

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

IUVENTA - SLOVENSKÝ INŠTITÚT MLÁDEŽE

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

PhDr. DAGMAR HORNÁ, PhD.

KRONIKA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

XVI. ročník

2014

Názov: Kronika Olympiády ľudských práv, XVI. ročník
Autorka a zostavovateľka: PhDr. Dagmar Horná, PhD.
Recenzent: Prof. PhDr. Miroslav Kusý, PhD.
Jazyková úprava: bez jazykovej úpravy
Technická spolupráca: Občianske združenie OLYMP Liptovský Mikuláš
Mgr. Lukáš Gejdoš
Autorka fotografií: Kristína Janková (celoštátne kolo), organizátori a partneri
Rok vydania: 2014

Olympiáda ľudských práv

26. – 28. marca 2014 v Modre – Harmónii

Dvanásť finalistiek a finalistov celoštátneho kola OĽP.

OLYMPIÁDA
L'UDSKÝCH PRÁV

Obsah

1. Úvod

2. Propozície XVI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2013 – 2014

3. Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv

4. Školské a krajské kolá XVI. ročníka OLP

- 4.1 Test pre písomnú časť krajských kôl OLP
- 4.2 Tézy pre ústnu časť krajských kôl OLP
- 4.3 Správy o školských a krajských kolách OLP

5. Celoštátne kolo XVI. ročníka OLP

- 5.1 Postupové poroty celoštátneho kola
- 5.2 Témy esejí a ich výber podľa krajov
- 5.3 Garanti tém esejí
- 5.4 Súťažiaci a postupujúci v porote č. 1
- 5.5 Súťažiaci a postupujúci v porote č. 2
- 5.6 Súťažiaci a postupujúci v porote č. 3
- 5.7 Súťažiaci a postupujúci v porote č. 4
- 5.8 Finálová porota
- 5.9 Finálové témy
- 5.10 Finálová listina – poradie finalistiek a finalistov
- 5.11 Ďalšie súťažiaci a ďalší súťažiaci – v abecednom poradí

6. Víťazné eseje

7. Dotazníky spätnej väzby

8. Štatistika XVI. ročníka OLP

9. Reportáže a príspevky

10. Vyhlasovateľ, organizátori, partneri

11. Prílohy

- Pozvánka s programom na celoštátne kolo v slovenskom jazyku
- Pozvánka s programom na celoštátne kolo v anglickom jazyku
- Plagát celoštátneho kola v slovenskom jazyku
- Plagát celoštátneho kola v anglickom jazyku
- Pokyny a informácie pre účastníčky a účastníkov celoštátneho kola
- Súťažný poriadok celoštátneho kola
- Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na celoštátnom kole
- Kritériá pre hodnotenie esejí
- Prehľad tém esejí za ročníky I. – XVI.
- Dotazníky spätnej väzby - formuláre

12. Fotodokumentácia

1. Úvod

Milé priateľky, priatelia a partneri Olympiády ľudských práv,

v čase, keď sa Vám prihovám, finišujúc práce na Kronike XVI. ročníka Olympiády ľudských práv, sme už započali aktivity XVII. ročníka. V októbri 2014 sme naprieč Slovenskom a jeho ôsmymi krajmi prednášali účastníckam a účastníkom vzdelávacích podujatí pre multiplikátorky a multiplikátorov ľudských práv zo žiackej aj učiteľskej obce a diskutovali spolu o olympiáde, ľudských právach, práve na vzdelanie, práci koordinátoriek a koordinátorov na školách, atď. Ale o tom až v Kronike XVII. ročníka.

XVI. ročník (2013-2014) sa niesol v znamení intenzívneho úsilia o zabezpečenie doterajšej úrovne a udržateľnosti olympiády a jej celoštátneho kola. Dlhodobejší aj noví partneri osvedčili význam olympiády, preukázali jej svoju priazeň a podporu. XVI. ročník sa mohol konať. Nastúpili však nevyhnutné, prijateľné i menej žiaduce zmeny, o ktorých v tejto kronike píšeme. Predovšetkým, po viacerých rokoch sa príjemným hosťovským miestom celoštátneho kola namiesto Liptovského Mikuláša a Liptovského Jána stala Modra – Harmónia, zariadenie partnerskej Univerzity Komenského v Bratislave. Na niektoré tradičné súčasti olympiády sme museli, žiaľ, rezignovať. Pre nedostatok prostriedkov sme nemohli pozvať na celoštátne kolo nášho dlhoročného partnera z Bulharska a nemohli sme vyslať víťazky a víťazov na medzinárodný ľudskoprávny seminár do Primorska. Získali sme však nových partnerov aj ocenenia pre účastníčky a účastníkov finále súťaže.

K progresívnym zmenám patria inovácie písomnej i ústnej časti súťaže na úrovni krajských kôl. Teší nás, že z ich obsahu čerpajú školské kolá súťaže. Inovali sme Súťažný poriadok celoštátneho kola a pripravili Vademecum súťažiacej a súťažiaceho. Pozvánku a plagát na celoštátne kolo sme vydali v slovenčine a angličtine. Zintenzívnili sme komunikáciu s vedeniami škôl, s partnermi, usilovali sme sa o výraznejšiu mediálnu podporu. Prišli sme s novým dotazníkom pre spätnú väzbu a aj z vašich odpovedí sme sa dozvedeli, že ste uvítali dve nové publikácie, ktoré sme vydali v roku 2013, Slovník ľudských práv a Vybrané texty k ľudským právam.

Budujeme naďalej ALUMNI klub OLP a nesmierne nás teší, že jeho členovia stáli pri zrode Olympiády ľudských práv v Českej republike. OLP a OLP majú svoje špecifiká, ale aj spoločnú bázu a hlavne plány, medzi ktoré patrí prvé česko – slovenské finále olympiád a rozšírenie ich medzinárodnej úrovne na bázu krajín V4. Už niekoľko rokov uvažujeme o nových formách súťaženia v našich školských, krajských kolách i kole celoštátnom, tie by si však, rovnako ako zmienené medzinárodné ambície alebo sústavná príprava učiteliek a učiteľov, vyžadovali omnoho silnejšie personálne, materiálne a finančné krytie.

Svoje náročné kapitoly písala v čase XVI. ročníka našej súťaže príprava Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR a my sme ju v olympiáde intenzívne reflektovali. Veríme, že systematická ľudskoprávna výchova, vzdelávanie a odborná príprava ako aj vzdelávanie k demokratickému občianstvu budú patriť medzi jej priority.

Kronika XVI. ročníka zrkadlí zmeny, ktorými olympiáda prechádza. Tou prvou, prekvapujúcou bolo, že IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže po mnohých rokoch nedisponuje prostriedkami na tlač kroniky. Prinášame preto jej elektronickú verziu. V kronike nájdete obvyklé rubriky ale aj niečo navyše, napríklad, informáciu o vzdelávacích podujatiach pre multiplikátorky a multiplikátorov ľudských práv 2013 a podrobnejšie štatistiky účasti v XVI. ročníku. Sú veľavravné.

V dynamike nemienime poľaviť, či už vďaka, alebo napriek okolnostiam, a preto budeme o.i. postupne aktualizovať webové sídlo <http://www.olp.sk/>. Naším cieľom je, aby sa možnosti elektronickej komunikácie, diskusie, propagácie ľudí, podujatí a partnerov olympiády čoraz viac rozširovali. Pokračovať chceme v našich publikačných aktivitách, príprave vzdelávacích textov, o ktorých sa čoskoro dozvieme viac.

Rovnako budeme naďalej sieťovať štátnu správu, akademickú pôdu a mimovládnu sféru v záujme účinných a produktívnych partnerstiev na poli ľudských práv.

Želám už viacgeneračnej a pestrej rodine Olympiády ľudských práv veľa vytrvalosti a úspechov.

PhDr. Dagmar Horná, PhD.
predsedníčka Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv

2. Propozície XVI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2013 – 2014

Olympiáda ľudských práv (ďalej aj „OLP“) je súčasťou predmetových olympiád a postupových súťaží vyhlasovaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej „MŠVVŠ SR). OLP je celoročným podujatím príslušného školského roka.

Súťaž sa koná každoročne v súlade s *Organizačným poriadkom Olympiády ľudských práv*, ktorý je registrovaný na MŠVVŠ SR pod číslom: 2013-25/79131:14-925 a nadobudol účinnosť od 22. februára 2013.

Uskutočňovanie OLP v školskom roku 2013-2014 s odvolaním na Plán výchovy k ľudským právam v rezorte školstva na roky 2005 – 2014¹ odporúčali Pedagogicko-organizačné pokyny vydané MŠVVŠ SR.²

Súťaži predchádzala porada Celoštátnej komisie OLP (ďalej len „CK OLP“), ktorá sa konala 20.9.2013 v Bratislave, v IUVENTE – Slovenskom inštitúte mládeže (ďalej len „IUVENTA“).

Propozície XVI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2013–2014 boli zverejnené na webovom sídle IUVENTY: <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> a na webovom sídle OLP: <http://www.olp.sk>.

Stanovili nosnú tému, časový harmonogram, podmienky a usmernenia súťaže (podľa ustálených základných rámcov).

Nosná téma XVI. ročníka bola vyhlásená aj s ohľadom na prípravu historicky prvej *Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR* v gescii ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej aj „MZVEZ SR“).³

Propozície XVI. ročníka OLP uvádzame v plnom znení:

---

¹ Dostupný na: https://www.minedu.sk/data/files/218_01_20050407_narodny_plan_vychovy_2005_2014.pdf

² Pozri *Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2013/2014*, časť 1.6.10 *Ľudské a detské práva*, odsek 2. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/4932.pdf> .

³ Proces prípravy stratégie pozri na: <http://www.radavladyp.gov.sk/celostatna-strategia-ochrany-a-podpory-ludskych-prav-v-sr/>

Propozície XVI. ročníka Olympiády ľudských práv stredoškolskej mládeže 2013 – 2014

Vyhlasovateľ súťaže:

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej „MŠVVŠ SR“).

Odborná garancia súťaže:

Celoštátna komisia OLP v spolupráci s UNESCO centrom pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave.

Záštita nad podujatím:

minister školstva, vedy, výskumu a športu SR, Dušan Čaplovič

Olympiáda ľudských práv je dobrovoľnou, záujmovou činnosťou žiakov a žiakov stredných škôl v Slovenskej republike. Uskutočňuje sa každoročne a možno ju organizovať na všetkých typoch stredných škôl v SR. V školskom roku 2013/2014 je možné podľa Pedagogicko-organizačných pokynov MŠVVŠ SR organizovať OLP aj na základných školách. Model olympiády pre ZŠ je uverejnený v prílohe Kroniky OLP XIII.

Nosná téma XVI. ročníka OLP:

Ľudské práva na Slovensku po dvadsiatich rokoch – odkiaľ a kam?

Súťaž je trojkolová a uskutoční sa v nasledovných termínoch:

1. kolo - školské - do 10. decembra 2013,
2. kolo - krajské - 6. februára 2014 (štvrtok),
3. kolo - celoštátne - 26. – 28. marca 2014 (streda – piatok) v Modre – Harmónii.

Školské kolá

- Zúčastňujú sa ich všetci žiaci a všetky žiačky, ktoré prejavia záujem. Súťaž na úrovni školy organizuje príslušná predmetová komisia spoločenských vied. Na jej návrh riaditeľ/riaditeľka školy poverí jedného učiteľa/jednu učiteľku riadením a koordinovaním súťaže.
- Spôsob prípravy a výberu súťažiacich závisí od kritérií, ktoré si stanoví škola.
- Odporúčame formu súťaže, testu, vzájomnú diskusiu s demokratickou voľbou postupujúcej/postupujúceho, alebo výberom učiteľa/učiteľky.

- Do krajského kola postupuje víťaz/víťazka.
- Škola môže určiť taktiež súťažiaceho/súťažiacu z druhého miesta, o ktorého/ktorej účasti rozhodne predseda/predsedička krajskej komisie podľa počtu prihlásených súťažiacich a kapacity súťaže.
- **Školské kolá prebehnú do 10. decembra 2013.** Termín je záväzný. Škola je povinná **zaslať prihlášku do krajského kola** na adresu predsedu/predsedičky krajskej komisie **do 13. decembra 2013.** Po tomto termíne nemusia byť prihlášky akceptované.
- Prihláška do krajského kola je dostupná na webovom sídle <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> alebo na <http://www.olp.sk>

Krajské kolá

- Zúčastňujú sa ich žiaci a žiačky, víťazi a víťazky školských kôl, prípadne náhradníčka/náhradník, podľa rozhodnutia predsedníčky/predsedu krajskej komisie. Krajské kolá organizačne zabezpečujú školy alebo školské zariadenia, ktoré poverí príslušný okresný úrad. Súťaž hodnotí krajská porota, ktorá je trojčlenná. Menuje ju prednosta/prednostka okresného úradu na návrh predsedníčky/predsedu krajskej komisie OLP.
- **Krajské kolá sa uskutočnia 6. februára 2014.** Obsahom súťaže bude **písomná časť** (test) a **ústna časť** (tézy), ktoré budú zaslané prostredníctvom IUVENTY okresným úradom a predsedníckam/predsedom krajských komisií OLP. Tézy k vedomostnej súťaži budú umiestnené na webových sídlach <http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej> alebo na <http://www.olp.sk>
- Z krajského kola postupuje do celoštátneho kola (finále) prvých 8 súťažiacich. V prípade rovnosti bodov musí o postupujúcich rozhodnúť krajská porota, na základe ňou stanovených kritérií.
- Podmienkou účasti v celoštátnom kole (finále) je vypracovanie **eseje** na jednu z tém, ktoré stanoví Celoštátna komisia OLP a ktoré budú zverejnené na stránke www.olympiady.sk v časti OLP a na www.olp.sk.
- **Eseje** v rozsahu maximálne 4 strán súťažiace a súťažiaci zašlú **do 14. februára 2014** v elektronickej podobe – v programe Word na adresu tajomníčky CK OLP: miroslava.viglaska@iuventa.sk a v tlačenej podobe v šiestich exemplároch na adresu: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Mgr.

Miroslava Víglaská, Odbor podpory a rozvoja práce s mládežou, Búdková 2, 811 04 Bratislava 1.

- **Eseje** musia obsahovať v záhlaví údaje o autorke/autorovi (meno a priezvisko, adresa tel./fax. školy, domáca adresa, email, tel./mobil) a v závere vlastnoručný podpis.
- Predseda/Predsedníčka krajskej komisie OĽP do 7 dní od skončenia krajského kola vypracuje písomnú hodnotiacu správu o priebehu súťaže s príslušnými štatistickými údajmi a odošle ju elektronicky **do 14. februára 2014** predsedníčke CK OĽP a tajomníčke CK OĽP (dagmar.horna@gmail.com; miroslava.viglaska@iuventa.sk)
- Výdavky súvisiace s prípravou a organizovaním súťaže hradí *okresný úrad*, prípadne centrá voľného času z účelových prostriedkov ministerstva vnútra SR (smernica MŠVVŠ SR č. 6/2013, ktorou sa mení smernica č. 27/2011 o organizovaní, riadení a finančnom zabezpečení súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení).

Celoštátne kolo

- Celoštátneho kola sa zúčastňujú úspešné súťažiaci a úspešní súťažiaci z krajských kôl.
- V XVI. ročníku bude osem **súťažiacich** za každý kraj, **64** za celé Slovensko.
- Celoštátne kolo sa uskutoční v termíne **26. – 28. marca 2014** v MODRE – HARMÓNII.

Univerzita Komenského v Bratislave

Centrum ďalšieho vzdelávania

Študijné a kongresové stredisko

Modra - Harmónia 3553

900 01 Modra

- Celoštátne kolo je trojfázové; v prvej fáze súťažiaci a súťažiaci riešia **modelové situácie**, v druhej obhajujú **eseje** pred čiastkovými odbornými porotami; hodnotenie týchto dvoch častí je v percentuálnom pomere 50:50.
- Čiastkové poroty sú najmenej trojčlenné a v každej môže súťažiť maximálne 16 súťažiacich.
- Z každej čiastkovej poroty postúpia súťažiaci a súťažiaci z 1. – 3. miesta (maximálne 12 súťažiacich) do **finále** pred hlavnú porotu; v tretej, vrcholnej fáze súťaže riešia zadania týkajúce sa aktuálnych ľudskoprávných problémov; zadania si žrebujú.

- Hlavná porota zložená z odborníčok a odborníkov v oblasti ľudských práv a významných hostí zo Slovenska i zo zahraničia stanoví poradie súťažiacich na 1. – 12. mieste.
- **Hlavnú cenu** pre víťaza alebo víťazku, **týždňovú stáž na Stálej misii SR pri OSN v Ženeve s účasťou na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva** venuje podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a predseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť Miroslav Lajčák.
- Zo súťažiacich umiestnených na 2. – 12. mieste sa podľa možností organizátorov a partnerov príslušný počet zúčastní krátkeho študijného pobytu v zahraničí; podrobnosti budú oznámené v priebehu celoštátneho kola. Víťazi a víťazky dostanú podľa možností organizátorov a partnerov hodnotné vecné ceny a poukážky.
- Vyhodnocuje sa len poradie na 1. – 12. mieste; záznam o ostatných účastníkoch a účastníkoch bude zhotovený v abecednom poradí.
- **Zabezpečenie pedagogického sprievodu** sa viaže na čl. 10 smernice MŠVVŠ SR č. 27/2011 o organizovaní, riadení a finančnom zabezpečení súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení.
- **Účasť učiteliek a učiteľov** je tradične žiaduca aj s ohľadom na povahu celoštátneho kola ako 3-dňového súťažno-odborného podujatia so sprievodnými vzdelávacími seminármi a workshopmi pre všetkých zúčastnených. Nakoľko hradíme náklady (cestovné, ubytovanie, stravné), očakávame, že s každou súťažiacou alebo každým súťažiacim príde 1 učiteľka alebo 1 učiteľ.
- Všetky **náklady žiačkam a žiakom a porotcom/porotkyniam** (cestovné, ubytovanie, stravovanie a poistné) hradí MŠVVŠ SR/IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže a partneri.
- Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedníčke CK OLP bezprostredne po vyhlásení výsledkov.

PhDr. Dagmar Horná, PhD.
predsedníčka Celoštátnej komisie OLP

3. Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv

Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv v 8 krajoch SR tradične predchádza súťaži. V roku 2013, tak ako aj v predošlých rokoch, by ho však nebolo možné zorganizovať bez podpory partnerov. Vzdelávanie 2013 uskutočnila CK OĽP vďaka UNESCO centru pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave, Friedrich-Ebert-Stiftung, zastúpeniu v SR, Helsinskému výboru pre ľudské práva na Slovensku a dotačnému programu Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR *Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd*.

Organizáciu jednoduchých podujatí v krajoch zabezpečili koordinátorky, koordinátori a vedenia KK OĽP v spolupráci s CK OĽP.

V Bratislavskom kraji sa podujatie konalo 16.10.2013 na SOŠ HSaO v Bratislave, v Nitrianskom kraji 17.10.2013 na Gymnáziu vo Vrábľoch, v Trnavskom kraji 18.10.2013 na Gymnáziu Ivana Kupca v Hlohovci, v Trenčianskom kraji 21.10.2013 na Gymnáziu v Dubnici nad Váhom, v Banskobystrickom kraji 22.10.2013 v Centre voľného času Junior v Banskej Bystrici, v Žilinskom kraji 23.10.2013 na Gymnáziu sv. Františka z Assisi v Žiline, v Prešovskom kraji 24.10.2013 na MPC RP v Prešove, v Košickom kraji 25.10.2013 na CVČ – RCM v Košiciach.

Na viacerých miestach bol organizačný a lektorský tím privítaný vedením školy resp. centra voľného času, krátko diskutovali o situácii školstva, školy a výučbe ľudských práv.

Program podujatí bol uvedený hodnotením XV. ročníka a prípravou XVI. ročníka OĽP, približne 4 hodiny boli venované prednáškam a diskusiám.

Vzdelávanie viedli odborníci a odborníčky Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku (ďalej len „HVS“, predsedníčka CK OĽP aj v mene UNESCO centra), IUVENTY a CK OĽP.

Lektorský tím a témy vzdelávacích podujatí:

PhDr. Peter Guráň, PhD, zástupca SR vo Výbore OSN pre práva dieťaťa; HVS:

Aktuálne problémy práv dieťaťa.

Mgr. Miroslava Gajdošová, IUVENTA

Metodika výchovy a vzdelávania k LP a programy IUVENTY (Živé knižnice, Kompas, Kompasito, Problematika nenávisťných prejavov).

Ing. Viliam Figusch, CSc., člen CK OĽP; HVS
Súčasný vývoj v európskej ochrane ľudských práv.

PhDr. Dagmar Horná, PhD., predsedníčka CK OĽP
Ľudské práva na Slovensku po dvadsiatich rokoch – odkiaľ a kam?

Vzdelávacie podujatia naprieč SR absolvovalo 180 učiteliek a učiteľov (v pomere cca 5 žien : 1 muž), 208 žiačok a žiakov stredných škôl (v pomere cca 2 dievčatá : 1 chlapec), spolu **388 účastníčok a účastníkov**.

Podujatí sa zúčastnili najmä učiteľky a učitelia vyučujúci občiansku náuku (cca polovica všetkých), dejepis, slovenský jazyk a literatúru, etickú výchovu. Zúčastnili sa a živý záujem o OĽP však avizovali aj viaceré učiteľky a viacerí učitelia iných predmetov. V neformálnych rozhovoroch odznali skúsenosti z multiplikovania (obsahu a metód) problematiky ľudských práv prostredníctvom rôznych predmetov a v rôznych pedagogických a školských kolektívoch. Ich zmapovanie je bezosporu výzvou do budúcnosti.

Už niekoľko rokov sa vzdelávania zúčastňujú aj žiaci a žiačky so záujmom o tému alebo súťaž.

Diskusie preukázali záujem o všetky vzdelávacie témy. Účastníci a účastníčky uviedli, že najmä na margo práv dieťaťa ale aj iných ľudských práv (práva na život, ľudských práv žien, rodovej rovnosti) sa v ostatnom období objavili rôzne prístupy, ktoré sú však málokedy opreté o znalosť vnútroštátnych a medzinárodných ľudsko-právnych záväzkov SR.

Učitelia a učiteľky konštatovali, že ľudským právam nie je možné venovať dostatok oficiálneho vyučovacieho času; sú súčasťou školských vzdelávacích programov, nie sú štátnym vzdelávacím programom. Téma si podľa nich zasluhuje permanentnú odbornú diskusiu a prípravu. Privítali by aktualizované vzdelávacie materiály a metodické postupy. Apelovali na nutnosť komplexného posilnenia učiteľského statusu.

Diskutovalo sa tiež k súťažnému poriadku OĽP, najmä k organizácii krajských kôl a postupu ich víťaziek a víťazov, k včasnosti propozícií a jednotlivých komponentov súťaže (testov a téz pre krajské kolá), k skúsenostiam so školskými úradmi.

Kvalita a živosť diskusie kolísala od kraja ku kraju. Aj samotná spoločná účasť pedagogickej a žiackej obce (neoddelené prednášky a diskusie pre všetkých) ostáva výzvou k vzájomnému posilňovaniu dialogických foriem, odbúravaní zábran,

spoločnému trérovaniu kritického prístupu a kladeniu otázok ale aj väčšiemu zapojeniu sa všetkých do uplatnenia ľudských práv v živote škôl.

Stretnutie lektorského tímu a Alumni OLP v Banskej Bystrici. Plánovanie spolupráce v XVI. ročníku OLP.

Predsedníčka CK OLP D. Horná a publikum podujatia v Prešove.

PhDr. Peter Guráň, PhD a publikum podujatia v Žiline.

Fotodokumentácia z podujatia v Hlohovci dostupná na:

<http://gymhc.edupage.sk/text/?text=teachers/34450&subpage=5&#>

Na prelome rokov 2013 a 2014 boli zostavené **dve publikácie pre OLP**, *Slovník ľudských práv* a *Vybrané texty k ľudským právam*.⁴ Distribuované boli učiteľkám a učiteľom poštovne, na krajských kolách OLP 6.2.2014 aj na celoštátnom kole v marci 2014. Do každého kraja sa dostalo po cca 40 ks z každej publikácie, časť výtlačkov dostali spolupracujúce organizácie a partneri.

Publikácie vznikli na báze projektu č. LP/2013/81: *Vzdelávacie semináre pre stredné školy zamerané na problematiku ľudských práv* (vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv v 8 krajoch SR), podporeného z dotačného programu MZVEZ SR *Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd*; aj vďaka finančnej podpore Friedrich-Ebert-Stiftung, zastúpenie v SR a odbornému vkladu UNESCO centra pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave a Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku.

K ohlasu na publikácie pozri časť 7 Kroniky: Dotazníky spätnej väzby.

---

⁴ HORNÁ, Dagmar – PETŐCZ, Kálmán (eds.) (2013) *Slovník ľudských práv : Príručka pre Olympiádu ľudských práv* Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2013, vydanie : prvé, počet strán : 103

HORNÁ, Dagmar – PETŐCZ, Kálmán (eds.) (2013) *Vybrané texty k ľudským právam : Príručka pre Olympiádu ľudských práv* Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2013, vydanie : prvé, počet strán : 168

V elektronickej podobe sú publikácie ndostupné na webových sídlach:

<http://www.fses.uniba.sk/index.php?id=5847>

<http://www.olp.sk/>

<http://www.iuventa.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP/Publikacie.alej>

4. Školské a krajské kolá XVI. ročníka OĽP

Školská kolá sa uskutočnili do 10.12.2013 podľa odporúčaní zverejnených v Propozíciách (pozri časť 2 Kroniky). Organizovali ich predmetové komisie spoločenských vied. Obsah a formu súťaže odporučila CK OĽP, ale školy mali možnosť prispôbiť ich svojim podmienkam a potrebám.

Štatistiku účasti na školských kolách sme spracovali z nižšie uvedených správ predsedov a predsedníčok KK OĽP po krajských kolách súťaže (pozri časť Kroniky 4.3.).

Krajské kolá sa uskutočnili v jeden deň vo všetkých krajoch, 6. februára 2014. Pozostávali z písomnej časti – testu – a ústnej časti – téz – orientovaných na teóriu a prax ľudských práv. Test aj tézy boli inovované. Nové zadanie testu sa pripravuje každoročne, tézy sa zásadnej zmeny dočkali po približne desiatich rokoch. Texty testu aj téz uverejňujeme v častiach 4.1. a 4.2. Kroniky. Krajské kolá organizačne zabezpečili krajské koordinátorky a krajskí koordinátori OĽP v spolupráci s okresnými úradmi, centrami voľného času a ďalšími partnermi.

Do celoštátneho kola postúpilo po 8 súťažiacich z každého kraja. Následne vypracovali a predložili eseje na témy, ktoré boli stanovené a vyhlásené po konzultáciách s garantmi tém (pozri časť 5 Kroniky). Úlohou garantov bolo vyhodnotiť eseje v zverenej téme, a to do konania celoštátneho kola.

Na krajskom kole v Bratislave hosťoval člen CK OĽP, Ing. Viliam Figusch, CSc., krajské kolo v Banskej Bystrici navštívila zástupkyňa UNHCR⁵, pani Gabriela Dunajčíková. Alumni OĽP Mária Kullová diskutovala so súťažiacimi na krajskom kole vo Vrábľoch a Max Steuer pripravil workshop pre súťažiacich krajského kola v Hlohovci.

4.1. Test pre písomnú časť krajských kôl OĽP

Olympiáda ľudských práv

XVI. ročník, školský rok 2013/2014

Krajské kolo

Kategória: Stredné školy

Test - riešenia

---

⁵ UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees (Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov)

Milé súťažiaci, milí súťažiaci,

test obsahuje 25 úloh a na ich vypracovanie máte 45 minút.

Každá úloha má jedno správne riešenie. Každá správne vyriešená úloha je hodnotená 3 bodmi.

Získať môžete 75 bodov.

Pozorne si prečítajte text a riešenie vpíšte do odpovedového hárku. Ak nepoznáte správnu odpoveď, hľadajte najlogickejšie riešenie. Ak sa pomýlite, predošlú voľbu zreteľne prečiarknite (X) a uveďte iné riešenie.

Nejde o to, či si správne pamätáte texty dokumentov, ide o to, ako rozmýšľate a či sa zaujímate o dianie u nás a vo svete.

Skratky použité v teste:

EÚ – Európska únia

SR – Slovenská republika

Úloha 1

V decembri 2013 zomrel významný juhoafrický politik a obranca ľudských práv, ktorý v roku 1993 dostal Nobelovu cenu mieru za svoj vklad k zrušeniu rasovej segregácie v jeho rodnej krajine. Počas svojho života strávil 27 rokov vo väzení. Jeho meno je:

- a) Steve Biko.
- b) Desmond Tutu.
- c) Nelson Mandela.
- d) Mohamed ElBaradei.

Úloha 2

V máji 2014 sa konajú voľby do Európskeho parlamentu. V SR majú právo voliť do Európskeho parlamentu:

- a) všetky osoby zdržiavajúce sa v deň volieb na území SR, ktoré dovŕšili 21 rokov veku.
- b) tí občania a tie občianky SR a ostatných členských štátov Európskej únie, ktorí a ktoré v deň volieb dovŕšili 18 rokov veku a majú na území SR trvalý pobyt, ako aj občania a občianky SR bez trvalého pobytu v SR, zdržiavajúci sa v deň volieb na území SR.
- c) len občania a občianky SR, ktorí a ktoré v deň volieb dovŕšili 18 rokov veku.
- d) len občania a občianky SR, ktorí a ktoré v deň volieb dovŕšili 21 rokov veku.

Úloha 3

Základný dokument zakotvujúci základné práva a slobody občanov a občanok Európskej únie v styku s inštitúciami EÚ a pri implementácii právnych predpisov EÚ jednotlivými členskými štátmi EÚ sa nazýva

a) **Charta základných práv.**

b) Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

c) Všeobecná deklarácia ľudských práv.

d) Kodanský dokument o ľudskej dimenzii.

Úloha 4

Názvom Medzinárodná listina ľudských práv (*International Bill of Human Rights*) sa zvyčajne označuje súbor troch kľúčových ľudskoprávných dokumentov OSN. Sú to:

a) Všeobecná deklarácia ľudských práv, Medzinárodný dohovor o zabránení a trestaní zločinu genocídy, Dohovor o právnom postavení utečencov.

b) Všeobecná deklarácia ľudských práv, Medzinárodný dohovor o zabránení rasovej diskriminácie, Dohovor o právach dieťaťa.

c) **Všeobecná deklarácia ľudských práv, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.**

d) Charta základných práv EÚ, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európska sociálna charta.

Úloha 5

Jedno z hesiel Francúzskej revolúcie z r. 1789 pozostáva z troch slov, ktorými sa zvyknú označovať aj tri generácie ľudských práv. Heslo znie:

a) rovnosť, dôstojnosť, spravodlivosť.

b) veni, vidi, vici.

c) sloboda, dôstojnosť, solidarita.

d) **sloboda, rovnosť, bratstvo.**

Úloha 6

Podľa Ústavy Slovenskej republiky

a) **Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách, podľa schopností občana a možnosti spoločnosti aj na vysokých školách.**

b) Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách, stredných školách a vysokých školách.

c) Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách, podľa schopností občana a možnosti spoločnosti aj na stredných školách a na vysokých školách.

d) Občania majú právo na vzdelanie na všetkých stupňoch škôl, pričom k nákladom svojho vzdelania sú povinní prispievať čiastkou, ktorá sa určí nariadením vlády.

Úloha 7

Hlavným garantom ochrany ľudských práv občanov a občianok je:

a) Najvyšší kontrolný úrad.

b) štát a jeho inštitúcie.

c) Rada vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť .

d) Centrum právnej pomoci.

Úloha 8

V marci sa na Slovensku konajú prezidentské voľby. Kandidovať môže občan alebo občianka SR pri splnení nasledovných podmienok:

a) dovŕšenie 35 rokov veku, bez zápisu v trestnom registri.

b) dovŕšenie 40 rokov veku, získanie podporných podpisov 15 poslancov a poslankýň Národnej rady SR alebo 15 000 občanov a občianok.

c) dovŕšenie 30 rokov veku, získanie podporných podpisov 25 poslancov a poslankýň Národnej rady SR, alebo 25 000 občanov a občianok.

d) dovŕšenie 40 rokov veku, získanie podporných podpisov 25 poslancov a poslankýň Národnej rady SR alebo 25 000 občanov a občianok.

Úloha 9

Politika či prax umelého oddeľovania ľudí vo verejných priestoroch podľa farby ich pleti sa nazýva:

a) rasová segregácia.

b) pozitívna diskriminácia.

c) rasová separácia.

d) etnická autonómia.

Úloha 10

Trest smrti bol na Slovensku zrušený

a) v roku 2004, v súvislosti so vstupom SR do Európskej únie.

b) v roku 1960, prijatím Ústavy Československej socialistickej republiky.

c) v roku 1990, v súvislosti s pristúpením Česko-Slovenska k Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd Rady Európy.

d) v roku 1975, v súvislosti s podpisom Helsinského záverečného aktu prezidentom vtedajšej Československej socialistickej republiky.

Úloha 11

Ktorá veta vystihuje podstatu, zmysel a význam ľudských práv?

a) Ľudské práva sú privilégiá udeľované štátom na zabezpečenie slušného života všetkým, ktorí si to zaslúžia podľa princípov slobody, rovnosti, solidarity a spravodlivosti.

b) Ľudské práva sú prirodzené a neodňateľné oprávnenia prináležiace každému človeku, ktorých garantovaním štát vytvára rámec pre dôstojný život svojich obyvateľov, podľa princípov slobody, rovnosti, solidarity a spravodlivosti.

c) Ľudské práva sú výsady, ktoré si človek vybojuje v trhovej súťaži a voľnej hre politických síl.

d) Ľudské práva sú také oprávnenia, ktoré človeku prináležia len vtedy, ak si splnil všetky zákonné povinnosti voči štátu.

Úloha 12

Podľa medzinárodných ľudskoprávných dohovorov a legislatívy SR je mučenie a kruté, neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie:

a) dovolené len pri vyšetrovaní obzvlášť závažných trestných činov, za podmienok stanovených trestným zákonom.

b) dovolené len v čase vojny, za účelom získania významných spravodajských informácií.

c) zakázané za každých okolností, rovnako v čase mieru i vojny.

d) dovolené len so súhlasom dozorujúceho prokurátora, ak sa obvinený pri vyšetrovaní správa drzo, neúctivo a agresívne k vyšetrovateľom.

Úloha 13

Počet kresiel obsadených vo vláde SR ženami je v súčasnosti nasledovný:

a) jedno.

b) tri.

c) päť.

d) nadpolovičná väčšina.

Úloha 14

Európska komisia a Európsky parlament vyhlásili rok 2014 za:

- a) rok boja proti rasovej diskriminácii.
- b) rok aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity.
- c) rok zosúladenia pracovného a rodinného života.
- d) rok občanov.

Úloha 15

Do súkromného obydlija možno bez súhlasu toho, kto v ňom býva, vstúpiť:

- a) len na písomný príkaz súdu, v súvislosti s trestným konaním.
- b) môže doň vstúpiť príslušník/príslušníčka polície na základe vlastného zváženia.
- c) môže doň vstúpiť zamestnanec/zamestnankyňa štátneho orgánu v súvislosti s vybavovaním úradnej agendy patriacej do jeho/jej právomoci.
- d) súkromné obydlie je nedotknuteľné vždy a za každých okolností.

Úloha 16

Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom len v prípade,

- a) ak ide o ochranu cti a dôstojnosti verejných činiteľov.
- b) ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.
- c) ak ide o ochranu náboženského presvedčenia iných.
- d) ak ide o ochranu štátnych symbolov pred zneuctením.

Úloha 17

Najkomplexnejší medzinárodný právne záväzný dokument zakotvujúci práva osôb patriacich k národnostným menšinám sa nazýva:

- a) Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín Rady Európy (1995).
- b) Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov (1992).
- c) Deklarácia OSN o právach osôb patriacich k národnostným, etnickým, náboženským alebo jazykovým menšinám (1992).
- d) Haagske odporúčania Vysokého komisára OBSE pre národnostné menšiny (1999).

Úloha 18

Každá osoba má právo sama alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu formou petície na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami. Petíciou však nemožno:

- a) navrhovať zmenu ústavy a ústavných zákonov.
- b) vyzývať na porušovanie základných práv a slobôd a zasahovať do nezávislosti súdov.
- c) zasahovať do majestátu najvyšších ústavných činiteľov.
- d) spochybňovať záujmy a názory väčšiny.

Úloha 19

Celý názov právneho predpisu, pre ktorý sa zaužíval názov *antidiskriminačný zákon*, znie:

- a) zákon o rovnosti mužov a žien.
- b) zákon o rovnosti všetkých občanov pred zákonom.
- c) zákon o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- d) zákon o predchádzaní a eliminácii rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie.

Úloha 20

Podľa čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa OSN štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru:

- a) zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.
- b) zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pokiaľ tieto názory nie sú v protiklade so stanoviskom jeho rodičov, právnych zástupcov alebo učiteľov.
- c) zohľadňujú názory dieťaťa v záležitostiach, ktoré sa ho týkajú, rovnakou váhou ako názory dospelých len po dovŕšení 15 rokov jeho veku.
- d) zohľadňujú názory dieťaťa v záležitostiach, ktoré sa ho týkajú, len v prípade, ak rovnaký názor zastáva nadpolovičná väčšina detí patriacich do daného kolektívu.

Úloha 21

Cudzinec/cudzinka alebo občan/občianka sa stávajú obvinenými z trestného činu. Vyhlásia, že neovládajú slovenský jazyk, alebo ho neovládajú na patričnej úrovni. Pri trestnom konaní:

- a) nemajú právo sa obhajovať vo svojom rodnom jazyku. Ak sú na území SR, mali sa naučiť po slovensky.
- b) majú právo obhajovať sa vo svojom rodnom jazyku, len ak si zaplatia tlmočenie.
- c) majú právo sa obhajovať vo svojom rodnom jazyku, pričom trovy tlmočenia platí štát.
- d) majú právo sa obhajovať v takom jazyku, akým hovorí vyšetrovateľ alebo sudca.

Úloha 22

Holocaust, alebo šoa je označenie pre:

- a) akúkoľvek genocídu alebo etnickú čistku.
- b) nemilosrdné, systematické, plánovité vyvražďovanie židovského obyvateľstva hitlerovským Nemeckom (nacistami) a jeho posluhovačmi počas 2. svetovej vojny.
- c) vyvražďovanie a vyhánanie Arménov počas posledných rokov Osmanskej ríše.
- d) teror v Rwande v roku 1994, keď bolo počas troch mesiacov zavraždených asi 800 tisíc obyvateľov.

Úloha 23

Podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov je utečencom osoba, ktorá

- a) spáchala trestný čin a uteká pred spravodlivosťou do iného štátu.
- b) bola vo svojom domovskom štáte zbavená občianstva.
- c) sa v dôsledku nepriaznivej hospodárskej a sociálnej situácie vo svojej krajine ilegálne uchádza o prácu v zahraničí.
- d) sa nachádza mimo svojho štátu a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov.

Úloha 24

Uvedte, ktoré opatrenie *nepovažujete* za priamu alebo nepriamu diskrimináciu:

- a) zamestnávateľ neprijme uchádzačku do zamestnania, lebo sa od jedného svojho podriadeného dozvie, že je tehotná. Ako dôvod uvedie nesplnenie odborných kritérií.
- b) zamestnávateľ neprijme do zamestnania na miesto zahraničného obchodného zástupcu do Latinskej Ameriky uchádzača, ktorý neovláda španielsky ani portugalský jazyk. Uchádzač namieta, že hovorí po anglicky a takto sa dohovorí všade.
- c) prevádzkar reštaurácie vykáže z miestnosti Róma, ktorý sa správa ako bežný zákazník a ničím nevzbudzuje pozornosť. Ako dôvod uvedie, že je tam uzavretá spoločnosť, čo však nie je nikde vypísané.

d) zdravotná poisťovňa nemá upravené vstupy bezbariérovým spôsobom, takisto nemá k dispozícii informačné materiály pre slabozrakých. Ako dôvod uvedie, že na to nemá peniaze.

Úloha 25

Prvý článok Všeobecnej deklarácie ľudských práv z roku 1948 znie:

a) Všetky národy majú právo na sebaurčenie. Na základe tohto práva slobodne určujú svoj politický štatút a slobodne uskutočňujú svoj hospodársky, sociálny a kultúrny vývoj.

b) Všetci ľudia sa rodia slobodní a rovní v dôstojnosti i právach. Sú obdarení rozumom a svedomím a majú konať v duchu bratstva.

c) Všetci ľudia budú bratia.

d) Tieto pravdy pokladáme za samozrejmé: všetci ľudia sú stvorení ako seberovní; Stvoriteľ ich obdaril istými neodňateľnými právami, medzi ktoré patrí život, sloboda a budovanie šťastia.

Zdroje:

Všeobecná deklarácia ľudských práv

Ústava Slovenskej republiky, antidiskriminačný zákon, odborné publikácie o ľudských právach

Medzinárodné ľudskoprávne dohovory, denná tlač, internet

Autor: PhDr. Kálmán Petőcz

Recenzentka: PhDr. Dagmar Horná, PhD

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2014

4.2. Témy pre ústnu časť krajských kôl OLP

Odporúčania krajským porotám – ako hodnotiť súťažiacich a súťažiace.

Sústredte sa na hodnotenie

- preukázaných predpokladov uvažovania o ľudských právach,
- schopnosti vystihnúť podstatu problému,
- schopnosti analyticky rozmýšľať,
- schopnosti pružne reagovať na tézu/otázku/zadanie/problém,
- schopnosti pozorovať život okolo seba,

- schopnosti utvárať ucelené, neprotirečivé hodnotové postoje
- schopnosti prezentovať vlastný názor (jasne sformulovaný, vnútorne neprotirečivý a obhájitelný, opretý o istú odbornú, nielen laickú bázu a o pozorovanie),
- schopnosť empatického prístupu,

Pridanou hodnotou k vyššie uvedenému je, ak sa súťažiaca/súťažiaci priamo odvoláva na znalosti medzinárodných a vnútroštátnych ľudskoprávných dokumentov, inštitúcií alebo na odbornú literatúru a podobné zdroje.

Odporúčania súťažiacim – ako sa pripraviť na ústnu časť krajskej súťaže.

- I. Zamyslite sa nad tézou, vyslovte svoj názor, vyjadrite svoj postoj.
- II. Použite vhodný príklad zo života, z praxe ľudských práv, ktorý poznáte z vlastnej skúsenosti, pozorovania, masmédií a pod.
- III. Hľadajte a navrhujte riešenia konkrétneho ľudskoprávneho problému.
- IV. Využite aj teóriu ľudských práv - vedomosti, ktoré máte z prípravy na OLP. Odvolajte sa na súvisiace dokumenty, dohovory alebo inštitúcie, ktoré poznáte.
- V. Pružne reagujte na otázky poroty.

TÉZY

1. Aký je vzťah demokracie a ľudských práv ?
2. Čo sa chápe vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv pod univerzálnosťou a nedeliteľnosťou ľudských práv ?
3. Čo je základným ľudskoprávnym dokumentom Rady Európy ? Stručne ho charakterizujte.
4. Stručne uveďte, čo znamenajú tri generácie ľudských práv.
5. Aký je rozdiel medzi medzinárodnými dokumentmi typu *deklarácia* a medzinárodnými dokumentmi typu *dohovor* ? Uveďte príklady.
6. Čo je potrebné brať do úvahy, ak hovoríme o práve na život ?
7. Prečo potrebujeme poznať ľudské práva ? Prečo potrebujeme vedieť o svojich ľudských právach ?
8. Ako chápete pojem sloboda, najmä vo vzťahu k slobode prejavu a jej hraniciam ?
9. Ako chápete pojem rovnosť, najmä, ako chápete princíp občianskej rovnosti ?
10. Ako chápete pojem spravodlivosť - aký by mal byť spravodlivý zákon ?

11. Ako chápete pojem ľudská dôstojnosť ? Čo sú podľa Vás základné podmienky dôstojného života ?
12. Ako chápete pojem rovné zaobchádzanie a zákaz diskriminácie ? Uvedte príklady dôvodov diskriminácie.
13. Aké podmienky by mali byť uplatnené, aby právo na vzdelanie mohlo byť naplnené v súlade s ľudskými právami ?
14. Ako chápete rovnosť mužov a žien v praxi ? Čo si predstavujete pod rodovou rovnosťou ?
15. Aké formy domáceho násillia poznáte ? Ako predchádzať domácemu násilliu a ako sa mu brániť ? Je domáce násillie vrátane telesných trestov porušovaním ľudských práv ?
16. Deti nemajú právo voliť. Akými spôsobmi by mali byť deti začleňované do tvorby rozhodnutí, ktoré sa ich priamo týkajú ?
17. V spoločnosti existujú osobitné skupiny ľudí, ktoré sú v menšine, napr. národnostné a etnické menšiny, osoby so zdravotným znevýhodnením a iné. Akými spôsobmi by ste zabezpečili, aby ich ľudské a menšinové práva boli rešpektované?
18. Zamyslite sa nad vzťahom boja proti terorizmu a ochrany ľudských práv.
19. Aký je význam súdov pri ochrane ľudských práv?
20. Vymenujte, prostredníctvom akých inštitúcií a mechanizmov štát chráni ľudské práva svojich obyvateľiek a obyvateľov.

Autor a autorka: PhDr. Kálmán Petőcz a PhDr. Dagmar Horná, PhD

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD

Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv

4.3. Správy o školských a krajských kolách OĽP

4.3.1. OĽP v Banskobystrickom kraji

Správu predložil: Mgr. Roman Balko, predseda KK OĽP

Školské kolá OĽP

Počet zúčastnených škôl:	33		
z toho	gymnazií:	18	SOŠ: 15
Počet zúčastnených súťažiacich:	432		
z toho	žiačok:	269	žiakov: 163
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	33		
z toho	učiteliek:	23	učiteľov: 10

Poznámky k priebehu a návrhy: nie sú

Krajské kolo OĽP

Zodpovedná osoba: Mgr. Roman Balko

Organizátor - inštitúcia: CVČ Junior Banská Bystrica

Organizátor - osoba: Mgr. Jana Hrabovská

Miesto konania súťaže: CVČ Junior Banská Bystrica

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	33		
z toho	gymnaziá:	18	SOŠ: 15
Počet zúčastnených škôl:	32		
z toho	gymnaziá:	17	SOŠ: 15
Počet prihlásených súťažiacich:	33		
z toho	žiačok:	18	žiakov: 15
Počet zúčastnených súťažiacich:	32		
z toho	žiačok:	17	žiakov: 15
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	26		
z toho	učiteliek:	17	učiteľov: 9

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Roland Maťaš	Gymnázium J.G. Tajovského, Banská Bystrica
2.	Ľuboš Cudziš	Spojená škola, Modrý Kameň
3.	Juliána Dubovská	Gymnázium M. Kováča, Banská Bystrica
4.	Adrian Pivka	Gymnázium B. S. Timravy, Lučenec
5.	Simona Albertová	Prvé slovenské literárne gymnázium, Revúca
6.	Natália Bruchánková	Evanjelické gymnázium, Tisovec
7.	Barbora Klučiarová	Katolícke gymnázium, Banská Bystrica
8.	Peter Pazmány	Evanjelické gymnázium, Banská Bystrica

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: CVČ Junior, Banská Bystrica

Spolupracujúce subjekty: CVČ Junior, Banská Bystrica

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:
neúčast' na KK OLP nebola zdôvodnená.

Test (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 33/69

Ústna časť/tézy (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 14/75

Krajské poroty:

1. porota: Mgr. Martin Holéczy, PhD., Mgr. Ľubica Rellová, Mgr. Ivana Belková
2. porota: predseda: Mgr. Elenóra Valovičová, PhDr. Viera Rapcová, Mgr. Soňa Kubíková
3. porota: Mgr. Štefan Suja, PaedDr. Mariana Stejskalová, Mgr. Rastislav Surma
4. porota: PhDr. Alena Brdárska, Mgr. Ladislava Kanaba, Mgr. Tomáš Bačo.

Pripomienky a hodnotenie zo strany súťažiacich:

- test.....35% VP, 55% P, 10% N

- tézy..... 35% VP, 50% P, 15% N

- organizácia .....75% VP, 15% P, 10% N

(VP - veľmi pozitívne, P - pozitívne, N - negatívne)

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

- vyšší počet tém prehľbil rozdiely medzi žiakmi SOŠ a gymnázií v ústnej časti

- znížiť počet tém (max. 15)

- k tézám napísať bližšiu obsahovú charakteristiku (ako bolo v predchádzajúcich tézách)
- stanoviť kľúč pre postup do celoštátneho kola: 5 miest gymnáziá, 3 miesta odborné školy

Financovanie krajského kola:

Financovalo CVČ Junior B. Bystrica. Poskytnuté bolo: občerstvenie – súťažiaci a poroty; cestovné – poroty; finančná odmena za prácu v odbornej porote; osvedčenie o účasti v KK OLP – všetkým súťažiacim; diplomy za 1. – 3. miesto, ceny – neboli udelené.

Fotografická dokumentácia zverejnená na webovom sídle: www.juniorbb.sk

4.3.2. OLP v Bratislavskom kraji

Správu predložila: Mgr. Zuzana Smetanová, predsedníčka KK OLP

Školské kolá OLP

Počet zúčastnených škôl:	25			
z toho	gymnázií:	20	SOŠ:	5
Počet zúčastnených súťažiacich:	323			
z toho	žiacok:	160	žiakov:	163
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	15			
z toho	učiteliek:	11	učiteľov:	4

Poznámky k priebehu a návrhy:

pokúsiť sa vytvoriť akýsi model školských kôl, prípadne dostať do škôl napr. modelové situácie, ktoré by slúžili ako pomôcka, napr. pre začínajúcich kolegov, kolegyne.

Krajské kolo OLP

Zodpovedná osoba: Mgr. Zuzana Smetanová

Organizátor - inštitúcia: Okresný úrad Bratislava, odbor školstva, Teplická 7, Bratislava

Organizátor - osoba: Mgr. Zuzana Borská

Miesto konania súťaže: SOŠHSaO Na pántoch 9, Bratislava

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	21		
z toho	gymnázia:	17	SOŠ: 4
Počet zúčastnených škôl:	18		
z toho	gymnázia:	15	SOŠ: 3
Počet prihlásených súťažiacich:	41		
z toho	žiačok:	24	žiakov: 17
Počet zúčastnených súťažiacich:	29		
z toho	žiačok:	16	žiakov: 13
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	16		
z toho	učiteliek:	12	učiteľov: 4

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Šimon Seman	Gymnázium J. Hronca, Bratislava
2.	Ivar Smaho	Gymnázium Metodova 2, Bratislava
3.	Tomáš Žilavý	Gymnázium Pankúchová 6, Bratislava
4.	Karin Krchňáková	Gymnázium J.Papánka, Vazovova ul., Bratislava
5.	Vanda Lidáková	Gymnázium A. Einsteina, Bratislava
6.	Martin Brťka	Gymnázium J. Hronca, Bratislava
7.	Barbora Ďurejová	Evanjelické lýceum, Vranovská 2, Bratislava
8.	Martin Rusinko	International Bachelor Diploma, Bratislava

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: SOŠHSaO Na pántoch 9, Bratislava

Spolupracujúce subjekty: Okresný úrad Bratislava; UNICEF; Ing. Viliam Figusch, CK OĽP; Robert Furiel (Iniciatíva Pride, komunitná organizácia).

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich: choroba

Test (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): test bol primeraný, zrozumiteľný, porozumenie textu vyhovujúce, vhodný aj pre SOŠ, najvyšší počet bodov: 72, najnižší počet bodov: 30.

Ústna časť/tézy (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku):

Pripravené tézy hodnotili účastníci, účastníčky ako nevyrovnané, niektoré boli vedomostné, niektoré príliš úzko poskytujúce možnosti odpovede. Za problematické označili tézu č. 5, ktorá neposkytovala žiadnu možnosť diskusie, alebo len slabú, téza č. 20 začína „vymenujte“, čo nie je sloveso vedúce k diskusi. Všetci, aj pedagógovia sa zhodli na tom, že by bolo lepšie poskytnúť buď tézy, alebo situácie, kde by sa preukázala schopnosť diskutovať, práca s dokumentom, nie sklon k skúšaniam.

Pracovali sme v troch porotách, ktoré zostavili poradie, priradili body od 30 po 0 bodov. Váženie testu a téz bolo 60:40.

Krajské poroty (zloženie, meno, škola):

1. Mgr. Jana Bohunická, Gymn. Vazovova, Bratislava; Mgr. Mária Šefc, Gymn. Metodova, Bratislava; Mgr. Iveta Čorňáková, Gymn. Pezinok;
2. Mgr. Jana Gábrišová, Gymn. Grösslingova, Bratislava; Mgr. Anna Wolnrová, Evanjelické lýceum, Bratislava; Mgr. Lukáš Šefčovič, Gymn. Malacky;
3. PhDr. Mária Križanová, SOŠHSaO Na pántoch 9, Bratislava; Helena Schwartzová, OA Dudova, Bratislava; Mgr. Zuzana Pravdová, Gymn. F.C.Lorcu, Bratislava.

Financovanie krajského kola (kto financoval a čo bolo poskytnuté - strava, preplatenie cestovného, diplomy, ceny):

Okresný úrad, odbor školstva, Bratislava. Každá súťažiaca a každý súťažiaci získali čestné uznanie, na prvých troch miestach diplomy, 8 postupujúcich vecné ceny. Knižnú publikáciu od Aspekt-u získali aj pedagógovia a pedagogičky súťažiacich, ktorí sa umiestnili na prvom a druhom mieste.

Fotografická dokumentácia:

zverejnená na webovom sídle školy, poslaná okresnému úradu a BSK.

Vítazkám a víťazom v Bratislavského kraja sa prihovára predsedníčka krajskej komisie OĽP Mgr. Zuzana Smetanová

Učiteľky a učelia listujú v nových publikáciách, Slovníku ľudských práv a Vybraných textoch k ľudským právam.

4.3.3. OLP v Košickom kraji

Správu predložila: PaedDr. Jaroslava Mamčaková, predsedníčka KK OLP

Školské kolá OLP

Počet zúčastnených škôl:	50		
z toho	gymnazií:	25	SOŠ: 25
Počet zúčastnených súťažiacich:	1015		
z toho	žiacok:	296	žiakov: 719
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	47		
z toho	učiteliek:	37	učiteľov: 9

Krajské kolo OLP

Zodpovedná osoba: PaedDr. Jaroslava Mamčaková

Organizátor - osoba: PaedDr. Jaroslava Mamčaková, Eva Škripková

Miesto konania súťaže: Gymnázium, Alejová 1, Košice

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	50		
z toho	gymnazií:	25	SOŠ: 25
Počet zúčastnených škôl:	47		
z toho	gymnazií:	24	SOŠ: 23
Počet prihlásených súťažiacich:	50		
z toho	žiacok:	25	žiakov: 25
Počet zúčastnených súťažiacich:	47		
z toho	žiacok:	24	žiakov: 23
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	46		
z toho	učiteliek:	37	učiteľov: 9

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Jakub Jusko	Gymnázium, Park mládeže, Košice
2.	Matej Pál	Gymnázium sv. košických mučeníkov, Košice
3.	Adam Kollár	Gymnázium, Alejová 1, Košice

4.	Anton Gromóczki	Gymnázium, Poštová, Košice
5.	Katarína Koromházová	Gymnázium M. R. Štefánika, Košice
6.	Darina Čulková	Ev. gymnázium J. A. Komenského, Košice
7.	Dominik Drábik	SOŠ, Košice-Šaca
8.	Ján Olexa	Gymnázium, Sobrance

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: Gymnázium, Alejová 1, Košice

Spolupracujúce subjekty: CVC – RCM, Strojárska 3, Košice

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:
choroba

Test (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 66/18

Ústna časť/tézy (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 67/17

Krajská porota (zloženie, meno, škola):

Predseda: PaedDr. Jaroslava Mamčaková

Členovia a členky: PaedDr. Daniel Dziak, Mgr. Danica Fuzesiová, Mgr. Eva Goblová, PhDr. Vladimír Hirjak, Mgr. Marek Marjov, Mgr. Mária Šamajová, PhDr. Milan Tomko, Mgr. Mária Vargová, Mgr. Miriam Vyšňovská.

Financovanie krajského kola (kto financoval a čo bolo poskytnuté -
strava, preplatenie cestovného, diplomy, ceny):

Okresný úrad, odbor školstva Košice – cestovné, strava, ceny.

Fotografická dokumentácia zverejnená na webovom sídle <http://www.rcm.sk>.

Na podujatí bol prítomný reportér z Rádia Regina (bývalý trojnásobný účastník OLP) Peter Sasák, ktorý urobil rozhovory s predsedníčkou KK OLP aj so žiačkami a žiakmi.

Súťažiaci a súťažiaci nad testom.

Reportér Rádia Regina Peter Sasák v rozhovore s predsedníčkou krajskej komisie OLP v Košickom kraji PaedDr. Jaroslavou Mamčakovou

4.3.4. OĽP v Nitrianskom kraji

Správu predložila: PhDr. Ivana Semjanová, predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

Počet zúčastnených škôl:	38			
z toho	gymnázií:	14	SOŠ:	24
Počet zúčastnených súťažiacich:	458			
z toho	žiačok:	222	žiakov:	236
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	38			
z toho	učiteliek:	30	učiteľov:	8

Krajské kolo OĽP

Zodpovedná osoba: PhDr. Ivana Semjanová

Organizátor - inštitúcia: Okresný úrad Nitra, odbor školstva

Organizátor - osoba: PaedDr. Rozália Bezáková

Miesto konania súťaže: Gymnázium, Školská 26, Vráble

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	38			
z toho	gymnáziá:	14	SOŠ:	24
Počet zúčastnených škôl:	37			
z toho	gymnáziá:	13	SOŠ:	24
Počet prihlásených súťažiacich:	38			
z toho	žiačok:	17	žiakov:	21
Počet zúčastnených súťažiacich:	37			
z toho	žiačok:	16	žiakov:	21
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	30			
z toho	učiteliek:	26	učiteľov:	4

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Terézia Čokynová	Gymnázium, Školská 26, Vráble
2.	Ladislav Macko	Gymnázium, Ul. 17. Novembra 1180, Topolčany
3.	Ondrej Škvarenina	Obchodná akadémia, Inovecká 2041, Topolčany

4.	Stanislava Rosinská	Gymnázium, Bernolákova 37, Šurany
5.	Zoltán Varga	SOŠ hotelových služieb a obchodu, Zdravotnícka 3, Nové Zámky
6.	Veronika Jurášová	Gymnázium, Štúrova 16, Želiezovce
7.	Linda Ristemiová	Gymnázium Golianova 68, Nitra
8.	Oliver Melicherčík	Gymnázium A. Vrábla, Mierová 5, Levice

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: Gymnázium, Školská 26, Vráble

Spolupracujúce subjekty: Okresný úrad Nitra, odbor školstva; sponzori

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:
jedna študentka sa nezúčastnila zo zdravotných dôvodov.

Test (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 75/18

Ústna časť/tézy (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 75/28

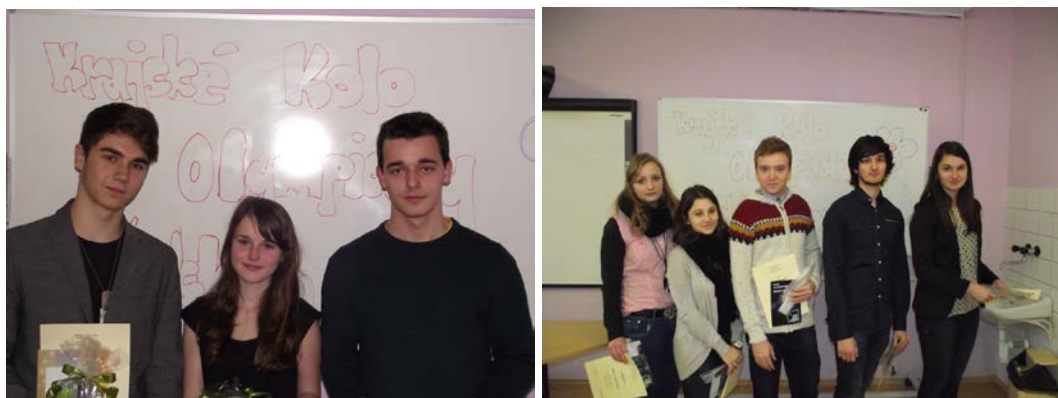
Krajská porota (zloženie, meno, škola):

PhDr. Ivana Semjanová – Gymnázium Vráble, PhDr. Monika Bogyóová – Gymnázium Vráble, Mgr. Helena Kopecká – Gymnázium Topoľčany, doc. Viera Jakubovská PhD – FF UKF Nitra, doc. Gabriela Jonášková CSc. – FF UKF Nitra.

Financovanie krajského kola (kto financoval a čo bolo poskytnuté - strava, preplatenie cestovného, diplomy, ceny):

súťaž financoval Okresný úrad Nitra, odbor školstva, súťažiaci a súťažiaci mali nárok na občerstvenie v hodnote 1.20 €, cestovné im i pedagogickému sprievodu hradila vysielajúca organizácia, krajská komisia mala nárok na občerstvenie v hodnote 1.20 € a cestovné im mal hradiť zamestnávateľ, členky krajskej komisie – pp. Jakubovská a Jonášková z FF UKF Nitra si cestovné hradili z vlastných zdrojov, pretože na súťaži boli počas svojej dovolenky, diplomy a ceny zabezpečil OÚ Nitra (ceny prvým trom spolu v hodnote 25 €).

Fotografická dokumentácia zverejnená na webovom sídle školy.

Vítazky a víťazi krajského kola OĽP v Nitrianskom kraji

4.3.5. OĽP v Prešovskom kraji

Správu predložil: PhDr. Marián Richter, predseda KK OĽP

Školské kolá OĽP

Počet zúčastnených škôl:	39		
z toho	gymnazií:	20	SOŠ: 19
Počet zúčastnených súťažiacich:	485		
z toho	žiačok:	252	žiakov: 233
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	39		
z toho	učiteliek:	25	učiteľov: 14

Krajské kolo OĽP

Zodpovedná osoba: PhDr. Marián Richter

Organizátor - inštitúcia: Obchodná akadémia Prešov, Volgogradská 3

Organizátor - osoba: PhDr. Marián Richter

Miesto konania súťaže: Obchodná akadémia, Volgogradská 3, Prešov

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	39		
z toho	gymnazií:	20	SOŠ: 19
Počet zúčastnených škôl:	35		
z toho	gymnazií:	19	SOŠ: 16
Počet prihlásených súťažiacich:	39		
z toho	žiačok:	23	žiakov: 16

Počet zúčastnených súťažiacich:	35		
z toho	žiakov:	20	žiakov: 15
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	32		
z toho	učiteliek:	19	učiteľov: 13

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Ľuboš Kulan	Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Humenné
2.	Daniel Staruch	Gymnázium J. A. Raymana, Prešov
3.	Andrea Mochorovská	Gymnázium, Snina
4.	Viktória Tumidalská	Súkromná obchodná akadémia, Prešov
5.	Ján Rubis	Gymnázium, Giraltovce
6.	Martin Košťál	Súkromné gymnázium, Bardejov
7.	Martin Ševčík	Súkromné bilingválne gymnázium, Prešov
8.	Lýdia Sabolová	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Prešov

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: Obchodná akadémia Prešov, Volgogradská 3

Spolupracujúce subjekty: Okresný úrad, odbor školstva Prešov

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:

1x – účasť na lyžiarskom zájazde; 2x – nemoc; 1x – dôvod neznámy.

Test (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): obsahovo primerane náročný, formálne prehľadný; menším nedostatkom sa javí pomerne vysoký počet bodov (3) za správnu odpoveď pri možnosti výberu zo 4 odpovedí. Najvyšší počet bodov = 75; najnižší počet bodov = 24.

Ústna časť/tézy (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): najvyšší počet bodov = 75; najnižší počet bodov = 32. V budúcnosti bude pravdepodobne potrebné širšie koncipovanie obsahu jednotlivých tém. Niektoré tézy (napr. č. 10) súťažiacich viedli k niekoľkoslovnej formulácii a v podstate vyčerpali stručne jej obsah.

Krajská porota (zloženie, meno, škola):

predseda – PhDr. Marián Richter, Obchodná akadémia Prešov

členovia a členka – PhDr. Juraj Kredátus, PhD., MPC Prešov; Mgr. Alexander Onufrák, PhD., FF UPJŠ v Košiciach; Mgr. Soňa Štefančíková, Rada mládeže PK

Pripomienky zo strany súťažiacich:

pripomienky k vyhodnoteniu súťaže spoločne pre všetky školské súťaže v závere školského roka.

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

na adresu OÚ Prešov, odboru školstva na margo nepreplácania cestovných nákladov súťažiacim a pedagogickému sprievodu. Rovnako vyjadrená nespokojnosť s vyhodnocovaním súťaží spoločne v závere školského roka.

Financovanie krajského kola:

krajské kolo bolo financované na základe vopred podľa schváleného rozpočtu OÚ Prešov, odboru školstva. Všetkým zúčastneným (vrátane pedagogického sprievodu) bolo poskytnuté občerstvenie. Cestovné súťažiacim a pedagogickému sprievodu hradili vysielajúce školy. Diplomy a vecné ceny budú súťažiacim odovzdané na spoločnom vyhodnotení všetkých súťaží v pôsobnosti OÚ OŠ Prešov v závere školského roka 2013/2014.

Fotografická dokumentácia:

nezhotovená pre nesúhlas súťažiacich so zverejnením fotodokumentácie na webových stránkach.

4.3.6. OLP v Trenčianskom kraji

Správu predložil: PhDr. Mgr. Pavol Kesely, predseda KK OLP

Školské kolá OLP

Počet zúčastnených škôl:	33		
z toho	gymnazií:	11	SOŠ: 22 (4 x OA)
Počet zúčastnených súťažiacich:	640		
z toho	žiačok:	277	žiakov: 363
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	33		
z toho	učiteliek:	29	učiteľov: 4

Krajské kolo OLP

Zodpovedná osoba: Ing. Čameková Slávka

Organizátor - inštitúcia: KCVČ Trenčín

Organizátor - osoba: PhDr. Mgr. Kesely Pavol

Miesto konania súťaže: Gymnázium Dubnica nad Váhom

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	33		
z toho	gymnázia:	11	SOŠ: 22
Počet zúčastnených škôl:	31		
z toho	gymnázia:	11	SOŠ: 20
Počet prihlásených súťažiacich:	33		
z toho	žiačok:	24	žiakov: 9
Počet zúčastnených súťažiacich:	31		
z toho	žiačok:	23	žiakov: 8
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	31		
z toho	učiteliek:	27	učiteľov: 4

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Erika Hanková	Gymnázium, Bánovce nad Bebravou
2.	Vanesa Šramková	Gymnázium, Partizánske
3.	Katarína Vetráková	Gymnázium V.B. Nedožerského, Prievidza
4.	Laura Mangulda	Spojená škola sv. J.Bosca, Nová Dubnica
5.	Karin Vrtíková	Obchodná akadémia M. Hodžu, Trenčín
6.	Dominika Dudášová	Gymnázium, Dubnica nad Váhom
7.	Barbora Mizeráková	Gymnázium Ľ. Štúra, Trenčín
8.	Laura Pleváková	Gymnázium, Púchov

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: Gymnázium, Dubnica nad Váhom

Spolupracujúce subjekty: KCVČ Trenčín, Gymnázium Dubnica nad Váhom.

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:

PN – žiačky, jedna škola – ospravedlnili sa, jedna škola – neprišli (dôvod neznámy).

Test: najnižší počet: 18 bodov (jeden žiak), najvyšší počet: 66 bodov (štyri žiačky).

Ústna časť/tézy (najnižší a najvyšší bodový zisk): 15 bodov : 63 bodov.

Vítazka súťaže Hanková Erika dosiahla najlepší výsledok v písomnej (66 bodov) aj v ústnej časti (63 bodov).

Krajská porota:

1. Pavol Kesely, PhDr. Mgr., predseda Gymnázium, Dubnica nad Váhom
2. Branislav Janiga, Mgr. Spojená škola sv. J. Bosca, Nová Dubnica
3. Majdanová Dagmar, JUDr. Obchodná akadémia, Prievidza
4. Pašková Alena, Mgr. Obchodná akadémia, Trenčín
5. Mišík Marián, Mgr. Gymnázium, Dubnica nad Váhom
6. Hašková Dana, Mgr. Obchodná akadémia, Považská Bystrica
7. Škultétyová Dana, Mgr. Obchodná akadémia, Ilava

Pripomienky zo strany súťažiacich neboli.

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu neboli.

Pripomienky krajskej komisie: test by mohol obsahovať aj jednobodové (dvojbodové) otázky.

Financovanie krajského kola:

žiakom a pedagogickému dozoru preplácala škola cestovné, KCVČ Trenčín financovalo obedy, diplomy a ceny za prvé tri miesta.

4.3.7. OĽP v Trnavskom kraji

Správu predložila: Mgr. Mária Juristová, predsedníčka KK OĽP

Školské kolá OĽP

Počet zúčastnených škôl:	17			
z toho	gymnaziá:	10	SOŠ:	7
Počet zúčastnených súťažiacich:	282			
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	17			
z toho	učiteliek:	13	učiteľov:	4

Krajské kolo OĽP

Zodpovedná osoba: Mgr. Mária Juristová

Organizátor - inštitúcia: Okresný úrad Trnava, odbor školstva, Mgr. Dana Bednáríková

Organizátor - osoba: Mgr. Mária Juristová

Miesto konania súťaže: Gymnázium Ivana Kupca, Komenského 13, 920 01 Hlohovec

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	17			
z toho	gymnázia:	10	SOŠ:	7
Počet zúčastnených škôl:	15			
z toho	gymnázia:	9	SOŠ:	6
Počet prihlásených súťažiacich:	28			
z toho	žiačok:	18	žiakov:	10
Počet zúčastnených súťažiacich:	24			
z toho	žiačok:	15	žiakov:	9
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	16			
z toho	učiteliek:	12	učiteľov:	4

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Simona Posmíková	Obchodná akadémia, Veľký Meder
2.	Filip Šuran	Gymnázium Angely Merici, Trnava
3.	Dominika Múdra	Gymnázium Ivana Kupca, Hlohovec
4.	Marek Belanský	Gymnázium Ivana Kupca, Hlohovec
5.	Lujza Valúšková	Gymnázium F. V. Sasinka, Skalica
6.	Ľubomír Gazdík	Športové gymnázium J.Herdu, Trnava
7.	Veronika Chlapíková	Gymnázium M.R.Štefánika, Šamorín
8.	Štefan Ziman	Gymnázium M.R.Štefánika, Šamorín

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: Gymnázium Ivana Kupca, Hlohovec

Spolupracujúce subjekty: Okresný úrad Trnava - odbor školstva, IUVENTA, CK OLP

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:
PN súťažiacich.

Test: min. bodový zisk - 21 bodov, max. bodový zisk - 75 bodov, dvaja súťažiaci.

Ústna časť/tézy: min. bodový zisk - 50 bodov, max. bodový zisk - 75 bodov, dvaja súťažiaci.

Krajská porota:

Mgr. Mária Juristová, Gymnázium Ivana Kupca Hlohovec; Mgr. Andrea Olejníková, SSZŠ Dunajská Streda; Mgr. Eva Krupová, Gymnázium Angely Merici Trnava; Mgr. Zoltán Csémi, Obchodná akadémia Veľký Meder.

Pripomienky zo strany súťažiacich:

počas prestávky medzi písomnou a ústnou časťou súťaže sa uskutočnil workshop s členom Alumni klubu OĽP Maxom Steuerom, súťažiaci a súťažiace hodnotili začlenenie workshopu do programu KK OĽP veľmi pozitívne.

Pripomienky zo strany pedagogického sprievodu:

pozitívne hodnotili príjemnú atmosféru, nevyskytli sa žiadne organizačné ani technické problémy; učiteľky a učitelia vysoko hodnotili, že krajské kolo navštívili PhDr. Dagmar Horná, PhD., predsedníčka CK OĽP, ktorá odovzdala učiteľom publikácie zaoberajúce sa témou ľudských práv a Mgr. Dagmar Kusá, PhD., za HVS; pedagog. sprievod privítal začlenenie workshopu s členom Alumni klubu OĽP Maxom Steuerom do programu krajského kola.

Financovanie krajského kola:

TESCO poukážky na nákup (odmeny pre 1.-3. miesto), diplomy, občerstvenie pre súťažiacich a členov poroty finančne hradil Okresný úrad Trnava, odbor školství; tlač vedomostných testov pre súťažiacich, ďalšie materiály pre potreby komisie finančne hradila usporiadajúca organizácia, Gymnázium Ivana Kupca Hlohovec; cestovné náklady hradili vysielajúce organizácie; poďakovanie patrí Ing. Gabriele Fajtlovej, riaditeľke Gymnázia Ivana Kupca v Hlohovci, za organizačnú pomoc a poskytnutie priestorov na súťaž.

Fotografická dokumentácia na <http://www.gik.estranky.sk>

4.3.8. OĽP v Žilinskom kraji
Správu predložil: PhDr. Ján Chovanec, predseda KK OĽP

Školské kolá OĽP

Počet zúčastnených škôl:	47			
z toho	gymnázií:	22	SOŠ:	25
Počet zúčastnených súťažiacich:	530			
z toho	žiačok:	315	žiakov:	215
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	47			
z toho učiteliek:	40	učiteľov:	7	

Krajské kolo OĽP

Zodpovedná osoba: PhDr. Ján Chovanec

Organizátor - inštitúcia: GSF Žilina

Organizátor - osoba:

Miesto konania súťaže: GSF Žilina

Dátum konania súťaže: 6.2.2014

Počet prihlásených škôl:	47			
z toho	gymnáziá:	22	SOŠ:	25
Počet zúčastnených škôl:	45			
z toho	gymnáziá:	20	SOŠ:	25
Počet prihlásených súťažiacich:	47			
z toho	žiačok:	29	žiakov:	18
Počet zúčastnených súťažiacich:	40			
z toho	žiačok:	22	žiakov:	18
Počet zúčastnených učiteliek a učiteľov:	45			
z toho	učiteliek:	39	učiteľov:	6

Do celoštátneho kola postúpili:

	Meno a priezvisko	Škola
1.	Michal Fogelton	Gymnázium sv. Františka z Assissi, Žilina
2.	Andrea Knižková	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš
3.	Jakub Dzimko	Gymnázium Viliama Pavlínyho-Tótha, Martin

4.	Roman Píala	Gymnázium Hlinská, Žilina
5.	Ivan Ľuba	Gymnázium, Námestovo
6.	Eva Struhárňanská	Gymnázium Veľká okružná 22, Žilina
7.	Dávid Šálka	Gymnázium, Trstená
8.	Lucia Dzurecová	SOŠ stavebná, Liptovský Mikuláš

Organizácia a priebeh krajského kola – hodnotenie, pripomienky, návrhy

Miesto súťaže: Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina

Spolupracujúce subjekty: OÚ Žilina, odbor školstva

Dôvody rozdielu medzi počtom prihlásených a počtom zúčastnených súťažiacich:
nemoc

Test (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 15/66

Ústna časť/tézy (vrátane najnižšieho a najvyššieho bodového zisku): 15/45

Krajská porota (zloženie, meno, škola):

PhDr. Ján Chovanec , Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš; Mgr. Izabela Šomodiková, Gymnázium J.L. Martin; Mgr. Katarína Koželová, Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina; Mgr.Zdenka Šrancová, SOŠ, Martin; PaeDr. Emília Černeková, Obchodná akadémia, Čadca; Mgr. Roman Minek, Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina.

Financovanie krajského kola (kto financoval a čo bolo poskytnuté - strava, preplatenie cestovného, diplomy, ceny):

OÚ Žilina, odbor školstva.

Fotografická dokumentácia:

Vítazka a víťazi krajského kola v Žilinskom kraji

5. Celoštátne kolo XVI. ročníka OLP

Celoštátnemu kolu predchádzalo zverejnenie a distribúcia *pozvánky* s programom a *plagátu* v slovenskom aj anglickom jazyku, *pokynov a informácií* pre účastníčky a účastníkov.

Na celoštátnom kole bol zverejnený *súťažný poriadok* a *vademecum súťažiacej a súťažiaceho* ako aj inovované *dotazníky spätnej väzby* pre pedagogickú, žiacku časť podujatia aj partnerov a hostí. Pozri časť 11 Kroniky: Prílohy.

Celoštátne kolo **organizovala** CK OLP v spolupráci s IUVENTOU, UNESCO centrom pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave/FSEV UK a s Európskym parlamentom Informačnou kanceláriou na Slovensku.

Termín celoštátneho kola:	26. – 28. marca 2014
Miesto:	Modra - Harmónia
Počet súťažiacich:	62 ⁶
Pedagogická účasť:	53
Hostia, partneri, org.tím:	55
Spolu účastníčok a účastníkov:	170

Záštita: Dušan Čaplovič, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

Zástupcovia vyhlasovateľa: Vladimír Belovič, generálny riaditeľ sekcie medzinárodnej spolupráce, európskych záležitostí a celoživotného vzdelávania MŠVŠ SR, Ján Jaraba, vedúci oddelenia škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín a vzdelávania rómskych komunít, sekcia regionálneho školstva Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Počas **slávnostného otvorenia** celoštátneho kola sa prítomným prihovorili: partneri, hostia, zakladatelia OLP, prof. M. Kusý, odborný garant súťaže, dr. V. Dolník, čestný predseda CK OLP, následne prostredníctvom video pozdravu riaditeľ Informačnej služby OSN vo Viedni Janos Tisovszký⁷ a člen Výboru pre práva dieťaťa OSN, Peter Guráň.

Súťaž bola, obsahovo i formálne, **postojovo – vedomostná, trojúrovňová**. Prvé dve časti súťaže sa uskutočnili **v 4 postupových porotách**.

---

⁶ Ospravedlnili sa: jedna postupujúca z krajského kola v Nitrianskom kraji (L. Ristemiová pre účasť na inej súťaži v Nemecku) a jeden postupujúci z krajského kola v Košickom kraji (J. Jusko zo zdravotných dôvodov).

⁷ Video pozdrav J. Tisovského je dostupný na: <http://www.olp.sk/>

5.1 Postupové poroty celoštátneho kola

Porota č.	Priezvisko a meno	Inštitúcie
1	Predseda: Prof. PhDr. Miroslav Kusý, CSc.	CK OĽP, UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave, Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
	Člen: Ing. Viliam Figusch, CSc.	CK OĽP, Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
	Člen: PhDr. Ján Chovanec	CK OĽP, Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš
	Členka: Mgr. Mária Juristová	CK OĽP, Gymnázium I. Kupca, Hlohovec
2	Predseda: PhDr. Kálmán Petőcz	Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
	Člen: PhDr. Mgr. Pavol Kesely	CK OĽP, Gymnázium, Školská 2, Dubnica nad Váhom
	Členka: PhDr. Ivana Semjanová	CK OĽP, Gymnázium, Školská 26, Vrábľe
	Členka: Mgr. Dana Srpoňová	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
3	Predseda: Prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.	UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave, FSEV UK
	Člen: Mgr. Roman Balko	CK OĽP, Gymnázium A. Sládkoviča, Krupina
	Členka: Mgr. Dagmar Kusá, PhD.	BISLA, Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
	Členka: Mgr. Zuzana Smetanová	CK OĽP, SOŠHSaO, Na pántoch 9, Bratislava
4	Predseda: PhDr. Peter Guráň, PhD.	Výbor OSN pre práva dieťaťa, Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku
	Členka: PaedDr. Jaroslava Mamčaková	CK OĽP, Gymnázium, Alejová 1, Košice
	Členka: Prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.	UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave, FSEV UK
	Člen: PhDr. Marián Richter	CK OĽP, Obchodná akadémia, Volgogradská 3, Prešov

V 1. časti súťažiace a súťažiaci riešili *modelové prípady a situácie* (každoročne inovované) zamerané na problémy podpory a ochrany konkrétnych ľudských práv.

V 2. časti obhajovali *eseje*⁸ Témy esejí boli štyri a podľa nižšie uvedenej tabuľky je zrejmé, že zaujali víťazky a víťazov krajských kôl v rôznej miere. Pri obhajobách esejí v celoštátnom kole však bola intenzita nasadenia súťažiacich pri všetkých témach vysoká.

V prílohovej časti Kroniky tradične prinášame *prehľad tém esejí zo všetkých doterajších 16 ročníkov súťaže*. Svedčia o tom, že OLP roky nastoľuje v spolupráci s partnermi celé spektrum ľudsko-právnych tém.

5.2 Témy esejí a ich výber podľa krajov

1. Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť.
2. Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj.
3. Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen.
Posilňovanie demokracie prostredníctvom vzdelania: výchovou k svetoobčanovi.
4. Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman?

Kraj / téma	1.	2.	3.	4.	Spolu
Banskobystrický	4	2	1	1	8
Bratislavský	3	0	3	2	8
Košický	4	2	1	1	8
Nitriansky	5	1	1	0	7
Prešovský	1	4	1	2	8
Trenčiansky	2	2	1	3	8
Trnavský	3	2	1	2	8
Žilinský	4	3	0	1	8
Spolu	26	16	09	12	63

⁸ Eseje najprv osobitne, do konania celoštátneho kola, hodnotili garanti tém esejí. Na celoštátnom kole, po prezentácii a obhajobe esejí súťažiacimi sa uskutočnilo druhé nezávislé hodnotenie esejí v 4 postupových porotách.

5.3 Garanti tém esejí

Téma č. 1: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Téma č. 2: Európsky parlament Informačná kancelária na Slovensku

Téma č. 3: Informačná služba OSN Viedeň

Téma č. 4: UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave

5.4 Súťažili a postúpili v porote č. 1

Por.	Priezvisko	Meno	Škola
1.	Mochorovská	Andrea	Gymnázium Snina, Študentská 4, Snina
2.	Albertová	Simona	Prvé slovenské literárne gymnázium, Železničná 260, Revúca
3.	Macko	Ladislav	Gymnázium Topoľčany, Ulica 17. novembra 1180, Topoľčany
	Košťál	Martin	Súkromné gymnázium, Ul. 29. augusta 4, Bardejov
	Žilavý	Tomáš	Gymnázium Pankúchova 6, Bratislava
	Fogelton	Michal	Gymnázium sv. Františka, Hurbanova 44, Žilina
	Mizeráková	Barbora	Gymnázium Ľ.Štúra, 1.mája 170/2, Trenčín
	Ševčík	Martin	Súkromné bilingválne gymnázium , Solivarská 28, Prešov
	Šálka	Dávid	Gymnázium Martina Hattalu, Železničiarov 278, Trstená
	Brťka	Martin	Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 3, Bratislava
	Maťaš	Roland	Gymnázium J. G. Tajovského, Tajovského 25, Banská Bystrica
	Rosinská	Stanislava	Gymnázium, Bernolákova 37, Šurany
	Drábik	Dominik	Stredná odborná škola, Učňovská 5, Košice
	Posmíková	Simona	Obchodná akadémia, Bratislavská 38, Veľký Meder
	Struhárňanská	Eva	Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina
	Valúšková	Lujza	Gymnázium F.V.Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica

5.5 Súťažili a postúpili v porote č. 2

Por.	Priezvisko	Meno	Škola
1.	Hanková	Erika	Gymnázium Janka Jesenského , Radlinského 665/2, Bánovce nad Bebravou
2.	Vrtíková	Karin	Obchodná akadémia Milana Hodžu, Martina Rázusa 1, Trenčín
3.	Varga	Zoltán	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Zdravotnícka 3, Nové Zámky
	Kollár	Adam	Gymnázium, Alejová 1, Košice
	Pázmány	Peter	Evanjelické gymnázium, Skuteckého 5, Banská Bystrica
	Melicherčík	Oliver	Gymnázium Andreja Vrábla, Mierová 5, Levice
	Šuran	Filip	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava
	Šramková	Vanesa	Gymnázium, Komenského 2/1074, Partizánske
	Rubis	Ján	Gymnázium, Dukelská 30, Gíraltovc
	Olexa	Ján	Gymnázium Sobrance, Kpt. Nálepku 6, Sobrance
	Cudziš	Ľuboš	Spojená škola, Jarmočná 1, Modrý Kameň
	Ziman	Štefan	Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Slnecná 2, Šamorín
	Pleváková	Laura	Gymnázium Púchov, ul.1.mája 905, Púchov
	Belanský	Marek	Gymnázium Ivana Kupca, Komenského 13, Hlohovec
	Múdra	Dominika	Gymnázium Ivana Kupca, Komenského 13, Hlohovec

5.6 Súťažili a postúpili v porote č. 3

Por.	Priezvisko	Meno	Škola
1.	Gazdík	Ľubomír	Športové gymnázium Jozefa Herdu Trnava, J. Bottu 31, Trnava
2.	Smaho	Ivar	Gymnázium Metodova, Metodova 2, Bratislava
3.	Škvarenina	Ondrej	Obchodná akadémia, Inovecká 2041, Topolčany
	Staruch	Daniel	Gymnázium Jána Adama Raymana, Mudroňova 20, Prešov

	Rusinko	Martin	Gymnázium Jura Hronca IB, Novohradská 3, Bratislava
	Čokynová	Terézia	Gymnázium, Školská 26, Vrábľe
	Ďurejová	Barbora	Evanjelické lýceum, Vranovská 2, Bratislava
	Pál	Matej	Gymnázium sv. košických mučeníkov, Čordákova 50, Košice
	Mangunda	Laura	Gymnázium sv. Jána Bosca, Trenčianska 66/28, Nová Dubnica
	Krchnáková	Karin	Gymnázium Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava
	Klučiarová	Barbora	Katolícke gymnázium Štefana Moysesu, Hurbanova 9, Banská Bystrica
	Brucháneková	Natália	Evanjelické gymnázium Tisovec, Jesenského 836, Tisovec
	Dudášová	Dominika	Gymnázium, Školská 2, Dubnica nad Váhom
	Chlapíková	Veronika	Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Slnecná 2, Šamorín
	Dzurecová	Lucia	Stredná odborná škola stavebná, Školská 8, Liptovský Mikuláš
	Tumidalská	Viktória	Súkromná obchodná akadémia, Petrovianska 34, Prešov

5.7 Súťažili a postúpili v porote č. 4

Por.	Priezvisko	Meno	Škola
1.	Gromóczki	Anton	Gymnázium , Poštová 9, Košice
2.	Kulan	Ľuboš	Gymnázium armádneho generála Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné
3.	Dzimko	Jakub	Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, Malá hora 3, Martin
	Seman	Šimon	Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 3, Bratislava
	Vetraková	Katarína	Gymnázium V.B. Nedožerského , Matice Slovenskej 16, Prievidza
	Ľuba	Ivan	Gymnázium Antona Bernoláka Námestovo, Mieru 307/23, Námestovo
	Sabolová	Lýdia	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Námestie legionárov 3, Prešov

	Pivka	Adrian	Gymnázium Boženy Slančíkovej-Timravy, Haličská cesta 9, Lučenec
	Jurášová	Veronika	Gymnázium Želiezovce, Štúrova 16, Želiezovce
	Čulková	Darina	Evanjelické Gymnázium Jána Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice
	Dubovská	Juliána	Gymnázium M. Kováča, Mládežnícka 51, Banská Bystrica
	Koromházová	Katarína	Gymnázium M.R.Štefánika, Laca Novomeského 4, Košice
	Piala	Roman	Gymnázium , Hlinská 29, Žilina
	Lidáková	Vanda	Gymnázium Alberta Einsteina, Einsteinova 35, Bratislava
	Knižková	Andrea	Obchodná akadémia, Nábr. K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš

Zo 4 postupových porôt postúpilo do finále spolu 12 súťažiacich, aby v **3. časti súťaže**, pred finálovou porotou a celým plénom podujatia (žiackym, učiteľským, partnermi a hosťami) riešili 1 z 12 vyžrebovaných *finálových tém*.

5.8 Finálová porota

Predseda:

Prof. PhDr. Miroslav Kusý PhD.

UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na UK v Bratislave, vedúci Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, čestný predseda OĽP, odborný garant

Členky a členovia:

Prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.

UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na UK v Bratislave, Fakulta sociálnych a ekonomických vied UK, Ústav verejnej politiky a ekonómie, riaditeľka

Prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na UK v Bratislave, Fakulta sociálnych a ekonomických vied UK, dekanka

PhDr. Peter Guráň, PhD.

člen Výboru OSN pre práva dieťaťa

Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, podpredseda

JUDr. Peter Klenovský

Odbor ľudských práv Sekcie právnej a konzulárnej MZVaEZ SR, riaditeľ

PhDr. Kálmán Petőcz

Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, predseda

Ing. David Salač

Český helsinský výbor, člen predsedníctva

5.9 Finálové témy

1. Belgicko povolilo eutanáziu detí bez obmedzenia veku.
2. Potrebujeme ústavné zakotvenie manželstva ako jedinečného zväzku muža a ženy?
3. Mali by byť železničné stanice označené dvojjazyčne?
4. Integrácia cudzincov – príbeh Anastázie Kuzminovej.
5. Študujem v zahraničí – prečo si nemôžem zvoliť hlavu štátu?
6. V Bratislave Dúhový Pride, v Košiciach Pochod za život.
7. Právo politikov na súkromie verzus právo verejnosti na informácie.
8. Prezidentská kampaň 2014 – kam sa podeli ľudské práva?
9. Nulová tolerancia fyzických trestov pre deti?
10. Aké je miesto verejnej ochrankyne práv na Slovensku?
11. Manažérom mesačne za 2000, manažérkou za 1500.
12. Referendum na Kryme.

Reprezentatívne zložená finálová porota hodnotila pohotovosť, schopnosť čo najkomplexnejšie zvládnuť zadania, argumentačnú presnosť a presvedčivosť, postojovú vyzretosť a prezentačnú kultivovanosť súťažiacich. Stanovila poradie na 1. – 12. mieste, u ostatných súťažiacich poradie nebolo stanovené.

5.10 Finálová listina – poradie finalistiek a finalistov

P.č.	Súťažiaci	Škola	Počet bodov
1.	Ivar Smaho	Gymnázium Metodova, Metodova 2, Bratislava	169
2.	Anton Gromóczy	Gymnázium, Poštová 9, Košice	162
3.	Karin Vrtíková	Obchodná akadémia Milana Hodžu, Martina Rázusa 1, Trenčín	149
4.	Ľuboš Kulan	Gymnázium armádneho generála Ludvíka Svobodu, Komenského 4, Humenné	146
5.	Erika Hanková	Gymnázium Janka Jesenského, Radlinského 665/2, Bánovce nad Bebravou	141
6.	Jakub Dzimko	Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, Malá hora 3, Martin	140
7.	Ladislav Macko	Gymnázium Topolčany, Ulica 17. novembra 1180, Topolčany	139
8.	Andrea Mochorovská	Gymnázium Snina, Študentská 4, Snina	138
9.	Simona Albertová	Prvé slovenské literárne gymnázium, Železničná 260, Revúca	136
10.	Ondrej Škvarenina	Obchodná akadémia , Inovecká 2041, Topolčany	125
11.	Zoltán Varga	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Zdravotnícka 3 , Nové Zámky	121
12.	Ľubomír Gazdík	Športové gymnázium Jozefa Herdu Trnava, J. Bottu 31, Trnava	118

5.11 Ďalšie súťažiaci a ďalší súťažiaci – v abecednom poradí

Súťažiaci	Škola
Belanský Marek	Gymnázium Ivana Kupca Hlohovec, Komenského 13, Hlohovec
Brťka Martin	Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 3, Bratislava
Brucháneková Natália	Evanjelické gymnázium Tisovec, Jesenského 836, Tisovec
Cudziš Ľuboš	Spojená škola, Jarmočná 1, Modrý Kameň
Čokynová Terézia	Gymnázium, Školská 26, Vráble
Čulková Darina	Evanjelické Gymnázium Jána Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice
Drábik Dominik	Stredná odborná škola, Učňovská 5, 04015 Košice
Dubovská Juliána	Gymnázium M. Kováča, Mládežnícka 51, Banská Bystrica
Dudášová Dominika	Gymnázium , Školská 2, Dubnica nad Vahom
Ďurejová Barbora	Evanjelické lýceum, Vranovská 2, Bratislava
Dzurecová Lucia	SOŠ stavebná, Školská 8, Liptovský Mikuláš
Fogelton Michal	Gymnázium sv. Františka, Hurbanova 44, Žilina
Chlapíková Veronika	Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Slnečná 2, Šamorín
Jurášová Veronika	Gymnázium Želiezovce, Štúrova 16, Želiezovce
Klučiarová Barbora	Katolícke gymnázium Štefana Moyses, Hurbanova 9, Banská Bystrica
Knižková Andrea	Obchodná akadémia, Nábr. K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš
Kollár Adam	Gymnázium, Alejová 1, Alejová 1, Košice
Koromházová Katarína	Gymnázium M.R.Štefánika, Laca Novomeského 4, Košice
Košťál Martin	Súkromné gymnázium, Ul. 29. augusta 4, Bardejov
Krchnáková Karin	Gymnázium Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava
Lidáková Vanda	Gymnázium Alberta Einsteina, Einsteinova 35, Bratislava
Ľuba Ivan	Gymnázium Antona Bernoláka Námestovo, Mieru 307/23, Námestovo
Mangunda Laura	Gymnázium sv. Jána Bosca, Trenčianska 66/28, Nová Dubnica
Maťaš Roland	Gymnázium J. G. Tajovského, Tajovského 25, Banská Bystrica

Melicherčík Oliver	Gymnázium Andreja Vrábľa, Mierová 5, Levice
Mizeráková Barbora	Gymnázium Ľ.Štúra, 1.mája 170/2, Trenčín
Múdra Dominika	Gymnázium Ivana Kupca Hlohovec, Komenského 13, Hlohovec
Olexa Ján	Gymnázium Sobrance, Kpt. Nálepku 6, Sobrance
Pál Matej	Gymnázium sv. košických mučeníkov, Čordákova 50, Košice
Pázmány Peter	Evanjelické gymnázium Banská Bystrica, Skuteckého 5, Banská Bystrica
Piala Roman	Gymnázium , Hlinská 29, Žilina
Pleváková Laura	Gymnázium Púchov, ul.1.mája 905, Púchov
Posmíková Simona	Obchodná akadémia, Bratislavská 38, Veľký Meder
Rosinská Stanislava	Gymnázium, Bernolákova 37, Šurany, Bernolákova 37, Šurany
Rubis Ján	Gymnázium Giraltovce, Dukelská 30, Giraltovce
Rusinko Martin	Gymnázium Jura Hronca IB, Novohradská 3, Bratislava
Sabolová Lýdia	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Námestie legionárov 3, Prešov
Seman Šimon	Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 3, Bratislava
Staruch Daniel	Gymnázium Jána Adama Raymana, Mudroňova 20, Prešov
Struhárňanská Eva	Gymnázium Veľká okružná, Veľká okružná 22, Žilina
Šálka Dávid	Gymnázium Martina Hattalu, Železničiarov 278, Trstená
Ševčík Martin	Súkromné bilingválne gymnázium, Solivarská 28, Prešov
Šramková Vanesa	Gymnázium, Komenského 2/1074, Partizánske
Šuran Filip	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava
Tumidalská Viktória	Súkromná obchodná akadémia, Petrovianska 34, Prešov
Valúšková Lujza	Gymnázium F.V. Sasinka, Námestie slobody 3, Skalica
Vetráková Katarina	Gymnázium V.B. Nedožerského , Matice Slovenskej 16, Prievidza
Ziman Štefan	Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Slnecná 2, Šamorín
Žilavý Tomáš	Gymnázium Pankúchova 6, Pankúchova 6, Bratislava

Celoštátne kolo bolo vyvrcholením XVI. ročníka súťaže. CK OĽP tradične na jeho pôde sústredila záujem a spoluprácu štátnej správy, academickej obce, mimovládnych organizácií, významných domácich aj medzinárodných partnerov pôsobiacich v oblasti ľudských práv. Opätovne sa ho aktívne zúčastnili členky a členovia Alumni klubu OĽP.

Podujatie navštívili: v prvý deň popoludní **Dušan Čaplovič**, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR. Predsedníčka CK OĽP ho informovala o príprave a priebehu XVI. ročníka OĽP. Diskutovali o možnostiach na presadenie sa OĽP v medzinárodnom priestore, najmä vo formáte krajín V4, rs., v prvom slede, ako pilotný projekt ČR a SR. Následne spolu hospitovali v každej zo štyroch súťažných miestností, vypočuli si, ako súťažiaci a súťažiaci riešia modelové prípady. Počas prestávky sa minister všetkým prítomným prihovoral a diskutoval s nimi.

Slávnostného večera v druhý deň sa zúčastnil veľvyslanec Spojených štátov amerických **Theodore Sedgwick** so sprievodom. Dôkazom toho, že ho podujatie mimoriadne zaujalo, bolo pozvanie reprezentantov OĽP na recepciu pri príležitosti odovzdávania ocenení ochrankyniam ľudských práv v SR.⁹

Účastníci a účastníčky si počas slávnostného večera vypočuli pozdravy reprezentantiek Informačnej služby OSN vo Viedni **Jany Hönschovej**, UNHCR **Gabriely Dunajčkovej**, rektora Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií (BISLA) **Samuela Abraháma**, o.z. Občan, demokracia a zodpovednosť, **Šarloty Pufflerovej** a iných a diskutovali s nimi. Učitelia a učiteľky si počas večerného podujatia prevzali knižné dary Inštitútu pre verejné otázky (IVO).

Významným hosťom spoza oceánu, ktorý si so záujmom prečítal a recenzoval eseje súťažiacich, bol člen Advokátskej komory štátu New York a nezávislý konzultant v oblasti ľudských práv, **Greg Fabian**.

Vzdelávacou súčasťou celoštátneho kola boli **nesúťažné, odborné podujatia**, ktoré prebiehali počas všetkých troch dní:

Plenárna prednáška a rozprava k nosnej téme XVI. ročníka OĽP:

Ľudské práva na Slovensku po dvadsiatich rokoch – odkiaľ a kam?

PhDr. Kalmán Petőcz, predseda Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku

Workshop I.: OSN a ľudské práva

JUDr. Peter Klenovský, riaditeľ Odboru ľudských práv, MZVEZ SR

---

⁹ Prijatie prof. Kusého, odborného garanta OĽP, Maxa Steuera za Alumni klub OĽP a Ivára Smaha, víťaza XVI. roč. ck OĽP na recepcii veľvyslanectva USA pri príležitosti odovzdávania ocenení za ochranu ľudských práv (Human Rights Defender Award) sa uskutočnilo 2. apríla 2014. Pozri: <http://www.olp.sk/>

Workshop II.: Európsky parlament a ľudské práva

Mgr. Dionýz Hochel, Informačná kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku

Workshop III.: Hýb sa! Zmeň život a svet k lepšiemu. Pre seba. Pre iných.

Mgr. Miloš Ondrášik, IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže a Marián Zachar, LEAF

Workshop IV.: *Ľudské práva na Slovensku – právo alebo politika?*

Členky a členovia ALUMNI klubu OLP.

Diskusia s poslancom a poslankyňami Európskeho parlamentu: Borisom Zalom, Monikou Flašíkovou – Beňovou, Katarínou Nevedálovou a Annou Záborskou.

Táto súčasť celoštátneho kola vrátane množstva neformálnych rozhovorov je tradične jeho dôležitou pridanou hodnotou a špecifikom. Rovnako ako v súťažnej časti celoštátneho kola spája renomovanú odbornú obec, vyhlasovateľa, spolupracujúcich partnerov zo štátnej správy, mimovládnych organizácií, akademickej obce, hostí, súťažiacich, učiteľskú i žiacku obec stredných škôl.

Hlavnú cenu pre víťaza súťaže, ktorým sa stal Ivar Smaho z Gymnázia Metodova v Bratislave, týždňovú stáž na Stálej misii SR pri OSN v Ženeve s účasťou na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva venoval podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a predseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť **Miroslav Lajčák**.¹⁰

Knižné, darčkové ceny a propagačné predmety vybraným autorkám a autorom esejí venovali garanti tém esejí:

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a IUVENTA (1. – 3. miesto v téme)

Európsky parlament Informačná kancelária na Slovensku (všetkým 16-im z témy)

Informačná služba OSN Viedeň (1. – 3. miesto v téme; navyše poukaz na návštevu OSN vo Viedni autorovi najlepšej z esejí + 1 osobe podľa vlastného výberu)

UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave (1. – 3. miesto v téme)

---

¹⁰ Po víťazke súťaže XIV. ročníka (cenu 1. krát venoval podpredseda vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny R. Chmel), víťazovi XV. ročníka sa víťaz XVI. ročníka dočkal tejto prestížnej ceny už tretí raz v histórii OLP.

Garanti tém esejí vyhodnotili nejlepší autorov a autorky esejí:

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a IUVENTA

Téma: Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť.

1. Veronika Jurášová, Gymnázium Želiezovce, Štúrova 16, Želiezovce
2. Dominika Dudášová, Gymnázium, Školská 2, Dubnica nad Vahom
3. Šimon Seman, Gymnázium Jura Hronca, Novohradská 3, Bratislava

Európsky parlament Informačná kancelária na Slovensku

Téma: Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj.

1. Vanesa Šramková¹¹, Gymnázium, Komenského 2/1074, Partizánske
2. Jakub Jusko, Gymnázium, Park mládeže, Košice
3. Ján Olexa, Gymnázium Sobrance, Kpt. Nálepku 6, Sobrance

Informačná služba OSN Viedeň

Téma: Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen. Posilňovanie demokracie prostredníctvom vzdelania: výchovou k svetoobčanovi. (esej bolo nevyhnutné písať v anglickom jazyku)

1. Ondrej Škvarenina¹², Obchodná akadémia, Inovecká 2041, Topoľčany
2. Martin Ševčík, Súkromné bilingválne gymnázium, Solivarská 28, Prešov
3. Natália Bruchánková, Evanjelické gymnázium Tisovec, Jesenského 836, Tisovec

UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave

Téma: Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman?

1. Andrea Mochorovská, Gymnázium Snina, Študentská 4, Snina
2. Erika Hanková, Gymnázium Janka Jesenského, Radlinského 665/2, Bánovce nad Bebravou
3. Ľubomír Gazdík, Športové gymnázium Jozefa Herdu Trnava, J. Bottu 31, Trnava

Ďalšie ceny venovali spolupracujúce subjekty a partneri:

Európsky parlament Informačná kancelária na Slovensku: vecné ceny pre 1. – 12. finálové miesto;

---

¹¹ Aj v predošlom XV. ročníku OLP bola Vanesa Šramková víťazkou v kategórii esejí na tému vyhlásenú Európskym parlamentom Informačnou kanceláriou na Slovensku.

¹² V predošlom XV. ročníku OLP Ondrej Škvarenina bodoval s esejou na tému vyhlásenú ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Poslankyňa Európskeho parlamentu A. Záborská: pobyt esejistky Vanesy Šramkovej (z Gymnázia na Komenského 2/1074 v Partizánskom) v sídle Európskeho parlamentu.

Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií (BISLA): 3 poukazy na plné školné a 3 poukazy na polovičné školné na bakalárskom študijnom programe;

UNHCR: pre (všetky a všetkých) učiteľky, učiteľov, žiačky, žiakov USB kľúče, pre 1. – 12. finálové miesto publikácie, pre víťaza tričko UNHCR určené na misie;

LEAF: pre 1. – 3. finálové miesto postup na pohovor na LEAF Summer Leadership Camp 2014 (v Areáli Divoká voda, 11.- 25. júla 2014);

Inštitút pre verejné otázky (IVO): knižné dary pre 1. – 3. finálové miesto, pre 1. – 12. finálové miesto, knižné balíky pre učiteľky, učiteľov, Alumni klub OĽP a organizačný tím celoštátneho kola;

Občan, demokracia a zodpovednosť + Aspekt: pre 1. – 12. finálové miesto knižné ceny, pre učiteľky, učiteľov, žiačky, žiakov darom publikácie a odborné konzultácie na mieste;

Inštitút pre medzikultúrny dialóg (IPMD): pre 1. – 12. finálové miesto účasť na letnej škole aktivistiek a aktivistov proti pravicovému extrémizmu;

Vydavateľstvo Kalligram: knižné dary a knihy na predaj s výraznou zľavou.

Finančná podpora:

Celoštátne kolo je vyvrcholením celého cyklu príslušného ročníka OĽP, trojdňovým súťažným a odborným podujatím so značným ohlasom tak medzi stredoškolskou mládežou a pedagogickými zbormi v SR ako aj medzi domácimi a zahraničnými spolupracujúcimi partnermi. OĽP svojim konceptom usiluje o čoraz širšie zapojenie pedagogickej obce, žiačok, žiakov, odbornej obce a verejnej správy do ľudskoprávneho vzdelávania v intenciách ľudskoprávných záväzkov SR.

Doterajšie výsledky ako aj zmienené zámery si zasluhujú a vyžadujú systematické a udržateľné finančné krytie a podporu.

Nakoľko OĽP nedisponuje stabilným rozpočtom, ktorý by plne kryl trojdňový formát celoštátneho kola, mohlo sa uskutočniť len vďaka mimoriadnemu úsiliu pri získavaní finančných prostriedkov a intenzívnemu pracovnému nasadeniu CK OĽP¹³, čo

---

¹³ V troch predošlých ročníkoch sa podarilo získať podporu nasledovne: v XV. ročníku (2012/2013) bolo celoštátne kolo OĽP súčasťou Národného projektu Inštitút rodovej rovnosti (s podporou ESF), v XIV. ročníku (2011/2012) a v XIII. ročníku (2010/2011) bolo celoštátne kolo podporené podpredsedom vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny.

značne vyčerpáva organizátorov (ktorých odborná kapacita by sa mohla pri finančnej istote sústrediť predovšetkým na kvalitatívne parametre, výskum, vzdelávaciu a publikačnú činnosť v prospech OĽP) a zneistuje všetkých zúčastnených. V záujme kvalitatívneho progredovania OĽP tak na domácej ako aj medzinárodnej pôde je žiaduce riešiť finančnú stránku veci zásadne.

Celoštátne kolo OĽP v XVI. ročníku bolo možné uskutočniť vďaka získanej podpore: Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Štátneho pedagogického ústavu, Európskeho parlamentu Informačnej kancelárie na Slovensku; Univerzity Komenského v Bratislave.

Nevyhnutné však bolo, vzhľadom na limitované prostriedky, po rokoch presunúť miesto podujatia z tradičného Liptova do Modry – Harmónie, zariadenia Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského, čo kládlo zvýšené nároky na prípravu a zvládnutie dopravnej logistiky ako aj na samotnú organizáciu. Vedenie Centra ďalšieho vzdelávania UK ako aj Študijného a kongresového strediska boli k podujatiu v rámci svojich možností maximálne ústretové.

Pre nedostatok financií nebolo možné v XVI. ročníku súťaže nadviazať na tradičnú dlhoročnú spoluprácu s partnerskou bulharskou UNESCO katedrou (UNESCO Chair in Culture of Peace and Human Rights at Bourgas Free University). Vedúceho katedry, prof. Rumena Valcheva sme nemohli pozvať na celoštátne kolo a rovnako sme nemohli vyslať výber víťaziek a víťazov, aby reprezentovali SR na medzinárodnom ľudskoprávnom seminári v Primorsku (Bulharsku).

Zahraničná spolupráca však bola, okrem vyššie uvedených inštitúcií po XV. ročníku aj v XVI. ročníku zabezpečená účasťou zástupcu Českého helsinského výboru a zástupcu Leges humanae, organizátora českej OLP¹⁴ na celoštátnom kole OĽP ako aj vyššie uvedených hostí a reprezentácií renomovaných medzinárodných organizácií.

Posun ľudskoprávnej súťaže na medzinárodnú úroveň (vizia pilotného projektu krajín V4 rs. a/alebo v prvom slede česko-slovenskej olympiády), návrat k spolupráci SR – Bulharsko (Unitwin UNESCO chairs) ako aj kvalitatívne a kvantitatívne rozšírenie ľudskoprávneho vzdelávania učiteľskej a žiackej obce sú podmienené získaním adekvátnej stabilnej a komplexnej podpory.

Mediálna podpora:

denník Pravda, Rozhlas a televízia Slovenska: Rádio Slovensko, Rádio Regína, The Slovak Spectator.

---

¹⁴ K Olympiáde lidských práv v ČR pozri: http://www.olpcr.cz/v1_0/index.html

6. Víťazné eseje

Téma	Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť.
Garant	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a IUVENTA
Autorka	Veronika Jurášová, Gymnázium Želiezovce, Štúrova 16, Želiezovce

Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť.

„Je to azda priveľa, čo žiadam...? Často mi hovorí, že je to sebecké; a ja sama si niekedy hovorím: „Na čo má vlastne človek právo...?“ Keď tak vôkol seba vidím toľko biedy, toľko útrap, človek sa naozaj neodvažuje dožadovať niečoho... No moje srdce jednak sa dožaduje a volá: „Áno, mám právo, mám právo na trochu, na byľku šťastia...“ Povedzte mi celkom úprimne: Je to sebecké? Myslíte, že je to zlé?“

(Romain Rolland – Peter a Lucia)

Možno týchto pár úvodných riadkov nie je práve ideálnym začiatkom, ale dokonale vystihujú zmýšľanie francúzskeho spisovateľa, autora prepracovaného diela, protestu proti vojne, proti jej nezmyselnosti, hrôzam, šíreniu a krvavým obetiam, ktorému láska slúži ako jedna zo zbraní, ktorými bojuje proti vojne. Hoci toto dielo pochádza z obdobia po prvej svetovej vojne, celkom určite by sme ho mohli aplikovať aj na situáciu v štyridsiatych rokoch minulého storočia. Dva najväčšie vojnové konflikty v dejinách ľudstva sú si totiž z hľadiska morálnych a psychických strát, zločinov proti základným princípom ľudskosti a humanizmu veľmi podobné. Rozdiel je len v rozsahu škôd. Zverstvá páchané počas druhej svetovej vojny boli ničivejšie o to viac, že trpelo nevinné obyvateľstvo. Rasistické pohnútky, túžba po moci a ambicióznosť vodcov dokázali zmeniť život v jednotnom spoločenstve – spoločenstve ľudí rovnako z mäsa a kostí - na zastrašovanie, prenasledovanie a takmer úplné vyhladzovanie, len kvôli ich pôvodu, či náboženskej príslušnosti. Priam fanatické nasledovanie jednotlivých kultov osobností a skutky vykonané pod vplyvom slepeho súhlasu absolútne spochybnili všetky zásady ľudskosti a pre mňa osobne i opodstatnenie ľudského postavenia v živočíšnej ríši. Človek ako mysliaca bytosť je schopný vytvoriť si vlastný názor, odlišovať dobré od zlého. Disponujeme darom, vďaka ktorému sa diferencujeme od ostaných, primitívnejších tvorov. Dokážeme s ním aj správne hospodáriť?

„ História je svedkom doby, dňom pravdy, životom pamiatky, majstrom života a hlásateľom uplynulých čias. ”
(Marcus Tullius Cicero)

Už zo slov jedného z najväčších rímskych rečníkov, filozofa a humanistu Cicera, možno vyrozumieť dôležitú funkciu histórie v živote človeka. Hovorí sa, že dejiny píšu víťazi. V skutočnosti však dejiny vytvárajú životné udalosti, ľudské skutky, omyly a ich následky, víťazstvá i prehry. Pred 70 rokmi, fašizmus a druhá svetová vojna zapríčinili, že bolo nevyhnutné zastaviť porušovanie ľudských práv. Vytvorili organizáciu, ktorá by sa snažila o medzinárodný mier a bezpečnosť, ktorá by rozvíjala priateľské vzťahy vyplývajúce z úcty k zásade rovnoprávnosti a sebaurčenia národov, uskutočňovala medzinárodnú spoluprácu pri riešení medzinárodných problémov hospodárskeho, sociálneho, kultúrneho alebo humanitárneho charakteru a prispievala k podporovaniu a posilňovaniu úcty k ľudským právam a základným slobodám pre všetkých bez rozdielu rasy, pohlavia, jazyka alebo vyznania... Z historického hľadiska bolo vytvorenie takejto organizácie veľmi významným míľnikom v oblasti ľudských práv: *„uchrániť budúce pokolenia pred metlou vojny, ktorá dvakrát v priebehu nášho života priniesla ľudstvu nevysloviteľné strasti“*, ako sa uvádza v základnom dokumente OSN (*Charta OSN, 26. Jún, 1945, San Francisco*).

Zakladatelia OSN zdôrazňovali, že rešpektovanie ľudských práv je podmienkou nášho prežitia „... pretože ignorovanie ľudských práv a pohrdanie nimi viedlo k barbarickým činom urážajúcim svedomie ľudstva“ (Preambula Všeobecnej deklarácie ľudských práv, 10.12.1948, New York).

Otázne je, či vytvorenie medzinárodnej organizácie, ktorá v súčasnosti združuje 193 krajín sveta, naozaj definitívne skoncovalo s porušovaním ľudských práv. Potvrďuje Charta OSN *„ vieru v základné práva, v dôstojnosť a hodnotu ľudskej osobnosti, v rovnaké práva mužov a žien i národov veľkých a malých ”* (*Charta OSN, 26.jún 1945, San Francisco*)? Zaručuje Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd *„ právo na život, zákaz mučenia, zákaz otroctva a nútenej práce, právo na slobodu a bezpečnosť, zákaz diskriminácie... ”* (*Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, 4. november 1950, Rím*) ?

Štvrtého novembra 2013 uplynulo osem rokov od tragickej smrti študenta Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Daniela Tupého. Mladý, len 21-ročný študent sa stal obeťou násilného trestného činu, útoku neonacistov, ktorí na neho zaútočili na Tyršovom nábreží v Bratislave, pod rúškom tmy, zákerne od chrbta. Právo na život, slobodnú a osobnú bezpečnosť, ako ho definuje Všeobecná deklarácia ľudských práv, výsledok boja za ľudské práva a boja proti násiliu, bolo

porušené. Smutné je, že páchatelia obzvlášť brutálneho trestného činu a zločinu proti ľudskosti dodnes nie sú potrestaní.

Prieťahy v súdnom konaní, a tým aj porušenie základného ľudského práva na spravodlivý súdny proces spôsobujú, že mnohé zločiny zostávajú nepotrestané. Azda i to prispelo k tomu, že neonacizmus na Slovensku prerastá do obrovských rozmerov. Neonacisti predstavujú čoraz väčšiu hrozbu, v niektorých mestách sú doslova postrachom. Príkladom je nedávno medializovaný útok neonacistov z kartárskeho klubu v Nitre z októbra 2013. Partia mladých mužov si po hádke s personálom zobrala na mušku ľudí zo študentského podniku na druhej strane ulice. Slovensko však nie je jedinou krajinou, ktorá musí, aj po sedemdesiatich rokoch od boja proti nenávisti, čeliť násiliu opäť. Situácia u našich západných susedov ale aj vo svete je rovnaká. V septembri 2012 príslušníci plzeňskej mestskej polície zadržali dvoch Čechov, ktorí v nočnom autobuse zaútočili na jedného zo spolucestujúcich po tom, čo ich okríkol, keď hlásali nacistické heslá a „hajlovali“. Neonacisti následne muža napadli, udierali mu hlavu o bočné sklo autobusu a vulgárne urážali ďalšieho cestujúceho, ktorý bol vietnamského pôvodu. V tomto prípade, obdobne ako vo všetkých ostatných u nás i vo svete, bola hlavnou príčinou rasová neznášanlivosť.

Spory o územia a nesúhlas obyvateľstva s politickým zriadením v niektorých zo štátov sú živnou pôdou pre zárodoky rasovej, etnickej či náboženskej nenávisti. Osamostatňovanie bývalých kolónii v štyridsiatych rokoch dvadsiateho storočia bolo spojené s násilím a nepokojmi. V boji za samostatnosť, slobodu a práva sa prelialo veľa krvi. Tak v Indii, vo Vietname, Alžírku, ako aj u nás, v boji za oddelenie sa od nacistického Nemecka, kedy Slovensko vďaka Slovenskému národnému povstaniu prestalo byť satelitom. Dnes, sedemdesiat rokov po tom, ľudstvo stále neobjavilo nenásilnú alternatívu vyjadrenia nesúhlasu a nenásilný spôsob dosiahnutia zmeny.

„Ak sa domnievaš, že celý svet je zlý, tak si uvedom, že sa skladá z ľudí, ktorí sú ako ty.“
(Mahátma Gándhí)

Titulné stránky novín, spravodajské relácie v televízii, internet a iné médiá nás denne informujú o najnovších udalostiach v moslimsko – kresťanských, moslimsko – hinduistických, ba dokonca moslimsko – moslimských sporoch. Väčšina z nich vypukla už počas procesu dekolonizácie po druhej svetovej vojne, ako je to v prípade Kašmíru, maličkej krajiny na severe Indie, na ktorý si v súčasnosti robí nároky hinduistická India, moslimský Pakistan a Čína. Vojna medzi sunnitmi a šiitmi, príslušníkmi dvoch rôznych prúdov jedného svetového náboženstva, islamu, už

v Iraku spôsobila obrovské krviprelievania. Napriek tomu je ešte stále živená teroristickými organizáciami, a tak je koniec náboženskej neznášanlivosti v Iraku stále v nedohľadne. V Stredoafrickej republike, v jednej z najchudobnejších krajín sveta, násilie medzi kresťanmi a moslimami situáciu ešte zhoršuje. Okrem toho, že viac než polovica ľudí v krajine potrebuje pomoc na prežitie, v krajine pôsobia ozbrojené skupiny, ktoré útočia buď na kresťanov alebo na moslimov. Hrozí, že sa konflikt vyvinie do takých obrovských rozmerov, až prerastie hranice štátu. Hoci sú svetové náboženstvá odlišné, všetky sú založené na rovnakej podstate, na viere v boha alebo viacerých bohov. Avšak, ani jeden z nich nevedie veriace k nenávisti. Prečo potom ľudstvo dovolilo, aby sa situácia natoľko vyhrotila? Akú obrovskú silu má náboženská neznášanlivosť, keď dokáže zvíťaziť nad prikázaniami a pod jej vplyvom sa ľudia dopúšťajú najhorších hriechov? Hľadať odpovede na moje otázky je veľmi ťažké. Skutočnému, ortodoxnému veriacemu viera nedovoľuje ublížiť a už vôbec nie zabiť. Jediné možné vysvetlenie, ktoré človeku napadne je, že náboženská nenávisť nie je založená na náboženskom podklade...

Náboženská, etnická a rasová neznášanlivosť sú problémy, s ktorými spoločnosť bojuje od nepamäti. Novodobým dôvodom nenávisti je homofóbia (strach z homosexuálov, homosexuality). Žijeme v modernom svete. V dobe, kedy sa čoraz viac homosexuálov otvorene priznáva k odlišnej sexuálnej orientácii. Názory spoločnosti sú rôzne. Časť ľudí lámanie zastaraných morálnych bariér prijíma, až podporuje. Homosexualitu nevníma ako problém, či chorobu, ako väčšina zástancov heterosexuality. Tí naopak, homosexuálov a homosexuálne páry odsudzujú. Podľa nich homosexuáli predstavujú pre spoločnosť nebezpečenstvo. Niektorí sa dokonca domnievajú, že homosexualita je nákazlivá a môžu ju od nich „ dostať ” ako chrípku. I stanoviská úradov jednotlivých krajín sveta sú k otázke homosexuality rôzne. Kým v krajinách „ za veľkou mláku ” sú povolené aj sobáše osôb rovnakého pohlavia, v niektorých afrických štátoch sa homosexualita trestá doživotím alebo trestom smrti. Žiaľ, homosexuáli nie sú v bezpečí ani v štátoch, ktoré sú legislatívne k homosexualite zhovievavé...

V marci 2011 skupina neonacistov v Čile napadla dvadsaťštyriročného mladíka, Daniela Zamudia. Štyria útočníci ho chytili v parku, mučili približne šesť hodín. Udierali ho pästami, kopali ho, pálili jeho telo cigaretami, odtrhli mu časť ucha, zlomili mu nohu, sklom rozbitej fľaše mu vyrezali nacistický symbol na hrud' a veľkým kameňom ho udierali do hlavy. Daniel brutálny útok síce prežil, ale po troch týždňoch v kóme zraneniam podľahol. Útočníci mladého, nevinného človeka chladnokrvne umlátili na smrť a to práve z dôvodu jeho odlišnej sexuálnej orientácie.

Pravdou je, že mladík sa svojou sexuálnou orientáciou netajil, to však útočníkom nedávalo právo na nenávisť a už vôbec nie na tak brutálny čin.

„Vrodenou vlastnosťou človeka je mýliť sa, ale len hlúpy v omyle zotráva.“
(Marcus Tullius Cicero)

Druhá svetová vojna zanechala stopy na obyvateľstve porazených ale aj víťazných krajín. Zruinované hospodárstva, vypálené územia, ale najmä nevyčísliteľné morálne a psychické ujmy dali podnet na odštartovanie boja za odstránenie nenávisti, za ľudské práva. Vytvorením Organizácie spojených národov, ratifikovaním Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Dohovoru o ľudských právach členskými krajinami organizácie sa malo zaručiť vylúčenie násilia a diskriminácie zo spoločnosti. Slovensko ako malá krajina, bola neustále pod nadvládou iného, silnejšieho štátu. Zatiaľ čo ostatné veľmoci určovali mílniky svetových dejín, my, maličký národ v srdci Európy, sme sa snažili vybojovať si aspoň zlomok z ľudských a občianskych práv. Svetová politika však na nás vždy mala vplyv. Vyvražďovanie Židov, boje na frontoch, hospodárske straty sa týkali aj nás, rovnako ako všetko ostatné...

Ľudstvo je nepoučiteľné. Dnes, sedemdesiat rokov po boji proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva čelíme prejavom nenávisti opäť. Neprešlo ani jedno celé storočie a už je hrozba svetového konfliktu opäť veľmi aktuálna. Predsudky náboženského, etnického a rasového typu sú problémom i dnešnej spoločnosti, staršej o sedemdesiat rokov. Xenofóbia, rasizmus, a homofóbia znova šíria nenávisť medzi ľuďmi, hoci ešte prednedávnom zapríčinili smrť miliónov ľudí.

Odvolávajúc sa na citát od Cicera konštatujem, že sme hlúpi. Nepoučili sme sa z chýb predošlej generácie, a to napriek tomu, že mali tak ničivé následky. Zopakujeme opäť ten istý scenár? Budeme sa báť za bieleho dňa vychádzať na ulicu? Dovoľíme nenávisti, aby vyburcovala svet k ďalšiemu konfliktu celosvetových rozmerov??? ...

V Želiezovciach 12.februára 2013

Téma	Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj.
Garant	Európsky parlament Informačná kancelária na Slovensku
Autorka	Vanesa Šramková, Gymnázium, Komenského 2/1074, Partizánske

---

Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj.

Volebné právo je jeden zo základných princípov demokracie a tiež znak toho, že sa demokracia prostredníctvom pravidelných slobodných volieb dodržiava aj v praxi a nie je uvedená len niekde formálne, na papieri. Jeho garancia je ukotvená v Ústave Slovenskej republiky, ale myšlienky o volebnom práve sa stali súčasťou medzinárodných dokumentov už oveľa skôr. V súčasných volebných systémoch demokratických krajín si nemožno predstaviť porušený čo i len jeden znak volebného práva - či už je to všeobecnosť obmedzená cenzom akéhokoľvek druhu, rovnosť, priamosť, alebo tajnosť. Avšak história a niektoré krajiny arabského sveta, či krajiny tretieho sveta nám stále dokazujú, že tento znak demokracie nebol, nie všade je a niet záruk, že aj bude všade samozrejmosťou.

Počiatky slobodnej voľby zástupcov do funkcií verejnej správy môžeme nájsť už v starovekom Grécku. „Slobodnej“. Právo voliť sa týkalo len slobodných mužov, nezahŕňalo v sebe ženy, otrokov či cudzincov. Je však pravdou, že otrokárskej demokracii nemožno okrem všeobecnosti volebného práva uprieť dodržiavanie ostatných princípov hlasovania. Koniec-koncov, nebyť Grékov, boj za liberalizáciu politických systémov a nastolenie úplnej demokracie v štátoch by možno v neskorších storočiach trval oveľa dlhšie.

Za čo však ja ako žena môžem byť vďačná je skutočnosť, že po dovŕšení osemnásteho roku života sa v akýchkoľvek voľbách môžem postaviť k hlasovacej schránke a vrhodením lístka môžem podporiť politickú stranu alebo už daného kandidáta, o ktorom si myslím, že bude čo najlepšie zastávať svoju funkciu. Rovnoprávnosť žien a mužov v tejto oblasti sa však datuje len od roku 1893 a jej korene siahajú na Nový Zéland. Počiatky pasívneho volebného práva siahajú presne opačným smerom - severne, priamo do Fínska, kde kreslá vo voľbách v roku 1907 do 200-členného parlamentu získalo prvých devätnásť žien. Škandinávске krajiny sú známe snahou dodržiavať rodovú rovnosť v politickej sfére, a preto nie je nezvyčajné, že ženy tam zastávajú aj najvyššie funkcie štátnej správy.

Ako na dlani sa mi ponúka asociácia so zastúpením nežnejšieho pohlavia v Európskom parlamente. Od prvých volieb v roku 1979, kedy sa zastúpenie žien

vyšplhalo na hodnotu 16,6 %, sa táto hodnota každých päť rokov pravidelne zvyšuje - v súčasnosti zastala na čísle 35. Taktiež v kresle samotného predsedu parlamentu sa objavili už dve ženy, obe Francúzky. S cieľom podporiť postavenie žien napríklad poslanci parlamentu v novembri minulého roku schválili kvóty, ktoré hovoria o 40-percentnom zastúpení žien vo veľkých firmách a spoločnostiach nad 250 zamestnancov. Nie všetky krajiny sú však za. Medzi tie, ktoré s touto smernicou zatiaľ nesúhlasia, patrí práve Slovenská republika, kde je nedostatok rovnosti medzi mužmi a ženami v rôznych oblastiach života stále citeľný.

Európsky parlament je jediné nadnárodné zákonodarné zhromaždenie na svete. Poslanci parlamentu zastupujú záujmy vyše 500 miliónov občanov všetkých členských štátov Únie. Jedným z jeho hlavných cieľov je dodržiavanie ľudských práv a slobôd tak ako v Európe, aj mimo nej. Každoročne sa pozorovatelia parlamentu vydávajú na cesty po celom svete, za účelom dohľadu na správny priebeh volieb. Poslanci taktiež dohliadajú na rešpektovanie ľudských práv v krajinách tretieho sveta a za činnosť jednotlivcov či organizácií, neváhajúcich verejne vystúpiť proti porušovaniu ľudských práv, odmeňujú týchto odvážlivcov Sacharovovou cenou za slobodu myslenia.

Rozhodnutia poslancov Európskeho parlamentu nám zasahujú do väčšieho počtu oblastí nášho života, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Okrem základných prijatých zákonov, týkajúcich sa napríklad slobodného pohybu po všetkých členských štátoch Európskej únie alebo prisťahovalectva, sa poslanci zaoberajú dokonca aj tým, čo sa objaví na našom tanieri. Bežný spotrebiteľ si už v samotnom obchode počas nakupovania môže vyberať zo širokej škály produktov pochádzajúcich z každého kúta sveta. Základom je však právo spotrebiteľa na informácie. Potraviny musia byť riadne označené a poskytovať podrobný prehľad o zložení výrobku, pôvode a tiež na nich musí byť jasne napísané, či sú geneticky modifikované, alebo či obsahujú geneticky modifikované ingrediencie. Stopercentná garancia bezpečnosti sa javí skôr ako nereálna, ale ak sa zistí, že potraviny sú nebezpečné, okamžite musia byť stiahnuté z trhu. Prijaté boli napríklad aj zákony o prísnejších bezpečnostných opatreniach v autách alebo dokonca o regulácii používania chemikálií, ktoré by bolo možné zneužiť na výrobu bômb. Samozrejme, toto je len stručný výber zo všetkých nariadení a smerníc platných pre štáty Európskej únie.

V prípade nespokojnosti s návrhom na zmenu európskej legislatívy občania môžu reagovať niekoľkými spôsobmi. Tým najjednoduchším je napísanie e-mailu ktorémukoľvek poslancovi Európskeho parlamentu, zastupujúceho záujmy občanov Slovenskej republiky, aby daný návrh zákona neodobril. Taktiež je možné podporiť petíciu, ktorá žiada poslancov o odmietnutie sporného návrhu ešte pred tým, ako

by mal byť posunutý na schválenie Rade. Každý hlas môže rozhodnúť. Aj ten od slovenského zástupcu. Preto by sa do parlamentu mali dostávať práve tí, na ktorých by sme sa mohli spoľahnúť a ktorí by neváhali urobiť všetko pre to, aby obhajovali na medzinárodnej úrovni záujmy väčšiny.

S nastávajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu sa vynára čoraz viac zvedavých otázok, kto bude Slovensko zastupovať najbližšie volebné obdobie. Teda, aspoň u tých z nás, ktorí o tieto voľby prejavujú skutočný záujem. Práve Slovensko je krajinou, v ktorej je volebná účasť najnižšia spomedzi všetkých členských štátov. Takmer 20 % v posledných voľbách nevrhá na našu krajinu to najlepšie svetlo. V historicky prvých voľbách na Slovensku to bolo len necelých 17%. Vyriešil by sa tento problém povinnosťou voliť presne tak, ako je to v Grécku, Belgicku a Luxembursku?

Možno áno. Ale možno nie. Ja sama mám pocit, že nie len my, (ne)voliči sa k voľbám do Európskeho parlamentu staviame ľahostajne. Zdá sa mi, že tiež väčšina slovenských politických strán tieto voľby berie iba ako povinnosť vybrať nejakých kandidátov, ktorí sa majú uchádzať o kreslá v parlamente. Zatiaľ čo termín nastávajúcich prezidentských volieb pozná väčšina národa, málokto vie vôbec povedať mesiac konania tých európskych. Ak majú takýto postoj k voľbám do EP samotní politici, ako ich teda majú vnímať občania?

Existuje však niekoľko riešení, čím by sa účasť vo voľbách mohla zvýšiť, ba dokonca by sa dotkla aj skupiny, ktorá o voľby ako také zatiaľ takmer žiaden záujem neprejavuje. Mladí ľudia. V podstate hovorím aj za seba, ak tvrdím, že klasický spôsob volieb je už staromódny a vo svete neustálych inovácií a technického pokroku by sa žiadalo ho vylepšiť. Napríklad možnosťou voliť cez internet. V niektorých krajinách Európy sa elektronické voľby už uskutočnili v praxi, a to úspešne. Z môjho pohľadu je takýto spôsob volieb o niečo jednoduchší a časovo úspornejší a určite by ho mnohí uvítali s otvorenou náručou.

Mnoho občanov Slovenskej republiky zasa tvrdí, že by sa volieb zúčastnili, ale nevedia, koho majú voliť, pretože o kandidátoch nemajú dostatočné množstvo informácií. Tak, ako nevidieť veľa billboardov s momentálne hlavnou európskou témou, nie je ani veľa možností, ako sa o voľbách vlastne informovať. Určite by sa všetko uľahčilo tým, keby si každý z občanov našiel v schránke, či už tej normálnej, alebo dokonca mailovej, zoznam kandidátov na europoslancov s ich stručnými profilmi a tiež presvedčivé argumenty, prečo vlastne ísť voliť.

Navyše, tohtoročné voľby do Európskeho parlamentu sú ešte niečím dôležité. Nielen tým, že sa právomoci jeho členov majú výrazne posilniť a odtiaľ budú môcť schvaľovať európsky rozpočet, ale taktiež sa opäť bude voliť nový predseda

Európskej komisie. Predseda Európskej komisie je najdôležitejšia osoba celej Európskej únie s najväčším vplyvom a môže mať výrazný podiel na ďalšom budúcom smerovaní Únie minimálne na obdobie piatich rokov.

Hoci mňa v čase týchto volieb bude od cesty priamo k volebnej urne s hlasovacím lístkom v ruke deliť necelý mesiac od plnoletosti, neznamená to, že by som sa nimi nemohla či nemala zaoberať. Aj ja môžem predsa reagovať na aktuálne témy. Aj moje názory môžu ovplyvniť ľudí v mojom okolí - od najbližšej rodiny, cez kamarátov, až po tých úplne neznámych - prostredníctvom účasti na prednáškach či v obyčajných rozhovoroch. Možno nie priamo môj hlas, ale aj moja snaha a iniciatíva sa určite rátajú.

Veď ak máme právo rozhodovať o svojom ďalšom osude, prečo by sme ho nemali využiť?

13.2.2014

Téma	Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen.
	Posilňovanie demokracie prostredníctvom vzdelania: výchovou k svetoobčanovi. (esej bolo nevyhnutné písať v anglickom jazyku)
Garant	Informačná služba OSN Viedeň
Autor	Ondrej Škvarenina, Obchodná akadémia , Inovecká 2041, Topoľčany

---

Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen

I have been always dreaming of me changing the world and making it a better place. Within my visions I saw myself as a powerful, wealthy, competent and respected authority. In my eyes that was a type of a person who could change the world.

I was convinced that the world is divided in two parts: the rulers and the ruled. Only the rulers seemed to me like the people who could make a change happen. Now I know that I was deeply mistaken. Why?

I live in democracy – a regime where every one of us, citizens, wealthy or poor, young or old are actual rulers. I live in a regime where every voice can be heard and everyone can break the ice underneath happy tomorrows are hidden.

On one hand it is a big privilege. On the other hand it is a big commitment. In words of Paul Collier: "You are a citizen, and citizenship carries responsibilities." It is perfectly clear that we want citizens to be the rulers, realize their positions and

acquire both intellectual values (critical thinking) and participatory values (active society membership). Simply, we want them to become adequate members of society.

Of course, we want them to behave in an appropriate and responsible way according to our law and culture principles. However, opinions differ when it comes to defining the role of the citizen and importance of citizenship.

I believe that there is a fatal connection between the regime and the role of a citizen. What was the model type of a citizen in communism, for example? An obedient, loyal, indifferent as well as a soulful person hating capitalism? Or what was the role of a citizen of the United States during the Cold war? A proud democrat willing to fight for his or her country?

The role of the citizen depends on values, ideas and beliefs that every regime is built on. If the regime wants to persist, it needs to codify values close to it and stabilize them. This suggests that the regime needs to influence on its citizens' formation. It is carried out through education as a process of acquiring values, ideas and principles which in democracy are, for example, sovereignty of people, distribution of power, respecting other people's rights and liberty, the rule of majority, political pluralism and so on.

The people completing their schooling might be considered as well-educated and ready to be good citizens. Yet the things our „citizenship pack“ of learnt values and principles misses are adaptability and flexibility to the world.

The whole world and society are changing and there is no doubt that being educated how to react to these constant changes and to know how to adapt are the most essential tasks for the country's educational system and should become its priorities.

Since the role of the citizen has rapidly changed we need to think of our citizenship as Socrates did: „I am not an Athenian or a Greek, but a citizen of the world!“.

Over many centuries, human societies across the globe have established progressively closer contacts, however, recently the pace of global integration has dramatically increased. Unprecedented and significant changes in communications, transportation, and computer technologies have made the cooperation among countries easier. The flow of information and ideas is getting faster and faster and the whole world is becoming a more and more complicated place.

The necessity of understanding education in more global terms could be well-illustrated by the following example. Let us imagine parents with two kids living near the ocean. The ocean is a very dangerous although beautiful place. As a parent you

have two choices. First, build a wall high enough for kids not to get near the water and to be sure they are safe. Second, learn them how to swim.

To build a wall was a „choice“ which my country and many other countries kept making for decades. The situation has changed and now we are trying to learn how to swim in a fierce competition. You might get started in the pool learning how to swim with support of your friends, family, government but eventually you will find yourself in the middle of the ocean where it depends on how good swimmer YOU are.

Kids are curious about the world but they do not know that it is a very dangerous place and that is precisely why they need to know the danger. Sharks are swimming around in the circles in the form of threats you are exposed to. Wrong and harmful ideas are flying above ready to bite. Sometimes there is a whole sea which is harmful.

I believe that not every regime wants citizens to be aware of the dangers and they often teach them to swim in a wrong way or do not teach them at all. The authorities that do not want to raise critical thinkers but loyal subjects who will not stand in the way of the ones in power.

Maybe this is the most dangerous aspect of public education which, I believe, has always been a tempting target for social engineers of all shapes and sizes. The totalitarian Nazis and Soviets are only the unvarnished right and left extremes.

If we really want to enter the global world, please, let us enter it with our minds aware and open because education is not only about schools and children, it is about the whole society related to you for your whole life. It starts in childhood where our ungrown mind can be first educated, impressed and firstly shaped by things we hear, whether it is in or by family, school, media, public.

Is the current education system preparing us to distinguish the danger and know the difference between right and wrong things, or is it only about following syllabi?

George Macaulay Trevelyan once said: „Education has produced a vast population able to read but unable to distinguish what is worth reading“. Do not let these words to be true and show people the dangers.

Education should arouse a feeling of a global responsibility inside them for dealing with and solving lots of issues of today´s world as they should be handled by all of us together. All of us as the WORLD CITIZENS.

If we show people that consumer society is destructive to our nature and it popularizes bad patterns, they may change the way they think of it and change how they live.

If we point out that many small companies with good products are closing down only because of low-expense goods sold by international companies manufacturing outside their mother country causing unemployment, people may decide which companies they will support.

If people get unemployed only because of their insufficient language skills, we should give them the opportunity to improve and prepare them for multilingual markets.

If mass media fail in their position as a watchdog of democracy, we must teach people how to sort information out and distinguish propaganda.

If people´s privacy gets invaded, we must teach them how to protect it.

If people are worried about loosing their cultural identity, we will teach them that their culture is worth being preserved. And not only their own culture. We should teach them to respect other cultures and people with opposing beliefs and respect the world which is constantly growing up in size and variety challenging their stereotypes.

Let us make people swim, not sink.

13. 2. 2014

Téma	Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman ?
Garant	UNESCO centrum pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave
Autorka	Andrea Mochorovská, Gymnázium Snina, Študentská 4, Snina

---

Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman ?

Utorkové ráno. Jedno z tých, ktoré naozaj nemám rada. Kým sa moji rovesníci po sladkej noci stále prehadzujú vo svojich posteliach, ja som hore už od štvrtrej. Musím spraviť všetko, čo som nestihla urobiť včera. V hlave si robím výpočet. Fajn, psy sú syté a vyvenčené, nákup spravený, na stole leží desiata pre súrodencov.

Spotená hádžem do krbu vari stokilové poleno a nervózne sa posadím na starý diván. Zvuk mädlenia rúk zrazu preruší nezrozumiteľný rev prichádzajúci z kuchyne. Ach, tak už sa zobudil aj on. Keď som pozrela cez škáru v dverách, aby som sa zistila, čo sa stalo, telo sa mi okamžite začalo triasť. Odkedy zomrela mamka, stáva sa to temer denne. Nieкто by povedal, že za tie tri mesiace som si mohla zvyknúť. Mne sa to však nedarí. Bolí to stále viac. Dnes mu prekáža, že namiesto tradičného piva som mu kúpila minerálku. Dá mi to najavo. Ruka mu vystrelí do vzduchu a ja cítim, ako mi pristane na tvári. Au! Okamžite padám do kolien a predо mnou sa vytvára purpurová kaluž. Oco trieska všetkým, čo mu príde pod ruky. Nahnevaný nakoniec odchádza z domu. Nemusím hádať, kam má namierené. Ide si po svoje pivo. Zhlboka si vydýchnem. Dnešná dráma je za mnou. Po desiatich minútach sa moje krvácanie konečne zastavuje. Musím sa pozbierať, o pol hodiny mi predsa začína vyučovanie. Dovtedy musím vychystať súrodencov, obliecť sa... Hop, ešte šminky, ktorými zamachlím obrovskú modrinu pod okom. Trvá to len minútku, už v tom mám prax. Zarazím sa. Moment, fakt v tom mám prax? Deje sa to stále dookola, každé ráno. Som naozaj takou hroznou dcérou?

Domáce násilie je závažným spoločenským problémom. Väčšina z nás si toto slovné spojenie primárne asociuje s násilím páchaným na ženách. Rovnako často, ak nie častejšie, sú však terčom útokov aj deti. Aktuálne štatistické údaje vypracované v rámci Celonárodného prieskumu o psychickom a fyzickom týraní detí v roku 2013 potvrdzujú, že každé piate dieťa na Slovensku má skúsenosť s fyzickým a psychickým násilím či sexuálnym zneužívaním zo strany svojich rodičov. Ak vezmeme do úvahy faktory ako strach či obavy zo sociálneho vylúčenia, ktoré mnohým respondentom prieskumu bránili povedať pravdu, alarmujúce číslo sa okamžite mení na hrôzostrašné. Pojem týrania v sebe okrem aktívnych foriem tohto javu zahŕňa aj tie pasívne, ktoré sa prejavujú predovšetkým vo zvýšenom nezáujme rodiča o svojho potomka, zanedbávaní či úplnom ignorovaní jeho požiadaviek a potrieb.

Bezbrannosť detí podčiarkuje ich odkázanosť na iných. Prvotne, samozrejme, na svojich rodičov. Tí majú povinnosť zabezpečiť im dôstojné podmienky na život, pomáhať im pri uspokojovaní primárnych i sekundárnych potrieb, formovať z nich osobnosti. Individuálna vospelosť, ktorá je u rodičov na nerovnakej úrovni, je však determinantom rozdielov v plnení týchto povinností. V praxi sa teda často stáva, že deti nedostávajú to, na čo majú právny i morálny nárok. V takýchto situáciách potrebujú deti, ktoré zväčša nepoznajú svoje práva, niekoho, kto im ich pomôže chrániť. Som presvedčená, že táto funkcia prináleží štátu. Na základe osvietenskej koncepcie Spoločenskej zmluvy, ktorá sa praktizuje dodnes, je jeho povinnosťou starať sa o svojich občanov, ktorí mu odovzdali časť svojich práv. Samozrejme, deti

nie sú žiadnou výnimkou. Práve naopak. Pri všetkej úcte k ostatným vekovým a iným skupinám obyvateľstva si myslím, že práve fyzický a duševný vývin tých najmladších by mal byť vysokou prioritou, na ktorú by mal štát dohliadať prostredníctvom všetkých dostupných mechanizmov.

Základným by mala byť legislatívna úprava. V snahe predísť skresleniu situácie ostaňme v podmienkach právneho systému Slovenskej republiky. Vzťahy v rodine u nás modifikuje Zákon č. 36/2005, ktorý je známy ako Zákon o rodine a s ním súvisiaca legislatíva. Zákonný rámec však spôsobuje pomerne nešťastné nastavenie systému starostlivosti o deti a obetiam domáceho násillia poskytuje len minimálnu právnu ochranu. O tom, že pre deti a mládež je táto forma deklarácie ich práv španielskou dedinou, hádam ani netreba polemizovať. V zásade teda vzniká potreba existencie sprostredkovacích orgánov, ktoré budú dbať na to, aby práva detí v krajine skutočne boli dodržiavané.

V súčasnosti sú takýmito spojkami najmä terénni sociálni pracovníci. Tí majú v súvislosti s výkonom svojej profesie rôzne problémy – okrem nízkeho finančného ohodnotenia je to predovšetkým vysoký počet pridelených prípadov, v dôsledku čoho sa im venujú skutočne plytko. V niektorých dokonca fatálne pochybia – spomeniem vari najznámejší prípad ostatných rokov – smrť malej Lucky z roku 2012, ktorú utýral jej otcim. Mŕtve telo malého dievčatka ležalo v ružinovskom byte takmer 3 roky. Dievčatko nechýbalo lekárom ani školským úradom. Dva roky si malo plniť povinnú školskú dochádzku. Domnievam sa, že išlo o fatálne zlyhanie kompetentných pracovníkov i celého systému.

Hoci si uvedomujem dôležitosť spomínaných mechanizmov, domnievam sa, že Slovensko potrebuje subjekt, ktorý by úlohu spojky medzi deťmi a právom plnil efektívnejšie. V spoločnosti sa čoraz viac debatuje o zriadení funkcie detského ombudsmana. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny plánuje ešte v prvom kvartáli tohto kalendárneho roka riešiť legislatívny rámec tohto inštitútu, dôsledkom čoho by malo byť zefektívnenie ochrany práv a slobôd detí a mládeže.

V čom by teda spočíval jeho význam? Úrad by mal byť nezávislý, vážny a odborne garantovaný. Mal by predstavovať verejnú autoritu, byť rešpektovaný štátnou mocou, mať dostatočné kompetencie, aby mohol chrániť práva a slobody detí nielen v individuálnych prípadoch, ale aj generálne a komplexne. Jeho vysokou prioritou by mala byť implementácia Dohovoru o právach dieťaťa z roku 1989. Absenciu špecializovaného nezávislého mechanizmu na ochranu práv najmladších nám opakovane vytýkala Organizácia spojených národov, preto by jeho uzákonenie znamenalo zároveň splnenie medzinárodného záväzku. Osobne však ako najdôležitejšiu úlohu detského ombudsmana vnímam

zintenzívnenie interakcie medzi ním a mladými. Tá by sa mohla realizovať prostredníctvom pravidelných prednášok, besied a konferencií na školách, no tiež prostredníctvom internetu, kde sú deti posmelené pocitom anonymity a zveria sa aj s tým, čo by pri osobnom stretnutí nepovedali. Obdobnú funkciu plní súčasná webstránka detského ombudsmana - hoci, celkom paradoxne, tento inštitút ešte formálne neexistuje - na ktorej možno nájsť stovky nápomocných odpovedí na frekventované otázky mladých súvisiace s rodinou, školou, štátom či spoločnosťou.

Skeptici zväčša argumentujú tým, že jedného verejného ochrancu práv máme. Načo teda ďalšieho? Nebude to zbytočné? Napokon, aj z tohto si vláda v rámci stranického súboja - súčasná ombudsmanka predsa v parlamente dvíhala ruku za terajšiu opozičnú stranu - robí dobrý deň. Nerešpektuje jeho vyhlásenia, neposkytne mu požadovaný priestor na deklarovanie svojich požiadaviek a verejne dehonestuje jeho funkciu. Dôležitý inštitút sa v tomto štáte stáva nástrojom politických machinácií, na čo doplácajú v prvom rade občania, ktorí sú odkázaní na jeho ochranu.

Uvedomujem si, že detský ombudsman nie je žiadny čarovný prútik. Som si však istá, že súčinnosťou tohto inštitútu, štátnej moci a mimovládnych organizácií možno vystaviť červenú všetkým, ktorí sa pokúsia spáchať fyzické, psychické či sexuálne násilie na svojich rodinných príslušníkoch. Tieto skutky totiž predstavujú intenzívny spoločenský problém, s ktorým sa stretol takmer každý v svojom okolí, čo len zdôrazňuje potrebu vysporiadať sa s ním.

V rámci objektivity musím skonštatovať, že som si vedomá toho, že deti majú okrem svojich práv a slobôd aj určité povinnosti a pravidlá, ktoré musia dodržiavať. Naopak, rodičia si musia uvedomiť, že tým, ako svojho potomka vychovávajú, značne ovplyvnia jeho budúci život. Namiesto deštruktívneho riešenia sporov musia uvažovať o tom, ako ich riešiť konštruktívne. Zároveň nesmú zneužívať svoje dominantné postavenie. Naopak, mali by byť pre svoje deti rovnocenným partnerom, vychovávať ich v súlade so zásadami slušného správania, humanizmu a demokracie.

Chcem, aby Slovensko bolo štátom, v ktorom sú deti pyšné na svojich rodičov. Aby sa v škole nemuseli hanbiť za modriny, ktoré im spôsobili ich rodičia. Aby v laviciach nezaspávali od vyčerpanosti a prebdených nocí plných strachu z tých, ktorí by im mali byť oporou. Aby v našich rodinách vládlo porozumenie. Dekádu po dekáde vyrastajú v tomto štáte nové generácie a to, akým smerom sa krajina bude uberať, závisí najmä od vás, vážení dospelí. Formujte nás tak, aby sme vo vás videli pozitívne vzory a na detstvo spomínali len v dobrom. Spoliehame sa na vás.

10. februára 2014

7. Dotazníky spätnej väzby

OLP od svojich začiatkov poskytovala na celoštátnych kolách možnosť všetkým zúčastneným vyjadriť sa k organizačnej a odbornej stránke podujatia aj prostredníctvom dotazníkov v snahe zistiť, ktorá časť podujatia účastníčky a účastníkov najviac zaujala, či celoštátne kolo splnilo ich očakávania a ako hodnotia výkon porôt. Z vyhodnotení spätnej väzby, zverejnených v kronike každého ročníka, čerpá CK OLP povzbudenie, poučenie aj impulzy a nápady do ďalšej práce. Nakoľko sa obsah ankiet – dotazníkov niekoľko rokov v zásade nemenil, kronika predošlého, XV. ročníka vyhodnotenie spätnej väzby nepriniesla, ale slovami dr. V. Dolníka avizovala nevyhnutnosť inovácie.

Pristúpili sme k nej v XVI. ročníku a na celoštátne kolo sme pripravili **nové formáty dotazníkov pre učiteľskú i žiacku obec, pre hostí a partnerov**. Nakoľko sa z neznámych dôvodov na mieste konania celoštátneho kola neuchovali žiacke dotazníky (očividne počas podujatia hojne vyplňané) a od hostí rs. partnerov sa nám vrátili 2 vyplnené dotazníky¹⁵, prinášame len *vyhodnotenie učiteľskej ankety*. Nakoľko sme však niektoré otázky v učiteľskom i žiackom variante dotazníka formulovali paralelne, môžeme vyvodiť niektoré závery týkajúce sa žiackej obce aj z odpovedí učiteliek a učiteľov.

Otázky dotazníka reflektovalo neanonymne 18 učiteliek a 7 učiteľov, anonymne 7 učiteliek a 1 učiteľ, **spolu 33 osôb z prítomných 52**. Nie všetci a všetky odpovedali na všetky otázky a nie všetky otázky môžeme vyhodnotiť jednotnou metodológiou.

Čo sme od respondentiek a respondentov zistili:

1. **väčšina učiteliek a učiteľov učí občiansku náuku rs. náuku o spoločnosti**, častokrát v kombinácii s dejepisom, etickou výchovou, jazykmi a literatúrou;
2. **väčšina učiteliek a učiteľov pôsobí v OLP dlhodobo**, značná časť z nich bola na celoštátnom kole opakovane, prvýkrát sa ho zúčastnili 3 osoby;
3. **približne polovica žiačok a žiakov** (ktoré učiteľ alebo učiteľka sprevádzali) **sa prihlásila do súťaže na podnet učiteľa alebo učiteľky**, približne polovica žiačok a žiakov sa prihlásila do súťaže **z vlastnej vôle**; menšia časť žiačok a žiakov sa pripravovala samostatne, väčšia spolu s učiteľkou alebo učiteľom;

---

¹⁵ Väčšina z nich sa spravidla z časových dôvodov zúčastňovala len vybraných častí podujatia, na vyplnenie dotazníka je potrebný istý čas a tiež možnosť zažiť podujatie v celom rozsahu.

4. **väčšina žiačok a žiakov** (22) , súťažiacich v XVI. r. OĽP v **predošlých ročníkoch nesúťažila**; z tých 8, ktorí v minulosti súťažili, sa 5 dostalo do finále;
5. **ku školským kolám** XVI. ročníka sa vyjadrilo 7 učiteliek a 2 učelia (celkovo máme slabý obraz o situácii školských kôl); so záujmom žiačok a žiakov je vyslovená tak spokojnosť ako aj nespokojnosť; učelia a učiteľky pp. pripravujú školské kolá vo formáte kopírujúcom krajské kolá, t.j. súťaží sa v teste a ústnej odpovedi; pozitívne možno hodnotiť tie školy, kde sú žiačky a žiaci zapojení do prípravy súťaže, do porôt a tie, v ktorých sa preferujú diskusné a argumentačné formy;
6. **ku krajským kolám** XVI. ročníka boli vznesené pripomienky a) k ich organizácii, konkrétne dĺžke podujatia a to najmä tam, kde bola len jedna porota; požadovalo sa, aby učiteľky a učelia sprevádzajúci žiakov a žiačky mohli byť prítomní v miestnostiach počas celej súťaže kvôli objektívnosti; b) k testu a tézam (ktoré boli v tomto ročníku inovované) sa vyjadrili len 3 osoby, a to buď pochvalne vzhľadom na ich aktualizáciu alebo podnetne smerom k ich väčšej vyváženosti resp. doplneniu; c) termín pre odoslanie eseje hodnotila 1 osoba ako „časovo stresujúci“.
7. **k vzdelávacím podujatiam pre multiplikátorky a multiplikátorov ľudských práv**, ktoré sa uskutočnili v októbri 2013 sme zistili, že sa ich z 33 respondentiek a respondentov zúčastnilo 11 učiteliek a 2 učelia;
8. **s dvomi novými publikáciami**: *Slovníkom ľudských práv* a *Vybranými textami k ľudským právam* **pracovalo** 20 učiteliek a 5 učiteľov, **nepracovalo** 5 učiteliek a 2 učelia; hodnotenia publikácií sú výlučne pozitívne; publikácie vítajú a konštatujú, že sú osožné tak pre žiacku ako aj pedagogickú obec; jedna respondentka navrhuje pripraviť zjednodušenú verziu pre negymnaziálnu stredoškolskú žiacku obec;
9. **k účasti žiačok a žiakov na iných obdobných súťažiach** odpovedalo len 5 osôb; tri zverenkyne alebo traja zverenci učiteľky alebo učiteľa boli na súťaži Inštitútu ľudských práv „To si píš“, dvaja z nich v nej aj zvíťazili;
10. **ku krajským komisiám OĽP**: časť učiteľov a učiteliek už s KK OĽP spolupracuje, časť chce spolupracovať alebo priamo v nich pracovať (záujem sa týkal každej z 8 komisií); časť nemá záujem ani o jedno ani o druhé.
11. **k celoštátnemu kolu** bolo uvedených mnoho pozitívnych a povzbudivých hodnotení; 3 výhrady (z celkového počtu 33) sa týkali miesta podujatia a jeho dostupnosti (dlhá cesta z východného Slovenska), 1 výhrada kvality bývania a 2x sa vyskytla požiadavka ubytovania všetkých v jednej budove, 2 podnety smerovali k skráteniu celoštátneho kola; 1x bol požadovaný väčší priestor na diskusiu, 2x bola požadovaná väčšia vyváženosť modelových situácií; 1

respondentka požadovala v prípade esejí písaných v angličtine uskutočniť aj obhajobu v tomto jazyku; 1 respondent navrhol upraviť čas obhajoby esejí tak, aby žiaci a žiačky pri obhajobe esejí na rovnakú tému neboli prítomní pri obhajobe skôr vylosovaných súťažiacich a nemali tak istú výhodu oproti ostatným; 1 respondent navrhol, aby boli k esejam vypracované posudky, ktoré by orientovali súťažiacich, na čo sa majú zamerať pri obhajobe; 1 respondentka namietala kvalitu knižných darov pre učiteľky a učiteľov;

12. **zásadné postrehy a podnety k budúcnosti OLP:** viaceré kopírovali odpovede z predošej, 12. otázky, napríklad, požadovali miesto konania celoštátneho kola v strede SR alebo navrhli striedať východ a západ SR; 1 respondentka navrhla stanoviť časový rozsah obhajoby esejí; iná bližšie špecifikovať kritériá hodnotenia esejí; 1 respondentka žiadala viac času na napísanie eseje; 1 respondentka odporúčala zaradiť do celoštátneho kola „večernú aktivitu, súťaž 8-členných krajských družstiev, aby sa naučili kooperovať, nie byť len súpermi, konkurentmi – niečo dynamické, hravé, plné smiechu a radosti“;
13. **zásadné postrehy a podnety k úrovni podpory a ochrany ľudských práv v SR:** reagovalo 9 respondentiek a 5 respondentov; po 1 sa vyskytli vyjadrenia že „podpora a ochrana ľudských práv je na vysokej úrovni.“; že sú tu výhrady k nekompetentným politikom a kontraproduktívnej práci médií; že „vždy je čo zlepšovať“; že je potreba aplikovať ľudské práva v živote; že je rozdiel medzi de iure a de facto stránkou ľudských práv; že je malá podpora ľudských práv zo strany parlamentu a vlády a že ľudským právam sa venujú najmä mimovládne organizácie; že je potrebné väčšie prepojenie vládnych, mimovládnych organizácií a škôl vo veci ľudských práv; že je potrebná osвета; 5 krát boli uvedené kritické výhrady k minimálnemu priestoru na občiansku náuku a požadovaná bola väčšia dotácia na jej výučbu alebo priamo na výučbu ľudských práv; 1 učiteľ navrhol, aby 12 finalistiek a finalistov celoštátneho kola „získalo ako formu ocenenia možnosť krátkej pracovnej stáže v niektorých inštitúciách, ktoré sa venujú problematike ľudských práv..., skúsenosti by boli motivujúce, viedli by k väčšej občianskej angažovanosti a mohli by byť pre nich užitočné i z profesionálneho hľadiska“.

Vybrané vyjadrenia učiteliek a učiteľov:

Učiteľky k súťaži a k celoštátnemu kolu:

- o „Súťaž sa vyprofilovala do podoby, ku ktorej nemám pripomienky“
- o „Oceňujem, že organizátori sa naďalej snažia zabezpečiť vysokú úroveň súťaže. Celoštátne kolo hodnotím vysoko pozitívne.“

- o „Som spokojná.“
- o „Je cítiť absenciu finančných prostriedkov; teším sa z prítomnosti vzácnych hostí“
- o „Organizácia je výborná, poroty sú kompetentné, ceny sú atraktívne, atmosféra je tvorivá a podnetná; je to najlepšie podujatie spadajúce pod rezort školstva (viem to porovnať s celoštátnym kolom olympiády vo FJ).“
- o „Vysoko hodnotím jeho pripravenosť, som veľmi milo prekvapená (aj keď z referencií o celoštátnych kolách) som čakala takto vysoko nastavenú latku. Ste úžasní a obdivujem Vás a Váš zápal. Len tak ďalej.“
- o „Moji študenti sa v minulých rokoch zúčastňovali celoštátnych kôl OLP, ale tento rok som tu prvýkrát. Hodnotím akciu vysoko pozitívne – organizácia, workshopy...“
- o „Ďakujem za precíznu organizáciu OLP. Podnet – využiť potenciál súťažiacich v budúcnosti, aby sa ´nestratili´ v systéme.“
- o „Vybraní hostia, lektori a prednášatelia na vysokej úrovni; porota ústretová, chápaná, objektívne hodnotiaca, odborne erudovaná; slabá úroveň ubytovania – plesnejúce sanitárne zariadenie, staré zaprášené váľandy; výborné stravovanie“

Učítelia k celoštátnemu kolu:

- o „Práca jednotlivých komisií je na profesionálnej úrovni. Program je zameraný na výchovno-vzdelávacie ciele, čo je na tejto súťaži dobrým zvykom každý ročník. Informácie ohľadom harmonogramu sú ľahko prístupné na viacerých miestach, čo oceňujem. Štvrtok je priestor na osobné voľno od 17:00 do 19:00, čo je taktiež pozitívne.“

- o „Prebieha na vysoko profesionálnej úrovni.“

Učítelky k budúcnosti OLP:

- o „Pokračovať v trende, ktorý vytvoril a roky udržiaval p. Viliam Dolník (a v hlboko ľudskom duchu); osloviť médiá, aby túto akciu viac propagovali (hlavne tie nešťastne mainstreamové...)“
- o „Je obdivuhodné, že táto jedinečná akcia trvá tak dlho a zároveň je to výzva aj pre učiteľov zapojiť sa.“
- o „Prajem olympiáde, aby si zachovala svoju vysokú úroveň a podnetné prostredie aj pre nás, učiteľov“
- o „Výborná ´vec´ pre zaniatených študentov v oblasti ľudských práv, držím palce v jej ďalšej realizácii ☺“

Učitelia k budúcnosti OLP:

- o „Veľmi dôležité aj vzhľadom na aktuálnu situáciu v spoločnosti a nutnosť vzdelávania a podpory mládeže v oblasti vnímania ľudských práv“
- o „Súťaž by mala ostať zachovaná v súčasnej podobe“.

8. Štatistika XVI. ročníka OLP

8.1 Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov ľudských práv 2013 – účasť

Miesto	Učiteľky	Učítelia	Učiteľská účasť	Žiačky	Žiaci	Žiacka účasť	SPOLU
Banská Bystrica Banskobystrický kraj, BB	17	04	21	00	00	00	21
Bratislava Bratislavský kraj, BA	12	01	13	03	07	10	23
Dubnica n. Váh. Trenčiansky kraj, TN	20	01	21	19	12	31	52
Hlohovec Trnavský kraj, TT	05	04	09	31	04	35	44
Košice Košický kraj, KE	25	03	28	03	10	13	41
Prešov Prešovský kraj, PO	20	11	31	41	29	70	101
Vráble Nitriansky kraj, NR	12	00	12	28	04	32	44
Žilina Žilinský kraj, ZA	38	07	45	06	11	17	62
SPOLU	149	31	180	131	77	208	388

8.2 Školské kolá OLP - účasť

Kraj	Školy			Súťažiaci a súťažiaci			Učiteľská účasť			Účasť spolu
	Spolu	Gym.	SOŠ	Spolu	žiacok	žiacov	Spolu	učiteľky	učitelia	
TT	17	10	07	282	217	65	17	13	04	299
BA	25	20	05	323	160	163	15	11	04	338
BB	33	18	15	432	269	163	33	23	10	465
KE	50	25	25	1015	296	719	47	41	06	1062
NR	38	14	24	458	222	236	38	30	08	496
PO	39	20	19	485	252	233	39	25	14	524
TN	33	11	22	640	277	363	33	29	04	673
ZA	47	22	25	530	315	215	47	40	07	577
SPOLU	282	140	142	4165	2008	2157	269	212	57	4434

8.3 Krajské kolá OLP - účasť

Kraj	Prihlásené školy	Gymnázia	SOŠ	Zúčastnené Gymn.	Zúčastnené SOŠ	Zúčastnené školy
TT	17	10	07	09	06	15
BA	21	17	04	15	03	18
BB	33	18	15	17	15	32
KE	50	25	25	24	23	47
NR	38	14	24	13	24	37
PO	39	20	19	19	16	35
TN	33	11	22	11	20	31
ZA	47	22	25	20	25	45
SPOLU	278	137	141	128	132	260

Kraj	Prihlásili sa			Súťažili			Učiteľská účasť			SPOLU
	Spolu	Žiačky	Žiaci	Spolu	Žiačky	Žiaci	Spolu	Učiteľky	Učitelia	
TT	28	18	10	24	15	09	16	12	04	40
BA	41	24	17	29	16	13	16	12	04	45
BB	33	18	15	32	17	15	26	17	09	58
KE	50	25	25	47	24	23	46	37	09	93
NR	38	17	21	37	16	21	30	26	04	67
PO	39	23	16	35	20	15	32	19	13	67
TN	33	24	09	31	23	08	31	27	04	62
ZA	47	29	18	40	22	18	45	39	06	85
SPOLU	309	178	131	275	153	122	242	189	53	517

8.4 Celoštátne kolo OLP – účasť

Súťažiaci a súťažiaci	30 žiačok 32 žiakov	62
Pedagogická účasť	37 učiteliek 15 učiteľov 1 rodič-otec	53
Hostia, partneri a organizačný tím	31 žien 24 mužov	55
SPOLU	98 dievčat a žien 72 chlapcov a mužov	170

8.5 XVI. ročník OLP (2013 – 2014) – celková účasť

SÚŤAŽ v XVI. ročníku	Žiaci a žiačky	Učitelia a učiteľky	SPOLU
Školské kolá	4165	269	4434
Krajské kolá	275	242	517
Celoštátne kolo	62	53	115
SPOLU	4502	564	5066

VŠETKY SÚČASTI XVI. r.	Účastníci a účastníčky	SPOLU
Vzdelávanie multiplikátoriek a multiplikátorov Október 2013	149 učiteliek 31 učiteľov 131 žiačok 77 žiakov	388
Školské kolá súťaže December 2013 Žiacka účasť	2008 súťažiacich žiačok 2157 súťažiacich žiakov	4165
Školské kolá súťaže December 2013 Pedagogická účasť	212 učiteliek 57 učiteľov	269

Krajské kolá súťaže 6. februára 2014 Žiacka účasť	153 súťažiacich žiačok 122 súťažiacich žiakov	275
Krajské kolá súťaže 6. februára 2014 Pedagogická účasť	189 učiteliek 53 učiteľov	242
Celoštátne kolo súťaže 26. – 28. marca 2014 Žiacka účasť	30 súťažiacich žiačok 32 súťažiacich žiakov	62
Celoštátne kolo súťaže 26. – 28. marca 2014 Pedagogická účasť	37 učiteliek 15 učiteľov 01 rodič-otec	53
Celoštátne kolo súťaže 26. – 28. marca 2014 Hostia, partneri a organizačný tím	31 žien 24 mužov	55
SPOLU	2940 dievčat a žien 2569 chlapcov a mužov	5509

9. Reportáže a príspevky

Ivar Smaho: Moja stáž na Stálej misii SR pri OSN v Ženeve

S mojim tohtoročným víťazstvom na Olympiáde ľudských práv som ako hlavnú cenu dostal aj možnosť stáže na Stálej misii SR pri OSN v Ženeve s účasťou na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva. Vnímal som to ako vynikajúcu príležitosť a životnú skúsenosť. Zasadnutie Rady sa uskutočnilo koncom júna.

Napriek miestami komplikovanému vybavovaniu formalít s úradníkmi a úradníčkami ministerstva zahraničných vecí sa napokon podarilo všetko potrebné zabezpečiť, ja som si bol osobne po svoju letenku na detskom ihrisku v Bratislave-Ružinov a mohlo po mňa prísť auto so šoférom z ministerstva. Do Viedne na letisko Schwechat som cestoval spoločne s vysokým funkcionárom MZVaEZ, ktorý letel do Bruselu. Bol som príjemne prekvapený, ako som sa na letisku ľahko sám zorientoval, hoci z rodičovského výkladu o tom, ako sa pohybovať na letisku, som si samozrejme nič nezapamätal. Dôkaz, že totálne rodičovstvo nefunguje ani ak ide o takéto banality. A tak som po prvýkrát cestoval sám lietadlom. Let netrval vôbec dlho, čas mi skrátili slané rybičky z cesta a precvičovanie nemčiny čítaním rakúskeho denníka. Po nejakom čase lietadlo začalo klesať a po prejení cez oblaky som si vychutnal let ponad Ženevské jazero. Priznám sa, sám som sa na svoju stáž skoro vôbec nijako nepripravil, a tak ma napriek mojím dobrým geografickým vedomostiam jeho rozloha trochu prekvapila. Chvíľami som asi aj uvažoval, či je to naozaj to jazero. Po prilete na letisko ma čakalo štvrt hodinové presúvanie po zrýchlenom chodníku (fakt neviem, ako sa to volá) a pán s papierom, na ktorom bolo napísané "Stála misia SR". Nasadli sme do auta a dostali sa do štvrte Grand Saconnex, kde je naše, ale napríklad aj poľské a ďalšie zastúpenia pri medzinárodných organizáciách. Tých je tu skutočne mnoho a ja som rád, že sídla niektorých som mohol vidieť na vlastné oči. Za všetky spomeniem len samotnú OSN, Červený kríž, Medzinárodnú organizáciu práce, atď. Škoda, že Švajčiari míňajú verejné zdroje na cestnú infraštruktúru, dali by sa využiť určite aj ekologickejším a verejne prospešnejším spôsobom. Toto len vytvára ilúziu bohatstva. Prvý deň v mojom apartmáne som nerobil nič, možno tak maximálne skúšal francúzske televízie a jedol Knäckebröt. Na druhý deň som sa zoznámil s pani čo na ambasáde pracuje a jej synom. Poobede ma vzal ten chlapec spolu s jeho frajerkou na prechádzku po tých častiach Ženevy, do ktorých by som sa inak vôbec nedostal. Videl som centrum a z električky aj slávnú fontánu. Celý pobyt bol pre mňa aj gastronomickým zážitkom. Skúsil som všetko možné, tradičné

francúzske aj švajčiarske syry, konský a pštosí steak, uvaril som si kraba, ale fondue som neskúsil. Vôňu ementálu veľmi nemusím. A tak som aspoň domov doniesol syr Le Gruyère, z ktorého sa fondue vyrába a pripravil som úžasný Quiche Lorraine.

Ale podme k tomu, prečo tento text píšem. Teda k ľudským právam. Pri prechádzkach mestom som sa cítil veľmi príjemne vďaka viditeľnému multikulturalizmu. Niečomu, o čom môžeme na xenofóbnom Slovensku iba tak snívať. Je nespochybniteľné, že prisťahovalci priniesli Švajčiarsku nielen kultúrny, ale aj ekonomický prínos. Čítal som niekde, že Ženeva je najmultikultúrnejšie mesto na svete. Ázijské rezance som jedol so Singapurčanom, sushi s diplomatmi niekde zo Subsaharskej Afriky, aj frajerka chlapca z ambasády sa narodila v Portugalsku. Nedávne snahy zasiahnuť tvrdšie proti prisťahovalectvu cez referendum preto priveľmi nechápem. Sociálne problémy sa majú riešiť nástrojmi ekonomickej a sociálnej politiky, nie elimináciou kultúrnej diverzity. Referendá uskutočňované zo strachu z inakosti teda nie sú len doménou Slovenska. Nacionalisti, neonacisti a ich klony tu budú ešte dlho asi. Ale väčšina by sa nemala unášať nenávisťou proti menšinám, ktorá je výstrelom na miesto mimo cieľa plné ľudí v dnešnom svete zápasiacom s vážnymi systémovými, sociálnymi a environmentálnymi problémami.

Deň, v ktorý som sa prvý krát zúčastnil na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva, bol plný nového poznania. Do sídla OSN som išiel spoločne s diplomatom p. Martinom Kmošenom, ktorý ma mal počas mojej stáže na starosti. Najprv som si z auta prehliadol Palác národov. Potom sme prechádzali cez rôzne bezpečnostné previerky, dostal som kartu účastníka zasadnutia Rady a p. Kmošena ma odprevadil do Sály XX, kde sídli Rada. Posadil som sa na miesto delegáta SR, dal si slúchadlá na uši a počúval, čo je práve bodom programu. Prv, než sa dostanem k samotnému obsahu zasadnutia, treba spomenúť umelecké dielo, strop, ktorý v roku 2008 darovala španielska vláda. Nerozmýšľal som nad tým, čo má vyjadrovať, ale mňa zaujal a vnímam ho ako určité spestrenie interiéru tej budovy OSN, kde zasadá Rada. Na zasadnutiach som sa zúčastnil celkom štyrikrát. V prvých dvoch dňoch sa na poli Rady diskutovali rôzne témy, napríklad rasizmus a ostatné formy intolerancie, reprodukčné práva žien, extrémna chudoba a ku každému bodu sa vyjadrovali jednotlivé štáty ako aj zástupcovia mimovládnych organizácií. Takže môj program spočíval v tom, že som počúval rôzne správy o ľudskoprávných problémoch a potom vyjadrenia diplomatov. To boli prvé dva dni na zasadnutí United Nations Human Rights Council. Prvý deň som ešte absolvoval krátku exkurziu po interiéri Paláca národov a videl som aj zavreté dvere na československom salóne. Ten je vraj jediný vyčistený od ploštic. V salónoch mávajú delegácie štátov, regionálnych skupín a mimovládok svoje verejne prístupné aj privátne stretnutia. Iránske boli privátne

vždy. Prečo asi? Nasledujúce a moje posledné dva dni stáže ale boli dramatickejšie. Bolo to vidieť dokonca aj na tom, koľko diplomatov sedelo na svojich miestach. Vedľa mňa sedel študent London School of Economics, tiež stážista na stálej misii Singapuru. Spomínam si ešte na vždy prítomných diplomatov zo Srbska a Iránu (aj diplomatku z Iránu!), v hlave mi ešte utkvela aj diplomatka z Angoly so zaujímavou pokrývkou hlavy. Aspoň bolo s kým pokecať, občas sa ma diplomati a diplomatky z ČR a Nemecka pýtali, kde je p. Kmošena. Aj mňa sa opýtali, či som diplomat! Tie dva dni boli preto také rušné v sále, lebo sa čítali rezolúcie, potom sa k nim vyjadrovali štáty a napokon prebehlo hlasovanie. Rozoberala sa situácia v Bielorusku, Sýrii, na Ukrajine, trest smrti, sociálne problémy, "Protection of Family" (fundamentalisti z islamských diktatúr chceli vytvoriť akési nové právo rodiny nadradené nad práva jednotlivca, podporili ich Rusko a Čína). Všetky dôležité rezolúcie, napr. Sýria a Ukrajina, boli prijaté. Ukrajinu som už vzhľadom na svoj odlet zo ženevského letiska nestihol, ale diskusia k Sýrii sa mi veľmi páčila, Argentína a Brazília boli na strane Západu a ich prejavy sa mi páčili viac než prejavy európskych diplomatov. Pri hlasovaní takmer o všetkých rezolúciách pretrvávalo rozdelenie na dva bloky – USA a ich spojenci, Európska únia a Latinská Amerika vs. Ruská federácia, Čína a vždy k tomu ešte zopár autoritatívnych režimov. Ako tak sledujem dianie v UNHRC, ten druhý blok sa niekedy ešte zmenší a tak napríklad proti rezolúcii o diskriminácii LGBT bolo len fašizujúce Putinovské Rusko a Saudská Arábia. Obama by sa mal nabudúce zdržať výrokov o tom, že bezpečnosť je väčšia priorita ako sloboda, lebo ten, kto to tvrdí, stráca obe ... Posledný deň som sa najprv rozprával s jedným diplomatom z našej ambasády o spôsobe, ako nakupovať čokolády, a potom sme aj s p. Kmošenom vyrazili do akcie. Posledná rozlúčka s UNHCR, naposledy si pozriem zarámované ľudské práva na chodbe a ideme si obhliadnuť okolitý areál. Urobím si fotku z južnej strany pri zemeguli, pozerám na Alpy, ale Mont Blanc žiaľ nie je vidno. Vidím vrch fontány spoza nejakej rozostavanej budovy. Park okolo je nádherný, plný zelene, a neviem, prečo – ale stále bola možnosť pozorovať letiace dravé vtáky. Ešte skočíme do "diplomatického obchodu", aby som kúpil miestnu značku čokolády Favarger, ktorú na rozdiel od Lindtu neexportujú. Poobede ma ten istý pán, ktorý ma aj čakal, odviezol na letisko. Na Schwechate ma už čakali rodičia a brat. Zážitkov som mal viacero, snáď som to takto dobre napísal. Som zvedavý, komu sa podarí takto vycestovať o rok.

Ondrej Škvarenina: (Vlaková stanica Viedeň)

„Čo mám stlačiť, však je to úplne inak než hovoril.“ vravím jej, stojac pred automatom na kúpu lístkov do metra.

„Veď máš číslo, nie? Zavolaj mu.“ odpovedá.

„Nebudem mu volať kvôli lístkom do metra. Daj mi minútku a mám to.“

(O 5 minút neskôr)

„Dobre, volám mu...“

Po tom ako bola moja esej

ocenená výletom do Informačnej kancelárie OSN vo Viedni (UNIS), cítil som zadosťučinenie. Hovoril som si, že tie hodiny strávené pri písaní, prepisovaní a dopisovaní, ktorých výsledkom bol môj úspech sú dôkazom toho, že niečo viem.

Orientovať sa vo Viedni to však nebolo...

Naivne som čakal, že ma niekto z tej stanice do UNIS dopraví. Dostal som však jasné inštrukcie ako sa tam dostať, ktoré obsahovali nemecké názvy o priemernej dĺžke 14 písmen. Moja 8-kilometrová odysea naprieč Viedňou sa začala.

O 11 sme mali prísť do UNIS, čo znamenalo, že stačilo prísť o pol 11. Vedel som veľmi dobre prečo prísť o hodinu skorej... O pol 11 som po premiérovej ceste metrom hľadal „nenápadný“ komplex budov. Asi piati opýtaní okoloidúci mi odpovedali „Somewhere this way.“ (niekde týmto smerom), takže že mi trvalo len polhodinu trafiť tých 200 metrov k správnej budove.

Po bezpečnostnej prehliadke nás čakala prehliadka komplexu a obed s pracovníkmi kancelárie, ktorého sa zúčastnil aj nový riaditeľ UNIS Vienna a bývalý hovorca Pan Ki-Mun-a Martin Nesirky.

Prekvapila ma tá neformálna a priateľská atmosféra, ktorá panovala počas celej návštevy v komplexe, kde ste videli toľké národy a počuli toľké jazyky. Na medzinárodne dejisko rozhodnutí a sídlo aj Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu a Úradu OSN pre drogy a kriminalitu to však vo mne zanechalo trochu rozpačitý dojem.

Po kávičke s vedúcim slovenskej misie pri OSN ma už čakalo voľné doobedie strávené v nádhernom meste a „Farewell, Viedeň.“

Olympiáda ľudských práv mi už po druhý rok pripomenula, že sú veci, o ktorých by sa malo vedieť, no nevie sa. Učiť, no neučí sa. Prinútila ma viac sa zaujímať, viac sa pýtať, a hlavne, nezaujímať sa len o seba.

Vanesa Šramková: Návšteva Štrasburgu 16. – 19.9.2014

Po minuloročnej výhre v písaní esejí a Bruselom za odmenu som tento rok opäť za výhru dostala možnosť skompletizovať návštevu „hlavných miest“ Európskej únie. A tak som sa v septembrových dňoch na pozvanie pani europoslankyne Anny Záborskej ocitla v Štrasburgu.

Náš prvý celý deň sme zahájili návštevou katedrály Notre-Dame de Strasbourg, postavenej v gotickom štýle, ktorej vďaka výške 142 metrov patrilo viac ako dve storočia prvenstvo najvyššej budovy na svete. Po vyšliapaní 330-ich schodov sa nám naskytol nádherný pohľad na celé mesto, síce zrána ešte trochu obalené do hmly. Poobede sme pešie spoznávanie mesta vymenili za loď, ktorá nás viedla pomedzi historicky významné budovy až k samotnému Európskemu parlamentu. Následne sme si v úzkych kamenných uličkách mohli zaobstarať suveníry či syry a víno typické pre Francúzsko.

Na druhý deň sme sa dostali do cieľa – do budovy EP, kde prebieha väčšina plenárnych zasadnutí poslancov. Absolvovali sme brífing, kde sme sa dozvedeli veľa informácií o fungovaní tejto inštitúcie a taktiež diskusiu s pani poslankyňou, ktorá nám porozprávala o jej práci a aj o rôznych blížiacich sa aktivitách. Nato sme sa premiestnili priamo do zasadacej miestnosti, kde práve prebiehalo hlasovanie europoslancov ohľadom aktuálnych otázok a problémov vo svete, týkajúcich sa aj samotnej Európskej únie.

Táto exkurzia nás všetkých obohatila o nové informácie a zážitky pri spoznávaní Štrasburgu. Som veľmi vďačná organizátorom Olympiády ľudských práv aj pani poslankyni Záborskej, že som mohla byť jej súčasťou.

10. Vyhlasovateľ, organizátori, partneri

Vyhlasovateľ

Hlavná cena pre víťaza

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Organizátori

CELOŠTÁTNA
KOMISIA
OLYMPIÁDY
ĽUDSKÝCH
PRÁV

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

Partneri

ALUMNI
Klub Olympiády
ľudských práv

11. Prílohy

Pozvánka s programom na celoštátne kolo v slovenskom jazyku

Pozvánka s programom na celoštátne kolo v anglickom jazyku

Plagát celoštátneho kola v slovenskom jazyku

Plagát celoštátneho kola v anglickom jazyku

Pokyny a informácie pre účastníčky a účastníkov celoštátneho kola

Súťažný poriadok celoštátneho kola

Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na celoštátnom kole

Kritériá pre hodnotenie esejí

Prehľad tém esejí za ročníky I. – XVI.

Dotazníky spätnej väzby - formuláre

XVI. ročník celoštátnej súťaže stredoškolskej mládeže, Modra - Harmónia, 26. - 28. marec 2014

POZVÁNKA
na celoštátne kolo XVI. ročníka Olympiády ľudských práv
Modra – Harmónia

ZÁŠTITU NAD PODUJATÍM PREVZAL
Dušan Čaplovič
minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

NOSNÁ TÉMA XVI. ROČNÍKA
„Ľudské práva na Slovensku po dvadsiatich rokoch – odkiaľ a kam?“

Hlavná cena pre víťaza alebo pre víťazku súťaže
Týždňová stáž na Stálej misii SR pri OSN v Ženeve
s účasťou na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva – venuje podpredseda vlády a minister zahraničných vecí
a európskych záležitostí SR a predseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť
Miroslav Lajčák

PROGRAM

26. 3.

09:00 – 12:00 Registrácia účastníčok a účastníkov
11:00 – 12:00 Porada porôt
12:00 – 13:00 Obed
13:30 – 14:30 **Slávnostné otvorenie**, predstavenie porôt, žrebovanie súťažiacich k jednotlivým porotám
14:30 – 16:30 I. časť súťaže – riešenie **modelových prípadov**
16:30 – 17:00 Prestávka s občerstvením
17:00 – 19:00 I. časť súťaže – riešenie **modelových prípadov** – pokračovanie
19:00 – 20:00 Večera
20:00 – 22:00 **Prednáška a rozprava k nosnej téme XVI. ročníka OLP**, PhDr. Kalmán Petőcz, predseda Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku, et al.

27. 3.

06:30 – 08:00 Raňajky
08:00 – 10:00 II. časť súťaže – **obhajoba esejí**
10:00 – 10:30 Prestávka s občerstvením
11:00 – 13:00 II. časť súťaže – **obhajoba esejí** – pokračovanie
13:00 – 14:00 Obed

14:00 – 16:30 **Paralelné workshopy**

WS I.: OSN a ľudské práva
MZVEZ SR, Sekcia právna a konzulárna, Odbor ľudských práv, JUDr. Barbara Illková, PhD. alt. JUDr. Peter Klenovský
WS II.: Európsky parlament a ľudské práva
Informačná kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku, Mgr. Dionýz Hochel
WS III.: Hýb sa! Zmeň život a svet k lepšiemu. Pre seba. Pre iných. IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže, Mgr. Miloš Ondrášik + LEAF, Marián Zachar
WS IV.: Ľudské práva na Slovensku – právo alebo politika?
Diskutujte s ALUMNI klubom OLP.
16:30 – 17:00 Prestávka s občerstvením
17:00 – 19:00 Voľno, neformálne stretnutia a rokovania.
19:00 – 22:00 **Slávnostný večer za účasti hostí**

28. 3.

06:30 – 08:00 Raňajky
08:00 – 11:00 Veľké finále súťaže – prezentácia 12 súťažiacich pred hlavnou porotou
11:00 – 12:00 **Diskusia s poslancom a poslankyňami Európskeho parlamentu.**
12:00 – 13:00 Obed
13:00 – 14:30 **Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže**
14:30 – 15:00 Záver podujatia

VYHLASOVATEĽ

HLAVNÁ CENA PRE VÍŤAZA ALEBO VÍŤAZKU

MINISTERSTVO ZAHRAIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ORGANIZÁTORI

Celoštátna komisia olympiády
ľudských práv
Iuventa - Slovenský inštitút mládeže
Európsky parlament Informačná
kancelária na Slovensku

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

PARTNERI

ALUMNI
Klub Olympiády
ľudských práv

XVI. ročník celoštátnej súťaže stredoškolskej mládeže, Modra - Harmónia, 26. - 28. marec 2014

KONTAKTY

Mgr. Miroslava Víglaská
IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže
Búdková 2, 811 04 Bratislava 1
tel.: 02/592 96 280, 0917 718 806
e-mail: miroslava.viglaska@iuventa.sk

PhDr. Dagmar Horná, PhD.
Celoštátna komisia OĽP
predsedníčka
mobil: 0915 714 786
e-mail: dagmar.horna@gmail.com

VYHLASOVATEĽ

HLAVNÁ CENA PRE VÍŤAZA ALEBO VÍŤAZKU

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ORGANIZÁTORI

Celoštátna komisia olympiády
ľudských práv
Iuventa - Slovenský inštitút mládeže
Európsky parlament Informačná
kancelária na Slovensku

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

PARTNERI

ALUMNI
Klub Olympiády
ľudských práv

XVI. ročník celoštátnej súťaže stredoškolskej mládeže, Modra - Harmónia, 26. - 28. marec 2014

INVITATION

To the national finale of the XVI. Year of the Human Rights Olympiad
Modra – Harmónia

Under the auspices of Dušan Čaplovič, Minister of Education, Science, Research, and Sport of the
Slovak Republic

Key topic of the XVI. year: “Human rights in Slovakia after twenty years – whence and whither?”

Main prize for the winner of the competition

Week long internship at the Permanent Mission of the Slovak Republic to the UN in Geneva, taking part at the UN Human Rights Council meeting – awarded by the Vice Prime Minister and the Minister of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic and the Chairman of the Council of the Slovak Republic for Human Rights, National Minorities, and Gender Equality Miroslav Lajčák

PROGRAM

March 26, 2014

09:00 – 12:00 Registration of the participants
11:00 – 12:00 Meeting of the judges
12:00 – 13:00 Lunch
13:30 – 14:30 **Opening ceremony**, introduction of the judges, draw of contestants into committees
14:30 – 16:30 First round of the competition – solving **model case studies**
16:30 – 17:00 Break for refreshments
17:00 – 19:00 First round of the competition – solving **model case studies**, continued
19:00 – 20:00 Dinner
20:00 – 22:00 **Lecture and discussion on the key theme of the XVI. Olympiad**, PhDr. Kalmán Petőcz, Chairman of the Helsinki Committee for Human Rights in Slovakia, et al.

March 27, 2014

06:30 – 08:00 Breakfast
08:00 – 10:00 Second round of the competition – **essays defense**
10:00 – 10:30 Break for refreshments
11:00 – 13:00 Second round of the competition – **essays defense**, continued
13:00 – 14:00 Lunch
14:00 – 16:30 **Parallel workshops**

WS I.: *UN and Human Rights*

Ministry of Foreign and European Affairs, Legal and Consular Section, Department of Human Rights,
JUDr. Barbara Illková, PhD. alt. JUDr. Peter Klenovský

WS II.: *European Parliament and Human Rights*

Information Office of the European Parliament in the Slovak Republic

Mgr. Dionýz Hochel

WS III.: *Move! Change life for the better. For yourself. For others.*

IUVENTA – Slovak Youth Institute,
Mgr. Miloš Ondrášik + LEAF, Marián Zachar

WS IV.: *Human Rights in Slovakia – a right or politics?*

Discussion with the ALUMNI Club of the Human Rights Olympiad.

16:30 – 17:00 Break for refreshments

17:00 – 19:00 Free time, informal meetings.

19:00 – 22:00 **Gala evening with guests**

March 28, 2014

06:30 – 08:00 Breakfast

08:00 – 11:00 **Grand finale** – presentation of 12 finalists in front of the grand jury

11:00 – 12:00 **Discussion with the Members of the European Parliament**

12:00 – 13:00 Lunch

13:00 – 14:30 **Award ceremony for the winners**

14:30 – 15:00 Conclusion of the event

VYHLASOVATEĽ

HLAVNÁ CENA PRE VÍŤAZA ALEBO VÍŤAZKU

MINISTERSTVO ZAHRA NIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ORGANIZÁTORI

Celoštátna komisia olympiády
ľudských práv
Iuventa - Slovenský inštitút mládeže
Európsky parlament Informačná
kancelária na Slovensku

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

PARTNERI

ALUMNI
Klub Olympiády
ľudských práv

XVI. ročník celoštátnej súťaže stredoškolskej mládeže, Modra - Harmónia, 26. - 28. marec 2014

Contacts

Mgr. Miroslava Víglaská
IUVENTA – Slovak Youth Institute
Búdková 2, 811 04 Bratislava 1
phone: +421 2 59 29 62 80
cell: +421 917 718 806
e-mail: miroslava.viglaska@iuventa.sk

PhDr. Dagmar Horná, PhD.
National Commission of the Human Rights Olympiad Chair
cell: +421 915 714 786
e-mail: dagmar.horna@gmail.com

VYHLASOVATEĽ

HLAVNÁ CENA PRE VÍŤAZA ALEBO VÍŤAZKU

MINISTERSTVO ZAHRA NIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ORGANIZÁTORI

Celoštátna komisia olympiády
ľudských práv
Iuventa - Slovenský inštitút mládeže
Európsky parlament Informačná
kancelária na Slovensku

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

PARTNERI

ALUMNI
Klub Olympiády
ľudských práv

XVI.

OLYMPIÁDA ĽUDSKÝCH PRÁV

POZVÁNKA

na celoštátne kolo XVI. ročníka Olympiády ľudských práv
Modra - Harmónia
26. - 28. marca 2014

ZÁŠTITU NAD PODUJATÍM PREVZAL

Dušan Čaplovič
minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

NOSNÁ TÉMA XVI. ROČNÍKA

„Ľudské práva na Slovensku po dvadsiatich rokoch – odkiaľ a kam?“

Hlavná cena pre víťaza alebo pre víťazku súťaže týždňovú stáž na Stálej misii SR pri OSN v Ženeve s účasťou na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva venuje podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a predseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť Miroslav Lajčák

Miesto podujatia

Univerzita Komenského v Bratislave, Centrum ďalšieho vzdelávania, Študijné a kongresové stredisko,
Modra - Harmónia 3553, 900 01 Modra

Tel: +421 33 64 72 297, mobil: +421 911 73 00 55, fax: +421 33 64 72 296, www.cdvuk.sk

www.olp.sk

www.iuventas.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej

Vyhlasovateľ

Hlavná cena pre víťaza alebo víťazku

MINISTERSTVO ZAHRAIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Organizátori

CELOŠTÁTNA
KOMISIA
OLYMPIÁDY
ĽUDSKÝCH
PRÁV

iuventa

Partneri

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

XVI.

OLYMPIÁDA L'UDSKÝCH PRÁV

XVI. HUMAN RIGHTS OLYMPIAD

INVITATION

To the National Finale of the XVI. Year of the Human Rights Olympiad
Modra – Harmónia
March 26 - 28, 2014

UNDER THE AUSPICES OF

Dušan Čaplovič

Minister of Education, Science, Research, and Sport of the Slovak Republic

KEY THEME OF THE XVI. YEAR

„Human rights in Slovakia after twenty years – whence and whither?“

Main prize for the winner of the competition

One week internship at the Permanent Mission of the Slovak Republic to the UN in Geneva, taking part at the UN Human Rights Council meeting– awarded by the Vice Prime Minister and the Minister of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic and the Chairman of the Council of the Slovak Republic for Human Rights, National Minorities, and Gender Equality Miroslav Lajčák

Location

Comenius University in Bratislava, Center for Continuing Education, Study and Congress Center,
Modra - Harmónia 3553,900 01 Modra

Phone: +421 33 64 72 297, cell: +421 911 73 00 55, fax: +421 33 64 72 296, www.cdvuk.sk

www.olp.sk

www.iuventas.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej

Vyhlasovateľ

Hlavná cena pre víťaza alebo víťazku

Organizátori

Partneri

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

CELOŠTÁTNA
KOMISIA
OLYMPIÁDY
LUDSKÝCH
PRÁV

iuventa

UNESCO
centrum
pre výchovu k
ľudským právam
na Univerzite
Komenského v
Bratislave

ALUMNI
Klub Olympiády
ľudských práv

26. – 28. 3. 2014, Modra – Harmónia

Registrácia, prihlasovacie a organizačné pokyny

Oficiálne účastníčky a oficiálni účastníci sa na celošťátne kolo prihlasujú prostredníctvom prihlasovacej aplikácie uverejnenej na www.olympiady.sk.

1. **Zaregistrujte sa a následne sa prihláste** na konkrétne celošťátne kolo (ako súťažiaca, súťažiaci, člen, členka poroty). Pozvánka, pokyny a **odkaz na prihlasovací formulár** na celošťátne kolá sú zverejnené na www.olympiady.sk samostatne pod každou súťažou, príslušným školským rokom, v časti Celošťátne kolo.
2. Na vašu emailovú adresu **dostanete prihlášku** ako oficiálne účastníčky a oficiálni účastníci celošťátneho kola. **Prihlášku vyplňte**, vyznačte požiadavky na ubytovanie a stravovanie. **Podpísanú prihlášku zašlite** na uvedenú adresu.
3. Nevyhnutný je písomný **súhlas rodiča alebo zákonného zástupcu** a taktiež **súhlas, podpis riaditeľa/riaditeľky a pečiatku školy**, ktorú súťažiaca/súťažiaci navštevuje a **podpis súťažiacej/súťažiaceho**, ako súhlas s použitím jej/jeho osobných údajov v rozsahu potrebnom pre zabezpečenie účasti na celošťátnom kole. Ak žiak alebo žiačka dovŕšil/a vek 18 rokov, prihláška nemusí obsahovať podpis rodiča alebo zákonného zástupcu.
4. Rodič alebo zákonný zástupca žiačky/žiaka je povinný uviesť v prihláške na celošťátne kolo **informácie o zdravotných špecifikách** žiačky/žiaka. V prípade vzniku zdravotných problémov, ktorým sa dalo predísť informovaním organizátora, preberá rodič za vzniknutý zdravotný stav plnú zodpovednosť.
5. **Ubytovanie a stravu** zabezpečujú organizátori.
6. **Poistenie** súťažiacich na celošťátnom kole platí v čase od registrácie až po jeho oficiálne ukončenie.
7. Za **bezpečnosť súťažiacich** v čase od registrácie až po oficiálne ukončenie podujatia (pozri pozvánku na celošťátne kolo) zodpovedá oficiálny dozor, ktorý zabezpečuje IUVENTA.
8. Súťažiace a súťažiaci sú povinné/í zotrvať na celošťátnom kole až po jeho oficiálne ukončenie. V odôvodnených prípadoch môže predčasný odchod z celošťátneho kola povoliť pracovníčka/pracovník IUVENTY na základe písomnej žiadosti rodiča, ktorú musí súťažiaca/i predložiť už pri registrácii.
9. Organizátori nezodpovedajú za prípadnú stratu cenných vecí účastníčok a účastníkov celošťátneho kola.
10. **Zoznam súťažiacich postupujúcich do celošťátneho kola bude** zverejnený na www.olympiady.sk. Do celošťátneho kola postupujú súťažiace a súťažiaci, kt. sa umiestnili v krajských kolách na 1. – 8. mieste.

Cestovné – preplatenie cestovných nákladov

Cestovné 1 – súťažiaca/žiačka, súťažiaci/žiak, učiteľ, učiteľka ako člen/členka porôt: cestovné bude oficiálnym účastníčkam a účastníkom celošťátneho kola preplatené na základe predložených originálov cestovných dokladov z oboch ciest, zaslaných na uvedenú adresu IUVENTY spolu s vyplnenými tlačivami, ktoré nájdete aj s podmienkami preplácania cestovného na www.olympiady.sk v časti Dokumenty.

Cestovné 2 – učiteľ, učiteľka bez členstva v porotách: cestovné bude oficiálnym účastníčkam a účastníkom celošťátneho kola preplatené ak: vyplnia formulár Univerzity Komenského, ktorý dostanú v Modre – Harmónii a podľa pokynov zašlú originály cestovných dokladov na uvedenú adresu; v prípade cesty osobným autom je potrebné priniesť na celošťátne kolo doklad o výške cestovného 2. triedou (je maximálnou výškou cestovného, ktorú možno preplatiť).

Súťažiace a súťažiaci cestujú na celošťátne kolo a z celošťátneho kola individuálne. Organizátori nepreberajú zodpovednosť za bezpečnosť účastníčok/kov počas cesty na a z celošťátneho kola.

Cestovné – pokyny a informácie

Registrácia účastníčok a účastníkov sa uskutoční **26. 3. 2014 od 09:00 do 12:00** v Centre ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského, Modra – Harmónia č. 3553.

Organizátori odporúčajú účastníkom a účastníčkam celoštátneho kola docestovať do TRNAVY na autobusovú stanicu (v susedstve železničnej stanice) do 10:00 hod. Odtiaľ bude zabezpečená preprava autobusom Univerzity Komenského (UK) bordovou Karosou označenou logom UK a pútačom OĽP). Odchod autobusu do Modry – Harmónie je 10:15. Usmernia Vás hostesky označené logom OĽP.

Ďalšie možnosti pre tých, ktorí docestujú do TRNAVY skôr/neskôr, alebo sa nezместia do autobusu UK :

Spoje SAD Trnava, smer Budmerice – Bratislava, odchody z Trnavy: 06:55 (príchod do Modry 07:35), 08:55 (príchod 09:47), 10:45 (príchod 11:23), príchod/výstup na zastávke Modra – Kráľová reštaurácia. Miesto konania celoštátneho kola je vzdialené 10 minút peši, trasa bude vyznačená.

Spoj Slovak Lines, smer Trnava – Častá – Bratislava, odchod: 08:05, nástupište 4 (príchod/výstup 08:55 na zastávke Modra – Kráľová reštaurácia).

Ďalšie možnosti pre tých, ktorí docestujú do BRATISLAVY, autobusovej stanice Mlynské nivy: Spoj Slovak Lines, smer Bratislava – Pezinok – Zochova chata, odchody: 06:10, 06:40, 07:45, 08:35, 10:35. Príchod/výstup na zastávke Modra – Harmónia. Miesto podujatia je vzdialené 3 minúty peši, trasa bude vyznačená.

Mapka prístupu na miesto konania celoštátneho kola OĽP Modra – Harmónia

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE, CENTRUM ĎALŠIEHO VZDELÁVANIA

Študijné a kongresové stredisko Modra - Harmónia

(v skratke UK ČĎV ŠKS)

Modra Harmónia č. 3553

Červený terčik označuje UK ČĎV ŠKS

GPS súradnice:

48.354338

17.311167

Vysvetlivky:

Študijné a kongresové stredisko Centra ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského sa nachádza v malebnom a tichom prostredí pod Malými Karpatmi, na začiatku cesty do známej rekreačnej oblasti Harmónia približne 30 km od Bratislavy a 25 km od Trnavy.

V Google maps si môžete celú oblasť pozrieť keď zadáte názov Modra, Harmonia.

Súťažný poriadok

celoštátneho kola súťaže, 26. – 28. marca 2014

- V celoštátnom kole súťaže budú súťažiť víťazi a víťazky 8 krajských kôl, spolu 64 súťažiacich.
- Elektronické žrebovanie pre 1. a 2. časť súťaže určí zostavy a poradie súťažiacich v 4 porotách po 16 súťažiacich; žreb bude osvedčený 1 učiteľom alebo učiteľkou a 1 súťažiacim alebo súťažiacou.
- V 1. časti súťaže, 26.3.2014, budú súťažiace a súťažiaci riešiť modelové prípady číslo 1 – 16, podľa vyžrebovaného poradia; súťažiace a súťažiaci sa pripravujú 15 minút a prezentujú sa 15 minút.
- V 2. časti súťaže, 27.3.2014, budú súťažiace a súťažiaci obhajovať eseje, ktoré napísali ako víťazky a víťazi krajských kôl súťaže a predložili ich do celoštátneho kola.
- Predsedníčka CK OLP ustanovuje 4 postupové poroty a finálovú porotu.
- Každá členka a každý člen postupovej poroty má na hodnotenie súťažiacej alebo súťažiaceho 25 bodov v 1. časti súťaže a 25 bodov v 2. časti súťaže.
- Súčet bodov od všetkých porotkyň a porotcov po 1. a 2. časti súťaže určí poradie súťažiacich v každej zo 4 postupových porôt.
- Traja súťažiaci alebo tri súťažiace z každej zo 4 postupových porôt s najvyšším počtom bodov postupujú do 3. časti súťaže, ktorou je finále; mená postupujúcich oznámi predsedníčka CK OLP na začiatku slávnostného večera 27.3.2014.
- Poradie ostatných súťažiacich, ktoré dosiahli v jednotlivých postupových porotách, bude zverejnené na výveskách.
- Poradie 12 finálových súťažiacich bude určené elektronickým žrebovaním; žreb bude osvedčený 1 učiteľom alebo učiteľkou a 1 súťažiacim alebo súťažiacou.
- V 3. časti súťaže, vo finále, 28.3.2014, riešia súťažiaci a súťažiace zadania venované aktuálnym ľudskoprávnym témam.
- Súťažiace a súťažiaci si vyžrebujú jednu z 12 obálok so zadáním, prečítajú ho a bezprostredne zadanie riešia počas cca 10 – 15 minút, časové dotácie reguluje predseda alebo predsedníčka finálovej poroty;
- Každá členka a každý člen finálovej poroty má na hodnotenie súťažiacej alebo súťažiaceho 25 bodov.
- Finálová porota hodnotí pohotovosť a zároveň schopnosť čo najkomplexnejšie zvládnuť zadanie, argumentačnú presnosť a presvedčivosť, postojovú vyzretosť a celkovú úroveň prezentácie.
- Finálová porota stanoví poradie na 1. – 12. mieste.; iné poradia sa po finále nestanovujú.
- Odvolanie alebo sťažnosť možno podať bezprostredne po zverejnení výsledkov predsedníčke CK OLP.

Vademecum¹ súťaže a súťaže na celoštátnom kole OĽP 2014:

- využite všetky svoje znalosti z prípravy na olympiádu, zo školy, zo života; učte sa aj počas súťaže;
- k zadaniam a úlohám pristúpte najprv objektívne, analyticky, kriticky, nezaujato a vecne;
- identifikujte podstatu ľudskoprávneho problému, prípadu, situácie, témy... konkrétnych ľudských práv a základných slobôd;
- uvažujte o podobných, príbuzných, súvisiacich prípadoch či problémoch, o ktorých ste sa dozvedeli z literatúry alebo z médií, debatovali ste o nich v škole a inde, viete o nich zo života; porovnajte ich a pokúste sa o zovšeobecnenie;
- navrhnete spôsob alebo spôsoby riešenia a podložte ich argumentmi;
- uveďte, ako by ste riešili daný problém, prípad, situáciu, keby sa Vás osobne týkali; angažovali by ste v prípade niekoho iného – ak áno prečo, ak nie, čo Vám bráni?
- formulujte Váš osobný názor a postoj a vysvetlite, ako tú - ktorú vec ľudských práv vnímate, či a aký s ňou máte „problém“, čo Vás ovplyvňuje, alebo, čo Vám chýba;
- snažte sa, aby bol Váš názor a postoj jasne sformulovaný, neprotirečivý a obhájitelný, opretý o istú odbornú a nielen laickú interpretáciu;
- odvolávajte sa aj na znalosti medzinárodných a vnútroštátnych ľudskoprávných dokumentov, inštitúcií alebo na odbornú literatúru a pod.;
- uplatnite kreativitu, prídte s vlastným prístupom; rozhodujúce je, aby viedol k čo najhodnotnejšiemu a najpresvedčivejšiemu výkonu v zmysle súťaže ale hlavne, v záujme podstaty ľudských práv.

Palce Vám drží celoštátna komisia Olympiády ľudských práv.

---

¹ Vademecum: príručka, sprievodca; z latinského *vade mecum* – poď so mnou.

Kritériá pre hodnotenie eseje

1. Analýza otázky

- 5 bodov - Odpoveď je analytická v celej eseji.
- 4 body - Odpoveď nie je dostatočne analytická a pokúša sa zodpovedať na úplne inú otázku.
- 3 body - Odpoveď nie je dostatočná a úplná, napr. v závere.
- 2 body - Odpoveď je len naratívna (rozprávačská, epická), ale s celkom správnymi a relevantnými informáciami.
- 1 bod - Naratívna odpoveď s časťami, ktoré mohli byť spomenuté.
- 0 bodov - Stručná a veľmi naratívna odpoveď.

2. Použitie argumentácie a dôkazov

- 5 bodov - Odpoveď je podporená výbornou argumentáciou a s použitím dôkazov.
- 4 body - Odpoveď obsahuje dobrú argumentáciu a použitie dôkazov.
- 3 body - V odpovedi sa sporadicky nachádza argumentácia, alebo dôkazy tvrdení.
- 2 body - Odpoveď sa pokúša uviesť dôkazy a argumenty, ale veľmi slabo.
- 1 bod - Tvrdenia bez udania dôvodov.
- 0 bodov - Práca obsahuje nelogické tvrdenia

3. Kompozícia a štýl

- 5 bodov - Vynikajúca kompozícia a hladký štýl v práci.
- 4 body - Dobrá kompozícia a štýl.
- 3 body - Nejasný štýl s dobrou kompozíciou, alebo nejasná kompozícia s dobrým štýlom.
- 2 body - Je možné nájsť určité prvky kompozície, napr. v závere, ale celkovo je práca nejasná.
- 1 bod - Nejasná kompozícia a štýl, ale práca je zrozumiteľná.
- 0 bodov - Nejasná kompozícia a štýl, práca nie je dobre zrozumiteľná.

4. Originálnosť myšlienok

- 5 bodov - Preukázané vynikajúce myslenie v celej práci.
- 4 body - V práci je preukázané vcelku dobré myslenie s niektorými dobrými myšlienkami.
- 3 body - Preukázanie, že autor premýšľal pri písaní eseje.
- 2 body - Vlastné myšlienky sa nachádzajú len v jednej časti, napr. v závere.
- 1 bod - V práci sa nachádzajú ideí vzťahujúce sa k problému.
- 0 bodov - Preukázané slabé premýšľanie.

5. Vedomosti

- 5 bodov - Preukázané vynikajúce vedomosti k danej téme.
- 4 body - Preukázanie dobrých vedomostí k danej téme.
- 3 body - Preukázanie dobrých vedomostí, ale chýbajú určité skutočnosti, ktoré mohli byť spomenuté.
- 2 body - Preukázanie znalosti dôležitých skutočností.
- 1 bod - Preukázanie málo vedomostí vzťahujúcich sa k téme.
- 0 bodov - Vedomosti vzťahujúce sa k téme sú veľmi slabé.

Prehľad tém esejí za ročníky I. – XVI.

Ročník	Témy
I.	bez esejí
II.	Čo môžeme urobiť, aby sa intolerancia, diskriminácia a rasizmus stali minulosťou?
III.	Právo byť iný.
IV.	Nechcem s tebou sedieť v jednej lavici, lebo si...
V.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prečo chcem byť európskym občanom. 2. Európske tradície vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv. 3. Je interrupcia slobodným rozhodnutím ženy? 4. Bál som sa ísť do školy...
VI.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byť tolerantný k druhým, a prečo? 2. Som vodičkar... 3. Ideme a ukážeme tomu farebnému, kam patrí... 4. Dokážeme sa vysporiadať s predsudkami v spoločnej Európe?
VII.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Som alebo nie som rasista? 2. Mám 54 rokov, stredoškolské vzdelanie a hľadám prácu. 3. Som nepatrný človečik malého národa vo veľkej Európe. 4. Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry... 5. Osvienčim.
VIII.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povinnosť mi prikazuje a svedomie mi bráni. 2. Každému sa raz zide rovnosť šanci. 3. „Nechcem byť žienka domáca...“ 4. Európska charta a euroobčan.
IX.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ...a vôbec – dajme iným šancu (Každý iný všetci rovní) 2. Rovnosť príležitostí pre všetkých? 3. Kým si v škole, si len žiak. 4. Sloboda myslenia a slova v Európskej únii ako prostriedok boja proti netolerancii.
X.	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Zastavme domáce násilie voči ženám“ 2. Mám kamaráta Róma aj skína... 3. Prínos Európskeho parlamentu v oblasti ľudských práv. 4. Význam náboženskej slobody a tolerancie pre našu spoločnosť. 5. Potrebuje demokracia obmedzenie slobody prejavu, aby sa mohla brániť?

XI.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pred 20 rokmi ľudia voľne slobodne nemohli, teraz môžu, aj do Európskeho parlamentu, ale budú? 2. Chudoba cti netráfi? (ľudová múdrosť v kontexte ľudských práv) 3. Futbal – šport alebo priestor pre manifestáciu nacionalizmu a násilia? 4. Čo znamená November 1989 pre ľudské práva.
XII.	<ol style="list-style-type: none"> 1. JA a TY spolu MY. 2. Narodil som sa bez identity, ako som k nej dospel? Nadobudol som ju? 3. V EÚ je 19 miliónov detí ohrozených chudobou v roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu 4. Holokaust – pripomínať, či zabudnúť? 5. Stačí spolicovať s chudobnými deťmi? Čo by som urobil ja? 6. Predstav si, že by si sa narodil chudobný...(chudobná).
XIII.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obdivujem dobrovoľníctvo ... (Európsky rok dobrovoľníctva podporujúci aktívne občianstvo). 2. Spoločnosť je tým slobodnejšia, čím vzdelanejší sú jej členovia. 3. Nenávisť na internete – ako jej čeliť? 4. Európsky parlament a boj proti obchodovaniu s ľuďmi. 5. Mojm najľudskejším právom je ... 6. Gender quotas: Effective tool for empowering women or unfair? (esej bolo nevyhnutné písať v anglickom jazyku)
XIV.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Škola základ života. A čo spoluzodpovednosť pri vzdelávaní? 2. Starší ľudia okolo mňa - čo mi dávajú a čo môžem ja dať im? 3. Nevadia mi menšiny, vadia mi protimenšinové postoje. 4. Sacharovova cena Európskeho parlamentu tentoraz v rukách aktivistov Arabskej jari. "We didn't get anything for free, why should we care about the poor?" – My sme zadarmo nič nedostali, prečo by sme sa mali starať o chudobných? (esej bolo nevyhnutné písať v anglickom jazyku)
XV.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mladý človek a Európa. Možnosti vplyvu na jej ďalšie smerovanie. 2. Sú povolania, ktoré sa pre mňa nehodia? 3. Ženy v politike a politika pre ženy. 4. Nobelova cena za mier pre Európsku úniu – európsky príbeh (od vojenských konfliktov k mieru a spolupráci). „Gender equality - what's stopping it from becoming a reality?“ – Rodová rovnosť - čo jej bráni v tom, aby sa stala realitou? (esej bolo nevyhnutné písať v anglickom jazyku)
XVI.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť. 2. Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj. 3. Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen. – Posilňovanie demokracie prostredníctvom vzdelania: výchovou k svetoobčanovi). (esej bolo nevyhnutné písať v anglickom jazyku) 4. Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman?

12. Fotodokumentácia

Slávnostné otvorenie XVI. ročníka OLP

Porota č. 1 – predseda Prof. PhDr. Miroslav Kusý PhD.

Porota č. 2 – predseda PhDr. Kálmán Petőcz

Porota č. 3 – predsedníčka Prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.

Porota č. 4 – predseda PhDr. Peter Guráň, PhD.

Slávnostný večer za prítomnosti veľvyslanca Spojených štátov amerických Theodore Sedgwicka

Dušan Čaplovič, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR v diskusii s predsedníčkou CK OLP a súťažiacimi

Plenárna prednáška a rozprava k nosnej téme XVI. ročníka OLP s PhDr. Kalmánom Petőczom

Diskusia s poslankyňami a poslancom Európskeho parlamentu

Finálová porota pri práci a v závere súťaže

Viac fotodokumentácie z celoštátneho kola pozri na www.olp.sk v časti Fotogaléria.